

แรงบันดาลใจ

จากพระไตรปิฎก

โดย พระมหากระ รุณี ๒๕๓๕

แรงบันดาลใจ

จากพระไตรปิฎก

โดย พระมหากระ รุนี ๒๕๓๙

วัดพระธรรมกาย

แรงบันดาลใจ จากพระไตรปิฎก

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๗๒๐๐-๑๙-๔

จัดทำโดย

พระมหาเถระ รุ่นปี ๒๕๓๔

วัดพระธรรมกาย

เนื่องในโอกาส ที่ระลึกงานมุทิตาสักการะ

พระมหาเถระและพระเถระ

วันอาทิตย์ที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ขออนุโมทนาบุญกับทุกท่าน

ผู้มีส่วนช่วยให้หนังสือ...

“แรงบันดาลใจ จากพระไตรปิฎก” สำเร็จบริบูรณ์

จำนวนพิมพ์ ๘,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด

โทร. ๐-๒๗๔๓-๙๐๐๐

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

แรงบันดาลใจ จากพระไตรปิฎก.--

ปทุมธานี : มุลนิธิธรรมกาย, ๒๕๕๓. ๒๖๔ หน้า.

๑. ธรรมะ. ๒. พระไตรปิฎก. I. ชื่อเรื่อง.

๒๕๕๓.๓๑๕

นมโม่ ตสฺส ภควโต...

ขอนอบน้อมแด่

คุณพระรัตนตรัย และ

คุณครูอุปัชฌาย์อาจารย์

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อัมมชโย)

พระภาวนาวิริยคุณ (หลวงพ่อดตฺตชีโว)

และคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง

คุณมารดา - บิดา

ที่ทำให้มีพวกเราทุกรูปในวันนี้

คำนำ

“แรงบันดาลใจ” คือ ประกายแห่งความคิดอันเจิดจ้า
กล้าที่จะลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลงให้เกิดสิ่งที่ดีขึ้น

“แรงบันดาลใจ” คือ พลังชีวิตที่พร้อมจะพิชิตอุปสรรค
ไปสู่ความสำเร็จ

การสร้างบารมีไม่ว่ายุคนี้หรือยุคไหนๆ ล้วนต้องอาศัย
แรงบันดาลใจอย่างแรงกล้า ที่จะทวนกระแสกิเลส แก้ไขสิ่งไม่ดี
เพียรสร้างคุณดี และอดทนรักษาความดีให้ได้ตลอดรอดฝั่ง

“พระไตรปิฎก” คือ คัมภีร์ที่สำคัญและยิ่งใหญ่ที่สุด
ในโลก เป็นแหล่งรวบรวมคำสอนอันบริสุทธิ์ของพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลาย นับเป็นแหล่งกำเนิด
แรงบันดาลใจชั้นยอด ของชาวพุทธมาตลอดอายุพุทธกาล

“พระไตรปิฎก” เป็นประดุก ต้นโพธิ์ใหญ่ ที่ให้ร่มเงาแห่งธรรมอันชุ่มเย็น แก่เหล่าสรรพสัตว์ทั้งหลายได้พักพิงอาศัยให้คลายทุกข์ และสร้างพลังชีวิตที่จะพิชิตกิเลสอันเร่าร้อนในวัฏสงสาร เพื่อเดินทางต่อไปให้ถึงเป้าหมาย คือ พระนิพพาน

ตลอดระยะเวลา ๒๐ พรรษา ที่ผ่านมา พระมหาเถระทั้งหลายต่างได้อาศัยธรรมะในพระไตรปิฎก เป็นแรงบันดาลใจในการฝึกฝนอบรมตนเองมาตลอด ทั้งโดยอ่านผ่านตาและใจ และฟังผ่านคำสอนของครูบาอาจารย์

ในโอกาสนี้จึงได้จัดทำหนังสือ “แรงบันดาลใจ จากพระไตรปิฎก” โดยคัดจากเนื้อหาในพระไตรปิฎกที่ผู้จัดทำ รู้สึกประทับใจ และเกิดแรงบันดาลใจดีๆ กับตนเองมาแล้ว พร้อมสอดแทรกข้อคิดเล็กน้อยเป็นเครื่องนำทางแก่ผู้อ่าน

คณะผู้จัดทำจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านผู้อ่านทุกท่านจะได้แรงบันดาลใจดีๆ จากหนังสือเล่มนี้ เพื่อนำไปปฏิบัติให้เจริญในธรรมสืบไป

พระมหาเถระรุ่นปี ๒๕๓๔
วัดพระธรรมกาย

สารบัญ

คำนำ

๔

ภาค ๑ กำลังใจ

กล้าสู้อุปสรรค	๑๓
แหล่งกำเนิดกำลังใจ	๑๗
ผู้ชนะที่แท้จริง	๒๓
ยิ่งมีด ยิ่งใกล้สว่าง	๒๗
Positive Thinking	๓๓
เพียงรักษาจิตเท่านั้น	๓๗
แข่งบุญแข่งบารมี	๔๑
วิธีชนะคนพาล	๔๗
ผู้ชี้ชะตาโลก	๕๓
ผู้อยู่ใกล้ตถาคต	๕๙
น้ำศักดิ์สิทธิ์ แก้ววิบากกรรม	๖๓

ภาค ๒ มองโลก มองชีวิต

ดาบอดคาล้ำข้าง	๗๑
สมบัติที่มีค่าที่สุด	๗๗
ตนลิขิตชีวิตตน	๘๑
ความงามอันจอมปลอม	๘๕
ความโกรธเหมือนรอยขีด	๘๙

ทุกข์เพราะกาม	๙๓
รักตนเอง	๙๗
น้ำตามากกว่ามหาสมุทร	๑๐๑
นินทา สรรเสริญ	๑๐๕
เมื่อต้องสอน ผู้มองต่างมุม	๑๐๙
คนรวยที่แท้จริง	๑๑๕
เกิดในโลก แต่ไม่ติดในโลก	๑๑๙
หากเดินผิดทาง แม้เก่งเท่าไรก็ไม่ถึงเป้าหมาย	๑๒๕
กว่าจะรู้จักกัน	๑๒๙

ภาค ๓ การสั่งสมบุญ

ทำดี ต้องไม่มีข้อแม้	๑๓๗
ยอดผู้นำบุญ	๑๔๓
ผู้เป็นใหญ่ในทรัพย์	๑๔๙
การได้ฟังธรรมเป็นลาภอันประเสริฐ	๑๕๕
สอนตนเองให้ได้	๑๕๙
พันหนากการแห่งชีวิต	๑๖๕
ยิ่งสูงส่ง ยิ่งอ่อนน้อม	๑๖๙
สุขของคนดี	๑๗๓
ทำไมต้องบวชแต่หนุ่ม	๑๘๑
สร้างบุญอะไรดีกว่า	๑๘๙
คุณบุญ	๑๙๓

ภาค ๔ การปฏิบัติธรรม

กิจที่สำคัญที่สุด	๑๙๙
ปล่อยทุกอย่าง วางทุกสิ่ง	๒๐๓
ความต่อเนื่อง	๒๐๗
ความพอดี	๒๑๑
ปัจจุบันสำคัญที่สุด	๒๑๕
ต้องรักษาใจ	๒๑๗
หนักแน่นตั้งแผ่นดิน	๒๒๑
ช้าๆ...แต่คุ้มค่า	๒๒๓
เอาแต่เป็นครู	๒๒๗
เครื่องกั้นจิตปิดกั้นใจ	๒๓๑
บุญมาก บรรลุธรรมง่าย	๒๓๕
“ไม่มีเวลา” ไม่มีในโลก	๒๓๙
ที่สุดโลก ในตัวคุณ	๒๔๕
ภารกิจและจิตใจ	๒๔๙

กำลังใจ

กล้าสู้อุปสรรค

แหล่งกำเนิดกำลังใจ

ผู้ชนะที่แท้จริง

ยังมีดี ยิ่งใกล้สว่าง

Positive Thinking

เพียงรักษาจิตเท่านั้น

แข่งบุญแข่งบารมี

วิธีชนะคนพาล

ผู้ชี้ชะตาโลก

ผู้อยู่ใกล้ตถาคต

น้ำศักดิ์สิทธิ์ แก้วปากกรรม

กล้าสู้อุปสรรค

ภานิตจีนกล่าวว่า “หนทางหมิ่นลี้ เริ่มต้นที่ก้าวแรก” ก้าวแรกจึงเป็นก้าวที่ยิ่งใหญ่ เพราะทำให้มีก้าวที่สอง ก้าวที่สาม ตามมา จนถึงก้าวสุดท้ายบนเส้นชัย แต่กว่าจะเกิดก้าวแรกได้ ต้องมีความ “กล้า” กล้าที่จะขว้างใจไปวางไว้ที่ตำแหน่งหมิ่นลี้ แล้วตัดสินใจก้าวเดินไปสู่จุดที่ใจหวังตั้งไว้ ความกล้าจึงเป็น คุณลักษณะคู่คนอัจฉริยะของโลกมาแต่บรรพกาล

และสุดยอดคนอัจฉริยะของจักรวาล คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเป็นแบบอย่างของผู้กล้าในผู้กล้าทั้งหลาย แม้แต่ในสมัยที่ยังเป็นพระโพธิสัตว์มิได้ตรัสรู้ ก็ยังกล้าที่จะเผชิญต่ออุปสรรคทั้งหลาย ไม่ปล่อยให้ความกลัวครอบงำใจได้นานๆ เมื่อความกลัวเกิดขึ้นที่ไหน ก็กล้าสู้อยู่ตรงนั้น จนกว่าจะชนะ ดังที่พระองค์ตรัสเล่าไว้ ดังนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาถบิณฑิกเศรษฐี เขตกรุงสาวัตถี ครั้งนั้น พรานหมณฺ์ชื่อชาณฺุสโสณฺิเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ถึงที่ประทับ

กราบทูลถามปัญหาว่า

“ข้าแต่ท่านพระโคตม เสนาสนะอันเจียบสงัด คือ ป่า โปรงและป่าทิว อยู่ลำบาก ทำวิเวกได้ยาก ในการอยู่โดดเดี่ยว ก็อิทธิมย์ได้ยาก ป่าทั้งหลายเห็นจะชักนำจิต ของภิกษุผู้ยังไม่ได้สมาธิให้หวาดหวั่น”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงตรัสถึงเหตุแห่งความสะดุ้งกลัว และไม่สะดุ้งกลัวของการอยู่ในเสนาสนะป่า ๑๖ ประการ มี กายกรรม วจีกรรม มโนกรรมบริสุทธิ เป็นต้น จากนั้นได้ตรัสเล่าเหตุการณ์เมื่อยังเป็นพระโพธิสัตว์ ไม่ได้ตรัสรู้ ทรงฝึกตนให้เอาชนะความหวาดกลัวที่เกิดขึ้น ขณะอยู่ในป่า

โดยทรงทดลองไปอยู่ที่ อารามเจดีย์ วนเจดีย์ รุกขเจดีย์ อันน่าสะพรึงกลัว นำขนพองสยองเกล้า ในคืนเดือนมืด ๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำ และ ๘ ค่ำ แห่งปักษ์ เมื่ออยู่ในเสนาสนะนั้น เสียงสัตว์ป่า มา นกยูงท่าไม้ให้ตกลงมา หรือลมพัดเศษใบไม้ให้ตกลงมา ความกลัวก็เกิดขึ้นกับพระองค์ จึงทรงดำริว่า

“เพราะเหตุไร เราจึงคิดกังวล แต่เรื่องความกลัวอยู่อย่างเดียว ทางที่ดี เราควรจะทำจิตความกลัวและความขลาดที่เกิดขึ้นแก่เราในอิริยาบถที่เราเป็นอยู่นั้นๆ เสีย

เมื่อเรากำลัง (เดิน) **จงกรม**อยู่ ความกลัวและความขลาด

เกิดขึ้นแก่เรา เราจะไม่ยืน ไม่นั่ง ไม่นอน จะจงกรมอยู่จนกว่า
จะกำจัดความกลัวและความขลาดนั้นได้

เมื่อเรา**ยืน**อยู่ ความกลัวและความขลาดเกิดขึ้นแก่เรา
เราจะไม่จงกรม ไม่นั่ง ไม่นอน จะยืนอยู่จนกว่าจะกำจัดความ
กลัวและความขลาดนั้นได้

เมื่อเรา**นั่ง**อยู่ ความกลัวและความขลาดเกิดขึ้นแก่เรา
เราจะไม่นอน ไม่ยืน ไม่จงกรม จะนั่งอยู่จนกว่าจะกำจัดความ
กลัวและความขลาดนั้นได้

เมื่อเรา**นอน**อยู่ ความกลัวและความขลาดเกิดขึ้นแก่เรา
เราจะไม่นั่ง ไม่ยืน ไม่จงกรม จะนอนอยู่จนกว่าจะกำจัดความ
กลัวและความขลาดนั้นได้”

กลัว กับ **กล้า** เป็นคนละสุดขั้ว เมื่อมีความกล้าก็ปราศจาก
ความกลัว หากกล้าๆ กลัวๆ ก็คือพะวักพะวน ไม่สามารถ
ตัดสินใจทำอะไรได้ ความสำเร็จก็ห่างไกล ฉะนั้นเราท่าน
ทั้งหลาย มาสะสมนิสัยแห่งความกล้ากันเถิด กล้าที่จะก้าว
ข้ามความกลัว กล้าที่จะเปลี่ยนแปลง กล้าที่จะทำความดี โดย
ไม่ครั้นคร้ามต่ออุปสรรคใดๆ เมื่อนั้นความสำเร็จก็จะมาถึง
ในไม่ช้าอย่างแน่นอน

แหล่งกำเนิดกำลังใจ

กำลังใจเป็นเรื่องสำคัญ ยอดเขาหิมาลัยเคยสูงเสียดฟ้า จนไม่มีผู้ใดไปถึง แต่สุดท้ายก็สูงไม่เกินเช่าของผู้พิชิต เหตุที่สร้างความอัศจรรย์เช่นนั้นให้เกิดขึ้น ส่วนสำคัญที่สุดคือ “กำลังใจ” เมื่อมีกำลังใจย่อมชนะอุปสรรคทั้งหมดได้

แต่กระนั้นกำลังใจ ก็ใช้ว่าจะเกิดขึ้นเอง หรือซื้อหาได้ตามท้องตลาด แล้วหากเราอยากสร้างกำลังใจ ต้องทำอย่างไรเล่า

ในเรื่องนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เคยตรัสเล่าถึง วิธีสร้างกำลังใจของเทวดาในยามทำสงครามกับอสูร แล้วตรัสแสดงวิธีการสร้างกำลังใจที่แท้จริงในพระพุทธศาสนา ปรากฏใน **ธัชคสูตร** ดังนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาถบิณฑิกเศรษฐี เขตกรุงสาวัตถี ณ ที่นั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งเรียกภิกษุทั้งหลายมาตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย เรื่องเคยมีมาแล้ว สงครามระหว่างเทพ

กับอสูรประชิดกันครั้งนั้น ท้าวสักกะจอมเทพรับสั่งกับเทพชั้นดาวดึงส์ว่า

“ท่านผู้วิรุทุกขทั้งหลาย ถ้าความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้า จะพึงเกิดขึ้นแก่พวกเทพผู้ไปในสงคราม สมัยนั้น พวกท่าน พึงแลดูยอดธงของเรา เพราะว่า เมื่อพวกท่านแลดูยอดธงของเราอยู่ ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้าที่จักเกิดขึ้นก็จักหายไป

ถ้าพวกท่านไม่แลดูยอดธงของเรา ที่นั้น พวกท่านพึงแลดูยอดธงของท้าวปชาบดีเทวราชเกิด...

ถ้าพวกท่านไม่แลดูยอดธงของท้าวปชาบดีเทวราช ที่นั้น พวกท่านก็พึงแลดูยอดธงของท้าววรุณเทวราชเกิด...

ถ้าพวกท่านไม่แลดูยอดธงของท้าววรุณเทวราช ที่นั้น พวกท่านพึงแลดูยอดธงของท้าวอิสานเทวราชเกิด...

เมื่อพวกเทพแลดูยอดธง ของท้าวสักกะจอมเทพก็ดี แลดูยอดธงของท้าวปชาบดีเทวราชก็ดี แลดูยอดธงของท้าววรุณเทวราชก็ดี แลดูยอดธงของท้าวอิสานเทวราชก็ดี ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้า ที่จักเกิดขึ้น พึงหายไปบ้าง ไม่หายไปบ้าง

ข้อนั้นเพราะเหตุไร

เพราะว่า ทำวสัฏกะจอมเทพยังไม่ปราศจากราคะ ไม่ปราศจากโทสะ ไม่ปราศจากโมหะ เป็นผู้มีความกลัว มีความหวาดสะดุ้ง หนีไปอยู่

ภิกษุทั้งหลาย ส่วนเรากล่าวอย่างนี้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย หากว่าความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้า พึงบังเกิดแก่พวกเธอผู้อยู่ในป่า อยู่ที่โคนไม้ หรืออยู่ในเรือนว่าง ที่นั่น พวกเธอพึงระลึกถึงเรตถาคตเนื่องๆ เท่านั้นว่า ‘แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้นเป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้ด้วยพระองค์เองโดยชอบ เพียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ เสด็จไปได้ รู้แจ้งโลก เป็นสารถิฝิกผู้ควรฝึกได้อย่างยอดเยี่ยม เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นพระพุทธานุเจ้า (ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว) เป็นผู้จำแนกธรรม’

เพราะว่า เมื่อพวกเธอระลึกถึงเรตถาคตเนื่องๆ อยู่ ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้าที่จักเกิดขึ้นก็จักหายไป

ถ้าพวกเธอไม่ระลึกถึงเรตถาคตเนื่องๆ ที่นั่น พวกเธอพึงระลึกถึงพระธรรมเนื่องๆ ว่า ‘พระธรรม อันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้ว ผู้ปฏิบัติจะพึงเห็นชัดด้วยตนเอง ไม่ประกอบด้วยกาล ควรเรียกให้มาดู ควรน้อมเข้ามาในตน อันวิญญูชนพึงรู้เฉพาะตน’

เพราะว่า เมื่อพวกเธอละลิกถึงพระธรรมอยู่เนืองๆ ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้าที่จักเกิดขึ้นก็จักหายไป

ถ้าพวกเธอไม่ละลิกถึงพระธรรมเนืองๆ ที่นั่น พวกเธอพึงละลิกถึงพระสงฆ์เนืองๆ ว่า ‘พระสงฆ์ สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติถูกต้อง ปฏิบัติสมควร ได้แก่ อริยบุคคล ๔ คู่ คือ ๔ บุคคล พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคนี้ เป็นผู้ควรแก่ของที่เขานำมาถวาย ควรแก่ของต้อนรับ ควรแก่ทักษิณา ควรแก่การทำอัญชลี เป็นนาบุญอันยอดเยี่ยมของโลก’

เพราะว่า เมื่อพวกเธอละลิกถึงพระสงฆ์อยู่เนืองๆ ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้าที่จักเกิดขึ้นก็จักหายไป

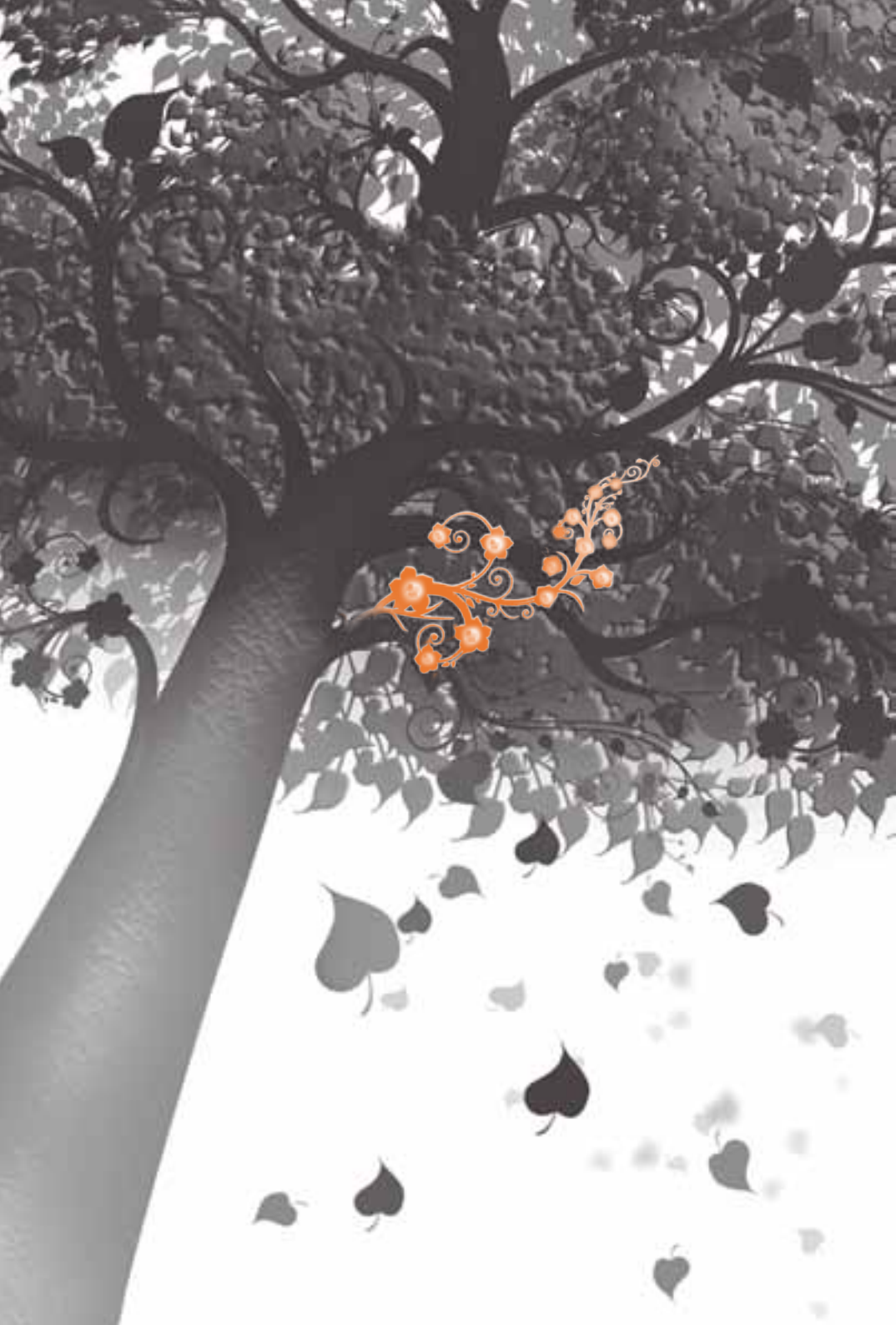
ชื่อนั้นเพราะเหตุไร

เพราะว่า พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้ปราศจากราคะ ปราศจากโทสะ ปราศจากโมหะ เป็นผู้ไม่มี ความกลัว ไม่หวาดเสียว ไม่สะดุ้ง ไม่หนีไป”

คำตอบของวิธีการสร้างกำลังใจ คือ การระลึกถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ซึ่งมีอานุภาพไม่มีประมาณ แต่ทว่า การระลึกถึงพระรัตนตรัย ก็มีอยู่ ๒ แบบ คือ ระลึกถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ภายนอก เป็นแบบ “ขอถึง” ซึ่ง อานุภาพก็เกิดเพียงบางส่วน แต่อีกประการเป็นแบบ “เข้าถึง” คือ ระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ภายใน ซึ่งเป็นรัตนะ ไสบริสุทธิ ที่สิงสถิตอยู่ที่ศูนย์กลางกายของเราทุกคน เช่นนี้ อานุภาพและกำลังใจย่อมเกิดขึ้นอย่างไม่มีประมาณ ไม่มีสิ้นสุด

ดังนั้น แหล่งกำเนิดกำลังใจอันมหาศาล ไม่มีประมาณ ก็อยู่ที่ “ศูนย์กลางกาย” ของเรานั้นเอง

ผู้ชนะที่แท้จริง

จงอย่าเสียใจ ในยามเสียที่แก่คนพาล และอย่าดีใจหาก
ชนะใครด้วยความชั่ว เพราะนั่นมิใช่ความชนะ หรือความแพ้
ที่แท้จริง เป็นความแพ้ที่จะกลับชนะได้ หรือเป็นความชนะที่
จะกลับพ่ายแพ้ในที่สุด

ในสมัยพุทธกาล มีสงครามระหว่างแคว้นมคธ และ
แคว้นโกศล โดยมีเหตุจากพระเจ้าอชาตศัตรู หลงผิดเชื่อ
คำยุยงของพระเทวทัต จึงยึดอำนาจจากพระเจ้าพิมพิสาร
พระราชบิดา แล้วกระทำปิฎฆาต ทำให้พระนางเวเทหิ พระราช
มารดาเสียใจมาก หนีกลับไปอยู่บ้านเกิด คือแคว้นโกศล แล้ว
ตรอมใจตายในที่สุด

พระเจ้าปเสนทิโกศล ผู้เป็นพระเชษฐาพระนางเวเทหิ
และเป็นพระสหายกับพระเจ้าพิมพิสาร โกรธแค้นพระเจ้าอชาตศัตรู
ผู้เป็นหลาน จึงยึดคืนแคว้นกาสิ ซึ่งเป็นของขวัญที่พระเจ้ามหา-
โกศล พระราชทานให้พระนางเวเทหิ เมื่อคราวอภิเษกสมรส
กับพระเจ้าพิมพิสาร

ฝ่ายพระเจ้าแผ่นดินมคธ อชาตคัตตู เวเทหิบุตร จึงยกทัพไปบุกแคว้นกาสิ เมื่อพระเจ้าปเสนทิโกศลทรงสดับข่าว ก็แต่งทัพออกไปป้องกันเขตแดน เมื่อทำสงครามกัน ปรากฏผลว่าฝ่ายพระเจ้าปเสนทิโกศลเป็นผู้ปราชัย ก็เสด็จล่าทัพกลับกรุงสรวัดติราชธานีของพระองค์

เวลาเช้า ภิกษุเป็นจำนวนมากเข้าไปบิณฑบาตยังกรุงสรวัดติแล้วทราบข่าว ได้กลับมากราบทูลเรื่องราวให้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทราบเหตุการณ์

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พระเจ้าแผ่นดินมคธอชาตคัตตู เวเทหิบุตร มีมิตรเลวทราม มีสหายเลวทราม มีพระทัยน้อมไปในคนเลวทราม ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ฝ่ายพระเจ้าปเสนทิโกศล มีมิตรดีงาม มีสหายดีงาม มีพระทัยน้อมไปในคนดีงาม วันนี้พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงแพ้มาแล้วอย่างนี้ จักบรรทมเป็นทุกข์ตลอดราตรีนี้”

แล้วได้ตรัสพระคาถาประพันธ์ ว่า

“ผู้ชนะย่อมก่อเวร ผู้แพ้ย่อมนอนเป็นทุกข์ บุคคลละความชนะและความพ่ายแพ้เสียแล้ว มีใจสงบ นอนเป็นสุข”

แต่ในการรบครั้งต่อมา สงครามจบลงด้วยความพ่ายแพ้

ของพระเจ้าอชาตศัตรู ถูกพระเจ้าปเสนทิโกศลจับเป็นเชลยศึก ได้ด้วยอุบายการรบ แต่ด้วยความเอ็นดูที่ยังมีต่อหลาน จึงเพียงแต่ยึดพลช้าง พลม้า พลรถ และพลเดินเท้าไว้ แล้วปล่อยตัวกลับไป

เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทราบ ได้ตรัสพระคาถา กับภิกษุทั้งหลายว่า

บุรุษจะแย่งชิงเขาได้สำเร็จ ก็เพียงชั่วคราวเท่านั้น แต่เมื่อใด ถูกคนเหล่าอื่นแย่งชิงกลับ ผู้นั้นย่อมเป็นผู้ถูกแย่งชิง เพราะว่า คนพาลย่อมสำคัญว่าเป็นสุข ตราบเท่าที่บาปยังไม่ให้ผล แต่บาปให้ผลเมื่อใด คนพาลย่อมประสบทุกข์เมื่อนั้น

ผู้ฆ่าย่อมได้รับการฆ่าตอบ

ผู้ชนะย่อมได้รับการชนะตอบ

ผู้ด่าย่อมได้รับการด่าตอบ

และผู้โกรธย่อมได้รับความโกรธตอบ

ฉะนั้น เพราะความหมุนกลับแห่งกรรม ผู้แย่งชิงนั้น ย่อมถูกเขาแย่งชิง

เรื่องนี้เป็นอุทาหรณ์ให้เห็นว่า ความแพ้วความชนะ ที่เกิดจากการสาดใส่กิเลสเข้าหากัน รังแต่นำมาซึ่งความทุกข์

เป็นความพ่ายแพ้ทั้งสองฝ่าย ผู้ชนะย่อมก่อเวร ถูกจองเวร
ผู้แพ้ก็น่าเสียใจ นอนเป็นทุกข์ และหาทางแก้แค้นกลับคืน

ฉะนั้นพึงเป็นผู้ชนะด้วยความดีเถิด เพราะความเป็น
ผู้ชนะที่แท้จริง ย่อมเกิดได้ด้วยความดีเท่านั้น ดังที่พระสัมมา-
สัมพุทธเจ้าตรัสสอนว่า

อภิกโกเรน ชินเ โกรธํ อสาธุํ สาธุณา ชินเ
ชินเ กทริยํ ทาเนน สจฺเจนาลิกวาทินํ.

“พึงชนะคนโกรธ ด้วยความไม่โกรธ
พึงชนะคนไม่ดี ด้วยความดี
พึงชนะคนตระหนี่ ด้วยการให้
พึงชนะคนพูดเหลวไหล ด้วยคำจริง”

ยังมีด ยังมีใกล้สว่าง

ความหดหู่ท้อ หมุดกำลังใจ เพราะเผชิญกับความลำบากแสนสาหัส ในขณะที่วิบากกรรมกำลังส่งผล มักทำให้หลายคน อยากตัดสินยุดิชีวิตเพื่อให้พ้นจากทุกข์ในปัจจุบัน แต่นั่นเป็นการตีเมยาพิษแก่กระหาย มิใช่หนทางแก้ปัญหาก็แท้จริง ขอให้เชื่อเถิดว่า คุณค่าในตัวเรายังใหญ่นัก เกินกว่าที่เราจะเข้าใจได้ ความทุกข์เผ็ดร้อนเป็นดังหมอกควัน ที่ปกคลุมอำพรางมิให้ส่องเห็นแสงสว่างอันเจิดจ้าแห่งความสุข ที่อยู่ภายในของทุกคน ดังเรื่องราวจริงในสมัยพุทธกาล

มีนางทาสี ชื่อว่า รัชชมาลา เป็นทาสในเรือนเบี้ย คือเกิดมาเป็นทาส เพราะพ่อแม่เป็นทาสในตระกูลพราหมณ์คนหนึ่ง ในกรุงสาวัตถี วันหนึ่งตระกูลนั้นได้แต่งสะใภ้เข้ามา แล้วตั้งให้เป็นใหญ่ในเรือน นับแต่นั้นนางเห็นลูกสาวทาสี ก็ไม่ชอบหน้าด้วยเหตุที่ผูกเวรกันมาข้ามชาติ นางแสดงอาการอึดอัดคิดว่าด้วยความโกรธ และชุกำหมัดใส่ลูกสาวทาสีนั้น เมื่อลูกสาวทาสีเติบโตขึ้นพอจะทำงานได้ นางก็ใช้เข้า คอก กำหมัดทุบตีเธอเป็นประจำ

เมื่อเบียดเบียนอยู่อย่างนี้ โดยไม่มีเหตุที่สมควรเลย นางได้จิกผม ใช้ทั้งมือทั้งเท้าตบตีอย่างเต็มที่ ทาสีนั้นเมื่อโดนทำร้ายบ่อยๆ จึงไปศาลาอาบน้ำแล้ว โกงผมเสียเกลี้ยง เมื่อหญิงสะใภ้เห็นจึงกล่าวว่า “เฮ้ย อีทาสีชั่ว เพียงโกงผมเกลี้ยง มึงคิดว่าจะพ้นหรือ” แล้วเอาเชือกพันคิรีชะ จับนางให้ก้มลงเขียนตรงนั้น และสั่งไม่ให้นางเอาเชือกนั้นออก นางทาสีจึงได้ชื่อว่า **รัชชุมالا** (ผู้มีเชือกเป็นมालา) ตั้งแต่นั้นมา

นางรัชชุมالاได้รับทุกข์ทรมานเช่นนั้นทุกๆ วัน อยู่นานหลายปี จนสุดความอดทน วันหนึ่งจึงคิดว่า “จะมีประโยชน์อะไร ด้วยชีวิตอันลำเค็ญเช่นนี้ของเรา” เกิดความเบื่อหน่ายในชีวิต คิดจะฆ่าตัวตาย

ในวันนั้นเอง ตอนใกล้รุ่ง พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จออกจากมหากรุณาสมาบัติ ทรงตรวจดูสัตว์โลก เห็นอุปนิสัยแห่งโศดาปตติผลของนางรัชชุมالا และการดำรงอยู่ในสภาวะและศีลของนางพราหมณีสะใภ้ นั้น จึงเสด็จเข้าไปป่าประทับนั่งที่โคนไม้ต้นหนึ่ง ทรงเปล่งพระพุทธรักมี เป็นฉัพพรรณรังสี (แสงสี ๖ ประการ) ออกไป

ฝ่ายนางรัชชุมالاคิดจะผูกคอตาย จึงถือเอาหมอน้ำออกจากเรือนไป ทำที่เดินไปทำน้ำ เข้าไปในราวป่าตามลำดับผูกเชือกเข้าที่กิ่งไม้ต้นหนึ่ง ที่ไม่ไกลจากต้นไม้ที่พระผู้มีพระภาคเจ้า

ประทับนั่ง ประสงค์จะให้เป็นปวงผู้กอดตาย หันมองดูไปข้างโน้นข้างนี้ ก็เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับนั่งอยู่ ณ ที่นั้น ดูน่าเลื่อมใสอย่างยิ่ง กำลังเปล่งพระพุทธรักมีอยู่ ครั้นเห็นแล้ว ใจก็ถูกความเคารพในพระพุทธรักเห็นยวรั้งไว้ จึงคิดว่า ทำไฉน พระคุณเจ้านี้จะแสดงธรรมแก่คนเช่นเรา ที่เราได้ฟังแล้ว พึงพ้นจากชีวิตที่ลำบากนี้ได้นอ

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทราบวาระจิตของนางแล้ว จึงตรัสเรียกว่า “รัชชুমมาลา” นางได้ยินพระดำรัสนั้นแล้ว เกิดปีติว่า “พระองค์รู้จักเรา” เป็นประหนึ่งว่า ถูกโสรจสรองด้วยน้ำอมฤต ได้ถูกปีติสัมผัสไม่ขาดสาย เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ถวายบังคมแล้วได้ยืนอยู่ ณ ที่สมควรส่วนข้างหนึ่ง

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสอนุบุพพิกถา และอริยสัจ ๔ แก่นาง นางก็ได้ตั้งอยู่ในโสดาปัตติผล พระศาสดาทรงดำริว่า ‘บัดนี้นางเกิดเป็นคนใหม่ที่ใครๆ จะกำจัดไม่ได้แล้ว’ แล้วจึงเสด็จจากไป

ฝ่ายนางรัชชুমมาลา ได้เกิดใหม่ภายในเป็นโสดาบันบุคคล ภายใจฟ่องใส สมบูรณ์ด้วยสิริวรรณะ และพลังใจ หมดความคิดที่จะฆ่าตัวตายอีก จึงคิดว่า “นางพราหมณ์จะฆ่าหรือจะเบียดเบียนเรา หรือจะทำการอย่างใดอย่างหนึ่งก็ช่างเถิด” แล้วเอาหม้อตักน้ำกลับไปเรือน ฝ่ายพราหมณ์เจ้านายยืนอยู่ที่ประตู

เรือนเห็นนางแล้ว จึงถามว่า “วันนี้ เธอไปทำน้ำตั้งนานแล้ว จึงมา และสีหน้าของเธอก็ดูฟ่องใสยิ่งนัก เธอดูเปลี่ยนไปเพราะอะไร” นางจึงเล่าความเป็นไปนั้นแก่เจ้านาย

พราหมณ์ฟังคำของนางก็ยินดี เข้าไปในเรือน แล้วกล่าวแก่ลูกสะใภ้ ไม่ให้ปฏิบัติต่อนางรัชชুমालาเช่นเดิมอีก แล้วไปยังสำนักของพระศาสดา ถวายบังคมแล้ว นิมนต์พระศาสดาแล้วนำมาสู่เรือนของตน อังคาสเลี้ยงดูด้วยของเคี้ยวของฉันทันประณีต พอพระผู้มีพระภาคเจ้าเสวยเสร็จ ชักพระหัตถ์ออกจากบาตร จึงเข้าไปเฝ้านั่ง ณ ที่สมควร แม้สะใภ้ของพราหมณ์นั้นก็เข้าไปเฝ้าถวายบังคมแล้วนั่ง ณ ที่สมควร

พระศาสดาตรัสกรรมที่ผูกเวรกันมาในชาติก่อนของนางรัชชুমาลา และของนางพราหมณ์นั้นโดยละเอียด แล้วทรงแสดงธรรมตามสมควรแก่บริษัทที่มาประชุมกัน นางพราหมณีและมหาชนที่ประชุมกันในที่นั้นฟังธรรมนั้นแล้ว ต่างดำรงอยู่ในสรวณะและศีล พระศาสดาเสด็จลุกขึ้นจากอาสนะ ได้เสด็จไปกรุงสาวัตถีตามเดิม

พราหมณ์ได้ตั้งนางรัชชুমาลาไว้ในตำแหน่งเป็นลูกสาว ฝ่ายลูกสะใภ้ของพราหมณ์ ก็มองดูนางรัชชুমาลาด้วยนัยน์ตา แสดงความรัก หมดเวรที่อาฆาตกันมาข้ามชาติ ปฏิบัติต่อกันด้วยความสเนหาน่าพอใจทีเดียวตราบเท่าชีวิตหาไม่

ต่อมานางรัชชুমาลาตายไปบังเกิดเป็นเทพธิดา ในสวรรค์ ชั้นดาวดึงส์ นางมีอัปสรพันหนึ่งเป็นบริวาร นางประดับองค์ ด้วยเครื่องอาภรณ์อันเป็นทิพย์ มีประมาณบรรทุกกลีบเล่ม เกวียน เสวยทิพยสมบัติอย่างใหญ่หลวง มีใจเบิกบานเที่ยวเตร่ ไปในสวนนันทวัน เป็นต้น ครั้งนั้นท่านพระมหาโมคคัลลานะ ไปเที่ยวทเวจาริก เห็นนางรุ่งโรจน์อยู่ด้วยเทวานุภาพ ด้วย เทวฤทธิ์อันยิ่งใหญ่ จึงถามถึงกรรมที่นางได้กระทำไว้ แล้วกลับมาเล่าให้พุทธบริษัทฟัง

จะเห็นได้ว่า เมื่อความมืดแห่งรัตติกาลมาเยือน ยิ่งมีต
หนักเข้าเท่าใด ก็ย่อมเป็นสัญญาณว่า ความสว่างของอาทิตย์
อุทัยกำลังจะมาเยือนในไม่ช้า เราต้องเชื่อมั่นว่า วิกฤตกรรม
อันแผ่รื้อนจากอกุศลกรรมที่ส่งผลอยู่ ย่อมมีสักวันที่หมดแรง
หรือบุญที่เราสั่งสมไว้ในอดีตย่อมตามมาส่งผลสักวัน เราต้องสู้
ความทุกข์ด้วยการหมั่นสั่งสมบุญไปทุกๆ วัน ให้บุญเข้มข้นจน
ไปตัดรอนวิกฤตกรรมเก่าให้หมดสิ้นไป เมื่อนั้น แสงสว่างแห่ง
ความสุขจะมาเยือนและอยู่กับเราตราบนิรันดร์

Positive Thinking

โลกที่เราอยู่ก็ดำเนินไปอย่างที่เคยเป็น ลมยังคงพัด ฝนยังคงตก ดวงอาทิตย์ยังคงเคลื่อนไป แต่ทำไมบางคนมีความสุข เพราะลมที่พัด เพราะฝนที่กำลังตก เพราะแสงแดดที่ส่อง แต่บางคนกลับมีความสุขในสิ่งเดียวกันนั้น

คิดดี มีสุข ย่อมเป็นกำไรชีวิต อย่างน้อยก็ก่อให้เกิดอารมณ์ที่แจ่มชื่น เบิกบาน มีความหวัง มีพลังในการสู้ชีวิตต่อไป แต่หากว่า ความคิดนั้นนำไปสู่การสร้างความดี สร้างบุญบารมีเพิ่มขึ้น หรือน้อมนำไปสู่ความหยุดนิ่งได้อีกด้วย นั้นย่อมเป็น **สุดยอด Positive Thinking** ที่เดียว ดังเช่น ความคิดอันเป็นเหตุบังเกิดขึ้นของพระปัจเจกพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง ดังนี้

ครั้งนั้น พระเจ้ากรุงพาราณสีพระองค์หนึ่ง มีพระราชอุทยานอยู่ในที่ใกล้พระนคร พระองค์เสด็จลุกขึ้นแต่เช้าตรู่ เสด็จไปสู่พระราชอุทยาน เสด็จลงจากพระยานในระหว่างหนทาง ด้วยพระราชดำริว่า “เราจะไปล้างหน้าที่ท่าน้ำ”

ในอุทยานนั้น นางราชสีห์ตกถูกราชสีห์แล้วไปหากิน

ราชบุรุษเห็นลูกราชสีห์นั้นแล้ว ทูลว่า “ลูกราชสีห์ พระเจ้าข้า” พระราชาทรงพระราชดำริว่า “ได้ยินว่า ราชสีห์ไม่กลัวใคร” จึงตรัสสั่งให้ตีกลอง เพื่อทดลองลูกราชสีห์นั้น ลูกราชสีห์ฟังเสียงนั้น ก็นอนตามเดิม พระราชาตรัสสั่งให้ตีกลองถึง ๓ ครั้ง ในครั้งที่ ๓ ลูกราชสีห์ก็ชูศีรษะขึ้น แลดูบริษัททั้งหมด แล้วนอนเหมือนเดิม

ขณะนั้น พระราชาตรัสว่า “พวกเราควรไปก่อนที่แม่ราชสีห์นั้นจะกลับมา” เมื่อจะเสด็จไป ทรงพระราชดำริว่า

“ลูกราชสีห์ แม่เพิ่งเกิดในวันนี้ ก็ไม่สะดุ้ง ไม่กลัว เมื่อไรหนอ เราเพิ่งตัดความสะดุ้งเพราะค้นหาและทิวฐิติ แล้วไม่ฟังสะดุ้ง ไม่ฟังกลัว”

ขณะที่พระองค์ทรงยึดอารมณ์นั้น เสด็จไปอยู่ทอดพระเนตรเห็น พวกชาวประมงกำลังจับปลา แล้วคลี่ตาข่ายตากไว้บนกิ่งไม้ ทรงเห็นลมพัด ไม่ติดข่ายทั้งหลาย ทรงยึดนิมิตแม้นั้นอีกว่า

“เมื่อไรหนอ เราจะสามารถทำลายข่ายคือค้นหาทิวฐิติ และข่ายคือโมหะไป ไม่ติดขัด เหมือนลมพัดไม่ติดข่ายเช่นนั้น”

ต่อมา พระองค์เสด็จไปสู่พระราชอุทยาน ประทับนั่งที่ฝั่งสระโบกขรณีที่มีแผ่นศิลา ทรงเห็นดอกปทุมทั้งหลายที่ต้อง

ลมแล้ว โอนเอนไปถูกน้ำ เมื่อปราศจากลม ก็กลับตั้งอยู่ตามเดิมอีก ไม่เปียกน้ำ จึงทรงถือนิมิตเมื่อนั้นว่า

“เมื่อไรหนอ แม้เราเกิดแล้วในโลก ไม่พึงติดในโลกดำรงอยู่ เหมือนปทุมเหล่านี้ เกิดในน้ำ ไม่เปียกน้ำดำรงอยู่ ฉะนั้น”

พระราชทานั้นทรงพระราชดำริบ่อยๆ ว่า เราไม่พึงสะดุ้ง ไม่พึงติด ไม่พึงเปียก เหมือนราชสีห์ ลม และปทุม ฉะนั้นแล้วทรงสละราชสมบัติออกผนวช เจริญวิปัสสนาอยู่ ก็ทรงทำให้แจ้ง ซึ่งปัจเจกโพธิญาณแล้ว ตรัสสุทานคาถานี้ว่า

สีหิว สทฺเทศฺ อสนตฺสนโต
วาโตว ชาลมฺหิ อสชฺชมาโน
ปทุมํ ว โตเยน อลิมฺปมาโน
เอโก จเร ชคฺควิสานกฺปโป

บุคคลไม่สะดุ้งในธรรม มีความไม่เที่ยง เป็นต้น เหมือนราชสีห์ไม่สะดุ้งในเสียง

ไม่ข้องอยู่ในธรรม มีขันธและอายตนะ เป็นต้น เหมือนลมไม่ข้องอยู่ในชาย

ไม่ติดอยู่ด้วยความยินดีและความโลภ เหมือนดอกปทุมไม่ติดอยู่ด้วยน้ำ

พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น

เพียงรักษาจิตเท่านั้น

“พระพุทธศาสนา” เป็นศาสนาของผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน อีกทั้งยังเป็นแหล่งความรู้อันบริสุทธิ์มากมาย การที่เราจะศึกษาเรียนรู้ความรู้เหล่านั้นให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อนำมาใช้เป็นแม่บทในการฝึกฝนอบรมตนเอง ให้สะอาดบริสุทธิ์ตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเหล่าพระอรหันต์สาวกทั้งหลายนั้น เป็นเรื่องยากอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผู้ที่มีศรัทธา แต่ไม่ค่อยมีเวลา หรือแม้มีเวลาแต่เป็นคนที่ไม่ค่อยชอบศึกษาเรียนรู้ แต่ก็มีใจอยากที่จะหลุดพ้นจากทุกข์ตามพระพุทธองค์ไป เมื่อเป็นเช่นนี้ บางท่านที่เริ่มศึกษาใหม่ๆ เมื่อไม่สามารถตรงตามคำสอนได้ จึงเริ่มเบื่อกว่าหนอยหมดกำลังใจที่จะศึกษารธรรมะไปเลยก็มี

ในเรื่องนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเคยแนะนำภิกษุรูปหนึ่ง ผู้ซึ่งเกิดความเบื่อกว่าหนอยในเพศพรหมจรรย์ เพราะหมดกำลังใจในการที่จะศึกษาเรียนรู้ธรรมะที่มีมากมายเหล่านั้น โดยพระพุทธองค์ทรงแนะนำเทคนิคพิเศษ เพื่อให้เหมาะกับอัธยาศัยของภิกษุรูปนั้น โดยมีเรื่องราวดังต่อไปนี้

ในสมัยพุทธกาล มีบุตรเศรษฐีท่านหนึ่งเรียกว่า “อนุบุพพเศรษฐี” อาศัยในกรุงสาวัตถี เป็นผู้มีศรัทธาในพระพุทธศาสนา อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ชอบชวนชวายเป็นการสั่งสมบุญอยู่เสมอ วันหนึ่งท่านพิจารณาเห็นว่า ชีวิตของผู้ครองเรือนมีความวุ่นวาย สับสน มีปัญหาสารพัดไม่รู้จบสิ้น ประกอบไปด้วยทุกข์ จึงได้ตัดสินใจออกบวชในพระพุทธศาสนา โดยมีพระภิกษุผู้ทรงพระวินัยเป็นพระอุปัชฌาย์ และพระภิกษุผู้ทรงพระอภิธรรมเป็นอาจารย์

ภายหลังบวชแล้ว ท่านถูกเรียกว่า “อุกกัณฐิตภิกษุ” ฝ่ายพระอาจารย์ได้กล่าวสอนปัญหาในพระอภิธรรมหมวดต่างๆ ให้อย่างมากมาย ส่วนพระอุปัชฌาย์ก็กล่าวข้อควรปฏิบัติในพระวินัยว่า “ในพระธรรมวินัย ภิกษุควรทำสิ่งนี้ ไม่ควรทำสิ่งนี้ สิ่งนี้เหมาะ สิ่งนี้ไม่เหมาะ ภิกษุควรนั่งอย่างนี้ ควรเดินอย่างนี้ เป็นต้น”

อุกกัณฐิตภิกษุ เมื่อได้รับการถ่ายทอดหัวข้ออภิธรรม และได้เรียนรู้ข้อปฏิบัติในพระวินัยมากเข้าๆ นานวันเข้าจึงเกิดความคิดขึ้นว่า “โอ...เราใคร่จะพ้นจากทุกข์ พ้นจากความสับสนวุ่นวายในทางโลก จึงออกบวชเพื่อแสวงหาความสงบ แต่เมื่อบวชแล้วกลับรู้สึกว้า ว้อว่า ข้อวัตรปฏิบัติของพระภิกษุในพระพุทธศาสนามีมากนัก ทั้งยังมีกิจกรรมอันยุ่งยากวุ่นวาย ราวกับ

ว่าจะเหยียดแขนเหยียดขาไม่ได้เลย เมื่อเป็นเช่นนี้... เรากลับไปครองเรือนก็อาจพ้นจากทุกข์ในวัฏฏะได้ เราควรลี้ภัยไปเป็นคฤหัสถ์ดีกว่า”

ตั้งแต่นั้นมา ท่านก็เกิดความกระสันอยากสึก หมดความยินดีในการประพฤติพรหมจรรย์ ไม่ทำการสาธยายธรรม ไม่เล่าเรียนพระปาฏิโมกข์ กินไม่ได้นอนไม่หลับจนร่างกายผ่ายผอม ชูบชืด เนื้อตัวสะพรังไปด้วยเส้นเอ็น ถูกความเกียจคร้านครอบงำ หมดความเพียร ไม่ยอมทำกิจกรรมใดๆ ปล่อยร่างกายให้สกปรกเศร้าหมอง

เหล่าเพื่อนภิกษุและสามเณรเห็นดังนั้น จึงพากันไปบอกพระอาจารย์และพระอุปัชฌาย์ เมื่อท่านทราบเรื่องทั้งหมดแล้ว จึงพาอุกัณฐิตภิกษุไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า

เมื่อพระพุทธองค์ทรงทราบเรื่องทั้งหมดแล้ว จึงตรัสถามว่า “ภิกษุ ถ้าเธอรักษาเพียงสิ่งเดียวได้ แล้วสิ่งอื่นไม่ต้องรักษาอีกเลย เธอจะทำได้ไหม?”

“อะไร? พระเจ้าข้า”

“เธอจะรักษาจิตของเธอ ได้ไหม?”

“อาจรักษาได้ พระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาจึงทรงประทานโอวาทว่า “ถ้าอย่างนั้น

เธอจงรักษาจิตของเธอไว้ เธออาจพ้นจากทุกข์ได้” แล้ว พระองค์ตรัสเป็นคาถาว่า

“ผู้มีปัญญาพึงรักษาจิตที่เห็นได้แสนยาก ละเอียดยิ่งนัก
มักตกไปสู่อารมณ์ใคร่ จิตที่คุ้มครองไว้ได้ ย่อมนำสุขมาให้”

ภายหลังจบพระธรรมเทศนา อุกกัณฐิตภิกษุได้มีดวงตา
เห็นธรรมบรรลุโสดาปัตติผล และชนเหล่าอื่นเป็นอันมาก ก็ได้
บรรลุเป็นพระอริยบุคคล มีพระโสดาบัน เป็นต้น ณ ที่ตรงนั่นเอง

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า คำสอนในพระพุทธศาสนาทั้ง
๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ แท้จริงแล้วมารวมอยู่ที่ความสำรวม
ระวังรักษาใจของตนนั่นเอง เพราะเมื่อเรารักษาใจไว้ดีแล้ว
ก็ย่อมสามารถควบคุมกาย วาจา และตรงตามคำสอนใน
พระพุทธศาสนาได้ทั้งหมดโดยปริยาย และเมื่อเกิดความเข้าใจ
ก็ย่อมมองเห็นหนทางที่จะฝึกฝนตนเองให้บริสุทธิ์ สะอาด จน
กระทั่งเข้าถึงธรรมะภายในได้ในที่สุด

แข่งบุญแข่งบารมี

มีภาษิตกล่าวว่า “แข่งเรือแข่งพาย พอแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งบารมี แข่งกันไม่ได้” เป็นความหมาย ให้อ่อนน้อมถ่อมตน มิให้ตีตนเสมอผู้หลักผู้ใหญ่ แต่ก็เป็นที่เหตุให้หลายคนเข้าใจผิดว่า ไม่สมควรแข่งสร้างบุญบารมีกับใครๆ ซึ่งอันที่จริงการแข่งกันสร้างความดี หรือแข่งกันสร้างบุญ ให้เป็นบุญบันเทิง เป็นประเพณีชาวพุทธมาแต่โบราณ ดังเหตุการณ์การบังเกิดขึ้นของ “อสนีทาน” ในครั้งพุทธกาล

ครั้งหนึ่ง พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมด้วยภิกษุ ๕๐๐ เป็นบิรवार เสด็จกลับจากจาริกมาสู่วัดพระเชตุวัน พระเจ้าปเสนทิโกศลเสด็จไปวิหาร ทูลนิมนต์พระศาสดาพร้อมด้วยภิกษุสงฆ์มาฉันภัตตาหารในวันรุ่งขึ้น ทรงตระเตรียมอาคันตุกทานแล้ว ได้ตรัสเรียกชาวพระนครว่า “จงดูทานของเรา”

ชาวพระนครมาเห็นทานของพระราชาแล้ว ก็คิดจะสร้างบุญบ้าง ในวันรุ่งขึ้น ทูลนิมนต์พระศาสดา ตระเตรียมทานแล้ว ส่งข่าวไปกราบทูลแต่พระราชาว่า “ขอพระองค์ผู้

เป็นสมมติเทพ จงทอดพระเนตรทานของพวกข้าพระองค์”

พระราชาสเด็จพระเจ้าไป ทอดพระเนตรทานของชาวพระนคร เหล่านั้นแล้ว ทรงดำริว่า “ทานของชนเหล่านี้ ยิ่งใหญ่กว่า ทานของเรา, เราจักทำทานอีก” จึงรับสั่งให้ตระเตรียมทาน แล้วถวายทานที่ยิ่งกว่าของชาวพระนครในวันรุ่งขึ้น

แม้ชาวพระนครเห็นทานนั้นแล้ว ในวันรุ่งขึ้น ก็ตระเตรียม ถวายทานที่ยิ่งกว่าของพระราชาราช ด้วยการแข่งกันสร้างบุญบารมี เช่นนี้ พระราชาและชาวพระนคร ไม่อาจเอาชนะอีกฝ่ายหนึ่งได้

ต่อมาในวาระที่ ๖ ชาวพระนครตระเตรียมทานเพิ่มขึ้น ร้อยเท่าพันเท่า โดยที่ใครๆ ไม่อาจจะพูดได้ว่า “วัตถุทานชิ้นนี้ ไม่มีในทานของชาวพระนครเหล่านี้” พระราชาทอดพระเนตร ทานนั้นแล้ว ทรงดำริว่า “ถ้าเราไม่สามารถทำทานให้ยิ่งกว่า ทานของชาวพระนครเหล่านั้น, มีประโยชน์อะไรที่จะอยู่ต่อไป” ดังนี้แล้ว ได้บรรทมดำริถึงอุบายอยู่

เมื่อพระนางมัลลิกาเทวี ผู้เป็นพระมเหสีทราบเหตุ ได้กราบทูลว่า “ข้าแต่สมมติเทพ พระองค์อย่าทรงปริวิตกไปเลย พระองค์เคยทอดพระเนตร หรือเคยสดับแล้วที่ไหน? ว่ามี พระราชาผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดินพ่ายแพ้แก่ชาวพระนคร หม่อมฉันจะจัดแจงทานแทนพระองค์”

แล้วกราบทูลว่า “ข้าแต่พระมหาราชเจ้า ขอพระองค์จงรับสั่งให้เขาทำมณฑปสำหรับนั่งภายในเป็นวงเวียน เพื่อภิกษุประมาณ ๕๐๐ รูป ด้วยไม้เรียบที่ทำด้วยไม้สาละและไม้ขนางพวกภิกษุที่เหลือจกนั่งภายนอกวงเวียน

ขอจงรับสั่งให้ทำเศวตฉัตร ๕๐๐ คัน, ให้ช่างประมาณ ๕๐๐ เชือกผูกเศวตฉัตรเหล่านั้น ยืนกันอยู่เบื้องบนแห่งภิกษุประมาณ ๕๐๐ รูป

ขอจงรับสั่งให้ทำเรือด้วยทองคำอันมีสีสุก ลัก ๘ ลำ หรือ ๑๐ ลำ, เรือเหล่านั้นตั้งอยู่ท่ามกลางมณฑป, เจ้าหญิงองค์หนึ่งๆ ให้นั่งบดของหอม อยู่ในระหว่างภิกษุ ๒ รูปๆ, เจ้าหญิงองค์หนึ่งๆ ให้ถือพัดยืนพัดภิกษุ ๒ รูปๆ, เจ้าหญิงที่เหลือ ให้นำของหอมที่บดแล้ว มาใส่ในเรือทองคำทั้งหมด, บรรดาเจ้าหญิงเหล่านั้น เจ้าหญิงบางพวกให้ถือกำดอกอุบลเขียว เคล้าของหอมที่ใส่ไว้ในเรือทองคำแล้ว ให้พระภิกษุได้รับกลิ่นไอของหอม

ชาวพระนครจักพ่ายแพ้ด้วยเหตุเหล่านี้ เพราะชาวพระนครไม่มีเจ้าหญิง, เศวตฉัตรก็ไม่มี, ช่างก็ไม่มี, ข้าแต่มหาราช ขอพระองค์จงรับสั่งให้ทำอย่างนี้เถิด”

พระราชาทรงชมเชยพระนางมัลลิกา แล้วจึงรับสั่งให้ทำตามที่พระนางกราบทูล

แต่เมื่อคัดข้างแล้วได้ ๔๙๙ เชือก ขาดไป ๑ เชือก นอกนั้นเป็นข้างดูร้าย พระนางมัลลิกา จึงแนะนำให้นำลูกข้างดูร้ายเชือกหนึ่ง ไปประจำตำแหน่งของพระองค์สิมมาล เมื่อพระราชารับสั่งให้ราชบุรุษทำตามนั้น ลูกข้างดูร้ายนั้นสอดหางเข้าในระหว่างขา หรุษทั้งสอง หลับตายนั่งอยู่ มหาชนแลดูด้วยความอัศจรรย์ในอานุภาพของพระเถระ

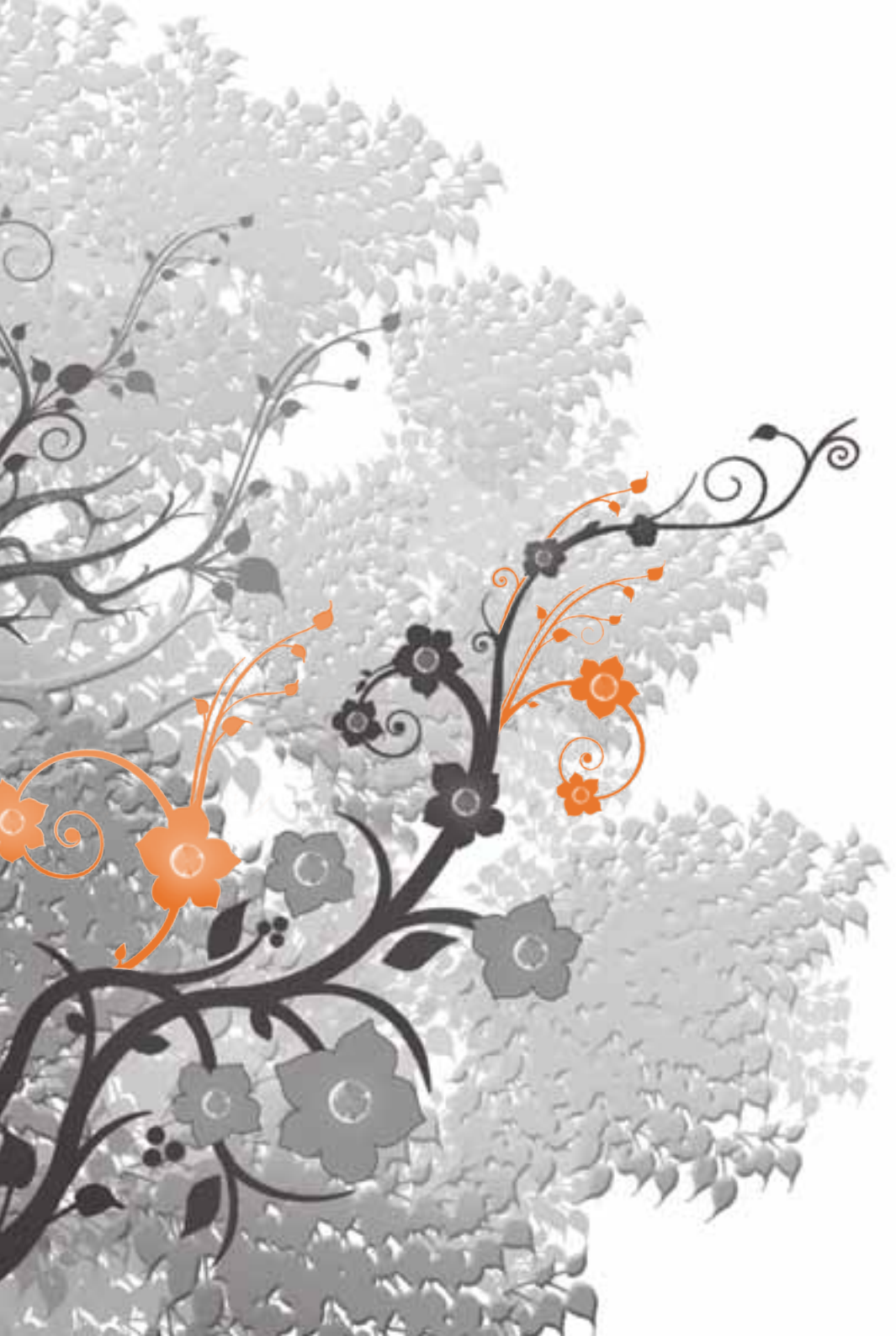
พระราชาทรงอังคาสภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข ด้วยอาหารอันประณีต แล้วถวายบังคมพระศาสดา กราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ สิ่งใดเป็นกบปียภันท์ (ของที่ควรแก่สมณะ) หรือเป็นอกปียภันท์ (ของที่ไม่ควรแก่สมณะ) ในโรงทานนี้ หม่อมฉันจักถวายสิ่งนั้นทั้งหมดแต่พระองค์”

ในทานนั้นสิ้นทรัพย์ประมาณ ๑๔ โกฎิ ซึ่งพระราชาทรงบริจาคในวันเดียวเท่านั้น วัตถุประสงค์นั้นมีของหาค่ามิได้ ๔ อย่าง คือเศวตฉัตร ๑, บัลลังก์ สำหรับนั่ง ๑, เชิงบาตร ๑, ตั้งสำหรับเช็ดเท้า ๑

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า “ทานนี้ ชื่อว่า อสทิสทาน (ทานอันหาที่เปรียบมิได้) ใครๆ จะสามารถถวายแต่พระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง ได้ครั้งเดียวเท่านั้น, ธรรมดาทานเห็นปานนี้ เป็นของยากที่บุคคลจะถวายอีก”

การแข่งขันสร้างความคิดของพระราชา และชาวพระนคร
นี้ แม้จะเจือด้วยความ “แข่งดี” กันอยู่บ้าง แต่ก็เป็นการแข่งขัน
กันสร้างความคิด ให้ยิ่งๆ ขึ้นไป เข้าหลักวิชชาว่า “เอาดีตนหา
ละดีตนหา” ซึ่งที่สุดทุกคนก็ Win-Win ต่างได้บุญบารมีกันไป
เต็มทีทุกคน ฉะนั้นเมื่อเห็นใครทำคุณงามความดี ก็ให้เกิดเป็น
กำลังใจที่จะทำให้ได้บ้าง หรือทำให้ยิ่งใหญ่นั่น ก็จะเป็นการ
ส่งเสริมผู้มาในภายหลัง ให้เกิดเป็นกำลังใจในการสร้างความคิด
ดังเช่นที่เราได้จากการศึกษาเรื่อง อสทิสทาน ในสมัยพุทธกาล

วิธีชนะคนพาล

สำนวนว่า “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” หรือ “ลูกผู้ชาย ลิบปี่ล้างแค้นไม่สาย” เหล่านี้ล้วนเป็นบ่อเกิดแห่งการทะเลาะวิวาท อาฆาตจองเวรกันไม่จบสิ้น การดำรงอยู่ในโลกนี้ ยากที่จะไม่พบเจอพวกคนพาล เมื่อต้องพบต้องเกี่ยวข้อง ก็มีโอกาสดูกรุกรานทั้งด้วยคำพุดหยาบคาย หรือถูกทำร้าย ใส่ร้ายต่างๆ หากเราถือตามสำนวนข้างต้น หนึ่งก้อนอิฐมา ก็ปาสองก้อนอิฐกลับไป จะเป็นการก่อเวรภัยไม่จบสิ้น ทำให้เราหลุดจากเส้นทางแห่งความดี ออกข้างทางไปเป็นพวกเดียวกับคนพาล

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เคยให้หลักปฏิบัติเมื่อเจอภัยคนพาล ไว้ว่า **“ไม่สู้ ไม่หนี ทำดีเรื่อยไป”** ไม่ช้าคนพาลก็จะแพภัยตนเองไปในที่สุด ในเรื่องนี้มีตัวอย่างจริงที่เกิดขึ้นในสมัยพุทธกาล เป็นเรื่องราวของพระปุณณะ ชาวสุนาปรันตะ ที่มีหลักคิดในการอยู่ร่วมกับคนพาลอย่างยอดเยี่ยม ดังนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน

อารามของอนาถบิณฑิกเศรษฐี เขตกรุงสาวัตถี ครั้นเวลาเย็น พระปุลณະได้มากราบทูลลาเพื่อไปหลีกออกเร้น บำเพ็ญธรรม พระพุทธองค์จึงทรงประทานโอวาทโดยย่อเรื่อง การสำรวม อินทรีย์ ๖ แล้วตรัสถามว่า

“ปุลณະ เราให้โอวาทเธอด้วยโอวาทโดยย่อนี้ เธอจักอยู่ในชนบทไหน”

ท่านพระปุลณະกราบทูล ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์จักอยู่ในชนบทชื่อ สุนาปรันตะ”

“ปุลณະ พวกภิกษุชาวสุนาปรันตชนบทเป็นคนดุร้ายนัก เป็นคนหยาบคายนัก ถ้าพวกภิกษุชาวสุนาปรันตชนบทจักดำ บริภาษเธอ ในเรื่องนี้ เธอจักคิดอย่างไร”

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ... ในเรื่องนี้ข้าพระองค์จักคิดอย่างนี้ว่า ‘ภิกษุชาวสุนาปรันตชนบทเหล่านี้ดีหนอ **ดีจริงหนอ** ที่ไม่ประหารเราด้วยฝ่ามือ’ ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ในเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักคิดอย่างนี้ ข้าแต่พระสุคตในเรื่องนี้ข้าพระองค์จักคิดอย่างนี้”

“ปุลณະ ถ้าพวกภิกษุชาวสุนาปรันตชนบทจักประหารเธอด้วยฝ่ามือ ในเรื่องนี้เธอจักคิดอย่างไร”

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์จักคิดอย่างนี้ว่า

‘มนุษย์ชาวสุนาปรันตชนบทเหล่านี้ดีหนอ ดีจริงหนอ ที่ไม่
ประหารเราด้วยก้อนดิน’ ฯลฯ ”

“ปุณณะ ถ้าพวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตชนบทจักประหาร
เธอด้วยก้อนดิน ในเรื่องนี้เธอจักคิดอย่างไร”

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์จักคิดอย่างนี้ว่า
‘มนุษย์ชาวสุนาปรันตชนบทเหล่านี้ดีหนอ ดีจริงหนอ ที่ไม่
ประหารเราด้วยท่อนไม้’ ฯลฯ ”

“ปุณณะ ถ้าพวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตชนบทจักประหาร
เธอด้วยท่อนไม้ ในเรื่องนี้เธอจักคิดอย่างไร”

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์จักคิดอย่างนี้ว่า
‘มนุษย์ชาวสุนาปรันตชนบทเหล่านี้ดีหนอ ดีจริงหนอ ที่ไม่
ประหารเราด้วยศัสตรา’ ฯลฯ ”

“ปุณณะ ถ้าพวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตชนบทจักประหาร
เธอด้วยศัสตรา ในเรื่องนี้เธอจักคิดอย่างไร”

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์จักคิดอย่างนี้ว่า
‘มนุษย์ชาวสุนาปรันตชนบทเหล่านี้ดีหนอ ดีจริงหนอ ที่ไม่ปลง
ชีวิตเราด้วยศัสตราที่คม’ ฯลฯ ”

“ปุณณะ ถ้าพวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตชนบทจักปลง

ชีวิตเธอด้วยศัสตราที่คม ในเรื่องนี้เธอจักคิดอย่างไร”

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์จักคิดอย่างนี้ว่า ‘พระสาวกทั้งหลาย ของพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้นอึดอัดระอา รังเกียจอยู่ด้วยร่างกายและชีวิต แสวงหาศัสตราเครื่องปลงชีวิตก็มีอยู่ เราได้ศัสตราเครื่องปลงชีวิตที่ไม่ได้แสวงหาเลย’ ฯลฯ”

“ดีละ ดีละ ปุณณะ เธอประกอบด้วยความข่มใจและความสงบใจนี้ จักสามารถอยู่ในสุนาปรันตชนบทได้ ปุณณะ เธอรู้เวลาอันสมควรในบัดนี้เกิด”

ครั้งนั้น ท่านพระปุณณะขึ้นชมยินดีพระภาสิตของพระผู้มีพระภาคแล้วลุกขึ้นจากอาสนะ ถวายอภิวาท กระทำประทักษิณ เก็บเสนาสนะเรียบร้อยแล้วถือบาตรและจีวร หลีกจาริกไปทางสุนาปรันตชนบท เมื่อจาริกไปโดยลำดับก็ถึงสุนาปรันตชนบท

ได้ยินว่า ท่านพระปุณณะอยู่ที่สุนาปรันตชนบทนั้น ในระหว่างพรรษานั้น ท่านให้ชาวสุนาปรันตชนบท แสดงตนเป็นอุบาสกประมาณ ๕๐๐ คน แสดงตนเป็นอุบาสิกาประมาณ ๕๐๐ คน ระหว่างพรรษานั้นเหมือนกัน ท่านปุณณะได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ด้วยวิชา ๓ คือ ระลึก

ชาติได้ มีตาทิพย์ เห็นการไปเกิดมาเกิด ของสัตว์ทั้งหลาย และทำอาสวะกิเลสให้สิ้นไปได้ และในสมัยต่อมาก็ได้ปรินิพพาน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า “ต้องเอาชนะคนไม่ดีด้วยความดี” แต่จะทำได้เช่นนั้น จุดเริ่มต้นที่สำคัญคือ การระงับใจมิให้เกิดความโกรธแค้นต่อภัยที่เกิดจากคนพาลเสียก่อน ถือหลักว่า “โกรธคือโง่ โมโหคือบ้า” แล้วตอบโต้ด้วยการทำความดีให้หนักขึ้น ก็จะเกิดเป็นตบะบารมีที่จะป้องกันระงับภัยที่จะเกิดขึ้นอีก จนคนพาลเกิดสำนึกเปลี่ยนจิตกลับใจ หรือแพ้ภัยตนเองไป จึงจะได้ชื่อว่า ชนะด้วยความดี

ผู้ชี้ชะตาโลก

นับแต่โบราณมา มนุษย์เฝ้าเรียนรู้ศึกษาธรรมชาติ เพราะรู้สึกว่ ธรรมชาตินั้นช่างกว้างขวาง ยิ่งใหญ่เหลือคณา มีอาจต้านทานได้ จนบางกลุ่มบางหมู่ถึงกับยกให้เป็นเทพเจ้า เช่น พระพิรุณ สุรียเทพ อัคนีเทพ เป็นต้น และว่าเป็นผู้ ลิขิตชะตาของมนุษย์และโลก จนเกิดเป็นลัทธิศาสนาเทวนิยม มากมาย

แต่เมื่อ พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาบังเกิดขึ้นตรัสรู้ธรรม จึงทรงไขความกระจ่างให้รู้ว่า ตัวตนภายในของมนุษย์นั้นมีความยิ่งใหญ่นัก แท้จริงผู้กำหนดธรรมชาติ กำหนดความเป็นไปของโลก รวมถึงชะตาของมนุษย์ ก็คือ ตัวเรานั้นเอง ดังที่ พระองค์ตรัสไว้ใน **ธัมมิกสูตร** ว่า

*ภิกษุทั้งหลาย ในเวลาที่พระราชาไม่ตั้งอยู่ในธรรม
แม้พวกข้าราชการก็ไม่ตั้งอยู่ในธรรม*

*เมื่อพวกข้าราชการไม่ตั้งอยู่ในธรรม แม้พราหมณ์และ
คหบดีก็ไม่ตั้งอยู่ในธรรม*

เมื่อพราหมณ์และคหบดีไม่ตั้งอยู่ในธรรม แม้ชาวนิคม
และชาวชนบทก็ไม่ตั้งอยู่ในธรรม

เมื่อชาวนิคมและชาวชนบทไม่ตั้งอยู่ในธรรม ดวงจันทร์
และดวงอาทิตย์ก็โคจร (หมุน) ไปไม่สมำเสมอ

เมื่อดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ โคจรไปไม่สมำเสมอ
หมู่ดาวนักษัตรก็โคจรไปไม่สมำเสมอ

เมื่อหมู่ดาวนักษัตรโคจรไปไม่สมำเสมอ คีนและวันก็
หมุนเวียนไปไม่สมำเสมอ

เมื่อคีนและวันหมุนเวียนไปไม่สมำเสมอ เดือนหนึ่งและ
ครึ่งเดือนก็หมุนเวียนไปไม่สมำเสมอ

เมื่อเดือนหนึ่งและครึ่งเดือน หมุนเวียนไปไม่สมำเสมอ
ฤดูและปีก็หมุนเวียนไปไม่สมำเสมอ

เมื่อฤดูและปีหมุนเวียนไปไม่สมำเสมอ ลมก็พัดไปไม่
สมำเสมอ พัดไปพัดทางไม่สมำเสมอ

เมื่อลมพัดไปไม่สมำเสมอ พัดไปพัดทางไม่สมำเสมอ
พวกเทวดาก็ปั่นป่วน

เมื่อพวกเทวดาปั่นป่วน ฝนก็ไม่ตกต้องตามฤดูกาล

เมื่อฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าทั้งหลายก็ออก
รวงสุกไม่พร้อมกัน

ภิกษุทั้งหลาย มนุษย์ทั้งหลายบริโภคข้าวกล้าที่สุกไม่
พร้อมกันย่อมมีอายุน้อย ๑ มีผิวพรรณไม่ดี ๑ มีกำลังไม่ดี ๑

มีความเจ็บป่วยมาก ๑

ในเวลาทีพระราชาตั้งอยู่ในธรรม แม้พวกข้าราชการ
ก็ตั้งอยู่ในธรรม

เมื่อพวกข้าราชการตั้งอยู่ในธรรม แม้พราหมณ์และ
คหบดีก็ตั้งอยู่ในธรรม

เมื่อพราหมณ์และคหบดีตั้งอยู่ในธรรม แม้ชาวนิคม
และชาวชนบทก็ตั้งอยู่ในธรรม

เมื่อชาวนิคมและชาวชนบทตั้งอยู่ในธรรม ดวงจันทร์
และดวงอาทิตย์ก็โคจรไปสมำเสมอ

เมื่อดวงจันทร์และดวงอาทิตย์โคจรไปสมำเสมอ หมู่ดาว
นักษัตรก็โคจรไปสมำเสมอ

เมื่อหมู่ดาวนักษัตรโคจรไปสมำเสมอ คีนและวันก็
หมุนเวียนไปสมำเสมอ

เมื่อคีนและวันหมุนเวียนไปสมำเสมอ เดือนหนึ่งและ
ครึ่งเดือนก็หมุนเวียนไปสมำเสมอ

เมื่อเดือนหนึ่งและครึ่งเดือนหมุนเวียนไปสมำเสมอ
ฤดูและปีก็หมุนเวียนไปสมำเสมอ

เมื่อฤดูและปีหมุนเวียนไปสมำเสมอ ลมก็พัดไปสมำเสมอ
พัดไปถูกทางสมำเสมอ

เมื่อลมพัดไปสมำเสมอ พัดไปถูกทางสมำเสมอ พวก
เทวดาก็ไม่ปั่นป่วน

เมื่อพวกเทวดาไม่ปั่นป่วน ฝนก็ตกต้องตามฤดูกาล

เมื่อฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าทั้งหลายก็ออกรวง
สุกพร้อมกัน

ภิกษุทั้งหลาย มนุษย์ทั้งหลายบริโภคน้ำข้าวกล้าสุกพร้อม
กันย่อมมีอายุยืน ๑ มีผิวพรรณฟ่องใส ๑ มีกำลัง ๑ มีความ
เจ็บป่วยน้อย ๑

เมื่อฝูงโคข้ามน้ำไป ถ้าโคจ่าฝูงไปคดเคี้ยว โคทั้งฝูงก็ไป
คดเคี้ยวตามกัน

ในหมู่มนุษย์ก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้เป็นใหญ่
ถ้าผู้นั้นประพฤติไม่เป็นธรรม ประชาชนชาวเมืองนั้นก็
ประพฤติไม่เป็นธรรมตามไปด้วย หากพระราชาไม่ตั้งอยู่ในธรรม
ชาวเมืองนั้นก็อยู่เป็นทุกข์

เมื่อฝูงโคข้ามน้ำไป ถ้าโคจ่าฝูงไปตรง โคทั้งฝูงก็ไปตรง
ตามกัน

ในหมู่มนุษย์ก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้เป็นใหญ่
ถ้าผู้นั้นประพฤติชอบธรรม ประชาชนชาวเมืองนั้นก็
ประพฤติชอบธรรมตามไปด้วย หากพระราชาตั้งอยู่ในธรรม
ชาวเมืองนั้นก็อยู่เป็นสุข

สรุปได้ว่า โลกทั้งใบขึ้นอยู่กับใจของเรา ดังนั้นโลกนี้จะเป็นสุขน่าน้อย หรือเป็นทุกข์ไม่น่าอยู่ ก็อยู่ที่การกระทำของเรานั้นเอง

และยิ่งกว่านั้น มนุษยชาติจะรู้สึกถึงความยิ่งใหญ่ภายในตนได้ ก็ต่อเมื่อทำจิตให้หยุดนิ่ง จนหลุดพ้นจากกรอบของโลกเข้าไปสู่ภายใน พบกับตัวตนที่แท้จริง ที่ใสสว่าง สะอาดบริสุทธิ์ เป็นอิสระจากกิเลสอาสวะใดๆ เมื่อนั้นเราจะตระหนักถึงความยิ่งใหญ่ของกายมนุษย์ว่า เราคือผู้กำหนดควบคุมชะตาของโลกอย่างแท้จริง ดังนี้

ผู้อยู่ใกล้ตถาคต

ธรรมดาเมื่อเรารักใคร ใครรักใคร ก็อยากอยู่ใกล้ผู้ที่เรารักเราใครคนนั้น ดังเช่น หลายท่านปรารถนาว่า เสียตายที่เราเกิดมาไม่ทันพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้แต่ศึกษาคำสอนของพระองค์ผ่านพระไตรปิฎก หรือครูบาอาจารย์ที่รักษาสืบทอดต่อกันมา การได้ฟังธรรมต่อหน้าพระพักตร์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย่อมเป็นสิ่งที่ดีที่สุด แต่ถึงจะทำเช่นนั้นไม่ทันเสียแล้ว ก็ยังไม่หมดหวังเสียทีเดียว การใกล้ชิดนั้น มีทั้งใกล้ชิดด้วยกาย และใกล้ชิดด้วยใจที่ตรงกัน หรือใกล้ชิดด้วยกายธรรมภายใน ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสรรเสริญว่า ผู้มีใจตรงกันกับพระองค์ คือเป็นผู้ประพฤติธรรม ได้ชื่อว่าอยู่ใกล้พระตถาคตอย่างแท้จริง ดังปรากฏใน **สังฆาฏิสูตร** ว่า

“ภิกษุทั้งหลาย แม้ถ้าภิกษุจับชายผ้าสังฆาฏิแล้วเดินตามรอยเท้าเรา ติดตามไปข้างหลัง แต่ภิกษุนั้นมีความละโมภกำหนดยินดีอย่างแรงกล้าในกาม มีจิตพยาบาท คิดประทุษร้าย หลงลืมสติ ไม่รู้สีกตัว มีจิตไม่ตั้งมั่น กระสับกระส่ายไม่สำรวม อินทรีย์ แท้จริงแล้ว ภิกษุนั้นก็ยังชื่อว่า อยู่ห่างไกลเรา เราก็

ห่างไกลภิกษุ นั้น เป็นเพราะเหตุไร เพราะภิกษุ นั้นยังไม่เห็น
ธรรม เมื่อไม่เห็นธรรม เชื่อว่าไม่เห็นเรา

ภิกษุทั้งหลาย แม้ถ้าภิกษุอยู่ไกลเราถึง ๑๐๐ โยชน์
แต่ภิกษุ นั้นไม่มีความละโมภ ไม่กำหนดยินดีอย่างแรงกล้าใน
กาม มีจิตไม่พยายาท ไม่คิดประทุษร้ายมีสติตั้งมั่น มีความรู้สึก
ตัว มีจิตตั้งมั่น แน่วแน่ สำรวมอินทรีย์ แท้จริงแล้วภิกษุ นั้น
ก็ชื่อว่า อยู่ใกล้เรา เราก็อยู่ใกล้ภิกษุ นั้น นั้นเป็นเพราะเหตุไร
เพราะภิกษุ นั้นเห็นธรรม เมื่อเห็นธรรม เชื่อว่าเห็นเรา”

และพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เคยตรัสสอนเช่นนี้แก่
พระวัคคลี ผู้ออกบวช เพราะศรัทธาชื่นชมต่อความงาม
ในสรีรกายของพระพุทธองค์อย่างยิ่ง ได้ติดตามดูพระองค์อย่าง
ไม่รู้เบื่อหน่าย จึงคิดว่า วิธีที่จะทำได้เห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
อยู่ทุกวัน คือ การบรรพชาอุปสมบท ครั้นเมื่อได้บวชแล้ว เว้น
จากเวลาฉันภัตตาหาร ก็ติดตามดูพระพุทธเจ้าทุกเวลา

กาลต่อมา เมื่ออินทรีย์ของพระวัคคลีแก่รอบแล้ว
พระพุทธองค์จึงตรัสอย่างนี้ว่า

“วัคคลี ท่านจะได้ประโยชน์อะไร ด้วยการมองรูปกาย
อันเปลือยเน่านี้ วัคคลี ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นชื่อว่าเห็นเราตถาคต
ผู้ใดเห็นเราตถาคต ผู้นั้นชื่อว่าเห็นธรรม วัคคลี เห็นธรรมจึง

จะชื่อว่าเห็นเรา”

พระพุทธองค์แม่ทรงประทานโอวาทอย่างนี้ พระเถระก็ไม่อาจละการติดตามดูสร้อยกายพระพุทธเจ้าได้ ดังนั้นจึงทรงดำริว่า ‘ภิกษุนี้หากไม่ได้ความสังเวช จักไม่ตรัสรู้’ เมื่อใกล้เข้าพรรษา จึงทรงประกาศขับไล่พระเถระนั้นว่า “วักกlijงหลีกไป”

ธรรมดาพระดำรัสของพระพุทธเจ้าทั้งหลายใครๆ มีอาจปิดพลั่วได้ เพราะฉะนั้น พระเถระจึงไม่อาจมาปรากฏตัวต่อหน้าพระพุทธองค์ได้อีก คิดน้อยใจว่า “บัดนี้เราจะทำอย่างไรได้ เราถูกพระตถาคตประณามเสียแล้ว เมื่อไม่ได้เห็นพระองค์ ประโยชน์อะไรด้วยชีวิตของเรา” จึงขึ้นสู่หน้าผาที่เขาศิขณภูฏ เพื่อจะฆ่าตัวตาย

พระศาสดาทรงทราบเหตุนั้น ทรงดำริว่า ภิกษุนี้เมื่อไม่ได้ความปลอบใจจากเรา ก็จะมีทำลายอุปนิสัยแห่งมรรคผลเสีย จึงทรงเปล่งรัศมีไปแสดงพระองค์อยู่กลางอากาศ ครั้งนั้นเมื่อพระวักกlijนั้นเห็นพระศาสดา ก็ละความโศกศัลย์ในทันที

พระศาสดาเพื่อจะให้พระวักกlijเถระเกิดปีติโสมนัสแรงขึ้น เหมือนหลังกระแสน้ำลงในสระที่แห้ง จึงตรัสว่า “ภิกษุผู้มากด้วยความปราโมทย์ เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา จะพึง

บรรลุลสันตบพ (นิพพาน) อันเป็นที่ระงับสังขาร เป็นสุข”

แล้วพระศาสดาทรงเหยียดพระหัตถ์ประทานแก่พระวักกलिเถระว่า “มาเถิด วักกलि” พระเถระบังเกิดปีติอย่างแรงกล้าว่า เราเห็นพระทศพลแล้วยังได้รับพระดำรัสตรัสเรียกว่า “มาเถิด วักกलि” ลืมลึ้นว่า ตนอยู่ในที่ใด จึงโลดแล่นไปในอากาศต่อพระพักตร์พระทศพล แล้วขณะที่ทำยังไม่พ้นภูเขานี้ก็ถึงพระดำรัสที่พระศาสดาตรัสแล้ว ช่มปีติในอากาศนั่นเอง บรรลุพระอรหัตพร้อมด้วยปฏิสัมภีทา ลงมาถวายบังคมพระตถาคต

ภายหลัง พระศาสดาทรงสถาปนาพระวักกलिเถระ ไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะ เป็นยอดของเหล่าภิกษุผู้หลุดพ้นด้วยศรัทธา

การได้เห็น ได้อยู่ใกล้ ครูบาอาจารย์เพียงกายหยาบ ยังไม่ได้ชื่อว่า อยู่ใกล้ที่แท้จริง แต่การตั้งใจปฏิบัติตามคำสอนของท่าน จึงจะได้ชื่อว่า ใกล้ชิดท่าน แม้กายอยู่ห่างไกล แต่หัวใจตรงกัน และหากยิ่งปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในด้วยแล้ว มิเพียงแค่ออกห่างไกล แต่ได้ชื่อว่า ได้เข้าถึงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับครูบาอาจารย์ และพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ทีเดียว

น้ำศักดิ์สิทธิ์ แก้ววิบากกรรม

“น้ำศักดิ์สิทธิ์” เป็นความเชื่อที่มีอยู่ในหลายชนชาติ ศาสนา แม้แต่ชาวพุทธเอง บางคนก็ยังแสวงหาว่า น้ำมนตร์ วัดไหนดัง ศักดิ์สิทธิ์ ดันดันไปเอามาอาบตีมนินให้เกิดโชคลาภ หายทุกข์หายโศก ว่ากันไป หากว่ามีน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ล้างบาป ล้างทุกข์ได้จริง ก็คงจะดีไม่น้อยเลย เราจะได้ไม่ต้องกังวลกับ กรรมชั่วที่เราพลอพลั้งทำไปในอดีต

แล้วหากมีผู้บอกท่านว่า ในพระพุทธศาสนาก็มีวิธี “ล้างบาป” เหมือนกัน ท่านจะเชื่อหรือไม่ ลองมาดูคำสอนของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังต่อไปนี้

ภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบาปกรรมแม้ เพียงเล็กน้อย บาบกรรมก็นำเขาไปสู่นรกได้ ส่วนบุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบาปกรรมเพียงเล็กน้อย เช่นนั้นแล บาบกรรม นั้นให้ผลในปัจจุบันเท่านั้น ไม่ให้ผลแม้แต่น้อยในอภัพที่ ๒ (ชาติหน้า) ไม่จำเป็นต้องพูดถึงผลมาก

(๑) บุคคลที่ทำบาปกรรมแม้เพียงเล็กน้อย บาบกรรม

นั่นก็นำเขาไปสู่รกรได้ คือ บุคคลเช่นไร

คือ บุคคลบางคนในโลกนี้ ไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญา มีคุณน้อย มีอรรถภาพน้อย (ใจคับแคบ ใจหยาบ ใจต่ำทราม) เป็นอัมปทุกขวิหारी (มักอยู่เป็นทุกข์ เพราะผลกรรมเล็กน้อย) บุคคลเช่นนี้ทำบาปกรรมแม้เพียงเล็กน้อย บาปกรรมนั้นก็ให้นำเขาไปสู่รกรได้

(๒) บุคคลที่ทำบาปกรรมเพียงเล็กน้อยเช่นนั้นแล บาปกรรมนั้นให้ผลในปัจจุบันเท่านั้น ไม่ให้ผลแม้แต่ในอรรถภาพที่ ๒ ไม่จำเป็นต้องพุดถึงผลมาก คือ บุคคลเช่นไร

คือ บุคคลบางคนในโลกนี้ เจริญกาย เจริญศีล เจริญจิต เจริญปัญญาแล้ว มีคุณมาก มีอรรถภาพใหญ่ (ใจกว้างขวาง ใจบุญ ใจสูง) เป็นอัมปมาณวิหारी (มีปกติอยู่ด้วยธรรมอันหาประมาณมิได้ คือเป็นคนไม่มีกิเลสหรือไม่แสดงกิเลส) บุคคลเช่นนี้ทำบาปกรรมเพียงเล็กน้อยเช่นนั้นแล บาปกรรมนั้นให้ผลในปัจจุบันเท่านั้น ไม่ให้ผลแม้แต่ในอรรถภาพที่ ๒ ไม่จำเป็นต้องพุดถึงผลมาก

ภิกษุทั้งหลาย เปรียบเหมือน **บุรุษใส่ก้อนเกลือลงในขันใบน้อย** เธอทั้งหลายเข้าใจเรื่องนั้นอย่างไร น้ำในขันเล็กน้อยนั้นเค็ม ต้มกินไม่ได้เพราะก้อนเกลือโน้น ใช่หรือไม่

“อย่างนั้น พระพุทธเจ้าข้า”

“ข้อนั้นเพราะเหตุไร”

“เพราะในขันน้ำมีน้ำนิดหน่อย น้ำนั้นจึงเต็ม ตีมกินไม่ได้ เพราะก้อนเกลือโน้น พระพุทธเจ้าข้า”

“หากบุคคลใส่ก้อนเกลือลงในแม่น้ำคงคา เธอทั้งหลาย เข้าใจเรื่องนั้นอย่างไร แม่น้ำคงคานั้นเต็ม ตีมกินไม่ได้ เพราะก้อนเกลือโน้นใช่หรือไม่”

“ไม่ใช่อย่างนั้น พระพุทธเจ้าข้า”

“ข้อนั้นเพราะเหตุไร”

“เพราะในแม่น้ำคงคานั้นมีห้วงน้ำใหญ่ น้ำนั้นจึงไม่เต็ม ตีมกินได้ เพราะก้อนเกลือโน้น พระพุทธเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ก็ฉันทันเหมือนกันแล ทำบาปกรรมแม้เพียงเล็กน้อย บาปกรรมนั้นก็พาเขาไปสู่สุรภได้ ส่วนบุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบาปกรรมเพียงเล็กน้อยเช่นนั้นแล บาปกรรมนั้นให้ผลในปัจจุบันเท่านั้น ไม่ให้ผลแม้แต่น้อยในอภัพที่ ๒ ไม่จำเป็น ต้องพุดถึงผลมาก”

ดังนั้นหากชีวิตเรา มีรสเค็ม คือ กำลังทุกข์ด้วยวิบากกรรมที่ตามมาส่งผล ก็สามารถเติมน้ำศักดิ์สิทธิ์แก้ความเค็มให้เจือจาง หรือหมดรสเค็ม ได้ด้วยการสร้างความดี สร้างบุญให้สุดกำลัง เมื่อบุญมีปริมาณและความเข้มข้นมากพอ บาปก็ย่อมเจือจาง หรือตามมาส่งผลไม่ทัน จนกลายเป็นโอฬาสกรรมในที่สุด นี่แหละคือ วิธีล้างบาปในพระพุทธศาสนา ล้างบาปด้วยการสร้างบุญอย่างเต็มกำลัง

มองโลก มองชีวิต

ดาบอดคำสั่งข้าง
สมบัติที่มีค่าที่สุด
ตนลิขิตชีวิตตน
ความงามอันจอมปลอม
ความโกรธเหมือนรอยขีด
ทุกข์เพราะกาม
รักตนเอง
น้ำตามากกว่ามหาสมุทร
นินทา สรรเสริญ
เมื่อต้องสอน ผู้มองต่างมุม
คนรวยที่แท้จริง
เกิดในโลก แต่ไม่ติดในโลก
หากเดินผิดทาง แม้เก่งเท่าไรก็ไม่ถึงเป้าหมาย
กว่าจะรู้จักกัน

ตาบอดคำข้าง

นินทาและสรรเสริญ เป็นโลกธรรม ที่อยู่คู่มนุษยชาติมาตลอด เพราะในโลกนี้ “นักพูด” มีมากกว่า “นักทำ” ผู้ที่มีปกติชอบพูดวิพากษ์วิจารณ์ เยาะเย้ยถากถางผู้อื่น มักเป็นผู้ไม่รู้จริงในสิ่งที่พูด เพราะธรรมดาว่า กระบอกไม้ไผ่ที่ปราศจากน้ำย่อมตีดัง โบราณเปรียบผู้ที่ไม่รู้ ไม่เห็นจริง แต่ชอบพูดวิพากษ์วิจารณ์ไปตามความเข้าใจที่ผิดๆ ของตน ด้วยคำพังเพยว่า “ตาบอดคำข้าง” ซึ่งมีที่มาจาก คำสอนเชิงอุปมาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใน **ปฐมกัณฐสูตร** ว่า

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาถปิณฑิกเศรษฐี เขตกรุงสาวัตถี สมัยนั้น มีสมณพราหมณ์และปริพาชกจำนวนมาก ผู้มีลัทธิคำสอนแตกต่างกัน อาศัยอยู่ในกรุงสาวัตถี... สมณพราหมณ์เหล่านั้นเกิดการบาดหมางกัน ทะเลาะวิวาทกัน ใช้หอกคือปากที่แทงกันอยู่ ว่า “อย่างนี้เป็นธรรม อย่างนี้มิใช่ธรรม ธรรมต้องไม่เป็นอย่างนี้ ธรรมต้องเป็นอย่างนี้”

พระภิกษุที่เข้าไปบิณฑบาตในกรุงสาวัตถี ได้ทราบข่าว
นั้น จึงกราบทูลเล่าเหตุการณ์นี้ แต่พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย **อัญญเดียรฉิย**
ปริพาชกเป็นคนบอดไม่มีจักขุ จึงไม่รู้ประโยชน์ ไม่รู้สิ่งที่มีใช้
ประโยชน์ ไม่รู้ธรรม ไม่รู้สิ่งที่มีใช้ธรรม เมื่อไม่รู้ ฯลฯ ก็เกิดการ
บาดหมางกัน ทะเลาะวิวาทกัน ใช้หอกคือปากทิ่มแทงกันอยู่

ภิกษุทั้งหลาย เรื่องเคยมีมาแล้ว ในกรุงสาวัตถีนี้เอง
มีพระราชอาชวราชหนึ่งรับสั่งเรียกบุรุษคนหนึ่งมาตรัสว่า “พ่อ
หนุ่ม เจ้าจงไป จงบอกให้คนตาบอดทั้งหมดในกรุงสาวัตถีมา
ประชุมร่วมกัน” บุรุษนั้นทูลรับสนองพระดำรัสแล้ว พาคน
ตาบอดทั้งหมดในกรุงสาวัตถีเข้าไปเฝ้าพระราชอาชวราชถึงที่ประทับ
ได้กราบทูลพระราชอาชวราชนี้ว่า “ขอเดชะ คนตาบอดทั้งหลายใน
กรุงสาวัตถีมาประชุมกันแล้ว พระเจ้าข้า”

พระราชอาชวราชตรัสว่า “พ่อหนุ่ม ถ้าอย่างนั้น เจ้าจงแสดง
ข้างแก่คนตาบอดทั้งหลายเถิด “บุรุษนั้นทูลรับสนองพระดำรัส
แล้วจึงแสดงข้างแก่คนตาบอดทั้งหลาย คือ

แสดง **หัวข้าง** แก่คนตาบอดพวกหนึ่ง บอกว่า
“ท่านทั้งหลาย ช้างเป็นอย่างนี้”

แสดง **หูข้าง** แก่คนตาบอดพวกหนึ่ง บอกว่า
“ท่านทั้งหลาย ช้างเป็นอย่างนี้”

แสดง **งาช้าง** แก่คนตาบอดพวกหนึ่ง บอกว่า
“ท่านทั้งหลาย ช้างเป็นอย่างนี้”

แสดง **งวงช้าง** แก่คนตาบอดพวกหนึ่ง บอกว่า
“ท่านทั้งหลาย ช้างเป็นอย่างนี้”

แสดง **ตัวช้าง** แก่คนตาบอดพวกหนึ่ง บอกว่า
“ท่านทั้งหลาย ช้างเป็นอย่างนี้”

แสดง **เท้าช้าง** แก่คนตาบอดพวกหนึ่ง บอกว่า
“ท่านทั้งหลาย ช้างเป็นอย่างนี้”

แสดง **ระหว่างขาอ่อนช้าง** แก่คนตาบอดพวกหนึ่ง
บอกว่า “ท่านทั้งหลาย ช้างเป็นอย่างนี้”

แสดง **หางช้าง** แก่คนตาบอดพวกหนึ่ง บอกว่า
“ท่านทั้งหลาย ช้างเป็นอย่างนี้”

แสดง **ขนหางช้าง** แก่คนตาบอดพวกหนึ่ง บอกว่า
“ท่านทั้งหลาย ช้างเป็นอย่างนี้”

ภิกษุทั้งหลาย บุรุษนั้นครั้งแสดงช้างแก่คนตาบอดทั้ง
หลายแล้ว ได้เข้าเฝ้าพระราชอาพระองค์นั้นถึงที่ประทับแล้ว
กราบทูลดังนี้ว่า “ขอเดชะ คนตาบอดทั้งหลายเห็นช้างแล้ว
พระเจ้าข้า ขอพระองค์จงทรงกำหนดเวลาที่สมควร ณ บัดนี้
เถิด”

ภิกษุทั้งหลาย ลำดับนั้น พระราชาพระองค์นั้นได้เสด็จ

ไปหาคนตาบอดเหล่านั้น ได้ตรัสกับคนตาบอดทั้งหลายดังนี้
ว่า “ท่านทั้งหลาย พวกท่านเห็นช้างแล้วหรือ” คนตาบอด
เหล่านั้นกราบทูลว่า “ขอเดชะ ข้าพระองค์ทั้งหลายเห็นแล้ว
พระเจ้าข้า”

พระราชตรัสว่า “ท่านทั้งหลาย พวกท่านกล่าวว่า
“ข้าพระองค์ทั้งหลายเห็นช้างแล้ว ช้างเป็นอย่างไร”

คนตาบอดพวกที่คลำหัวช้าง กราบทูลอย่างนี้ว่า
“ช้างมีรูปร่างเหมือนหม้อ พระเจ้าข้า”

คนตาบอดพวกที่คลำหูช้าง กราบทูลอย่างนี้ว่า
“ช้างมีรูปร่างเหมือนกระดิ่ง พระเจ้าข้า”

คนตาบอดพวกที่คลำงาช้าง กราบทูลอย่างนี้ว่า
“ช้างมีรูปร่างเหมือนตอไม้ พระเจ้าข้า”

คนตาบอดพวกที่คลำวงช้าง กราบทูลอย่างนี้ว่า
“ช้างมีรูปร่างเหมือนงอนไถ พระเจ้าข้า”

คนตาบอดพวกที่คลำตัวช้าง กราบทูลอย่างนี้ว่า
“ช้างมีรูปร่างเหมือนยุงข้าว พระเจ้าข้า”

คนตาบอดพวกที่คลำเท้าช้าง กราบทูลอย่างนี้ว่า
“ช้างมีรูปร่างเหมือนเส้า พระเจ้าข้า”

คนตาบอดพวกที่คลำระหว่างขาอ่อนช้าง กราบทูลอย่าง
นี้ว่า “ช้างมีรูปร่างเหมือนครก พระเจ้าข้า”

คนตาบอดพวกที่คลำทางช้าง กราบทูลอย่างนี้ว่า
“ช้างมีรูปร่างเหมือน**สากตำข้าว** พระเจ้าข้า”

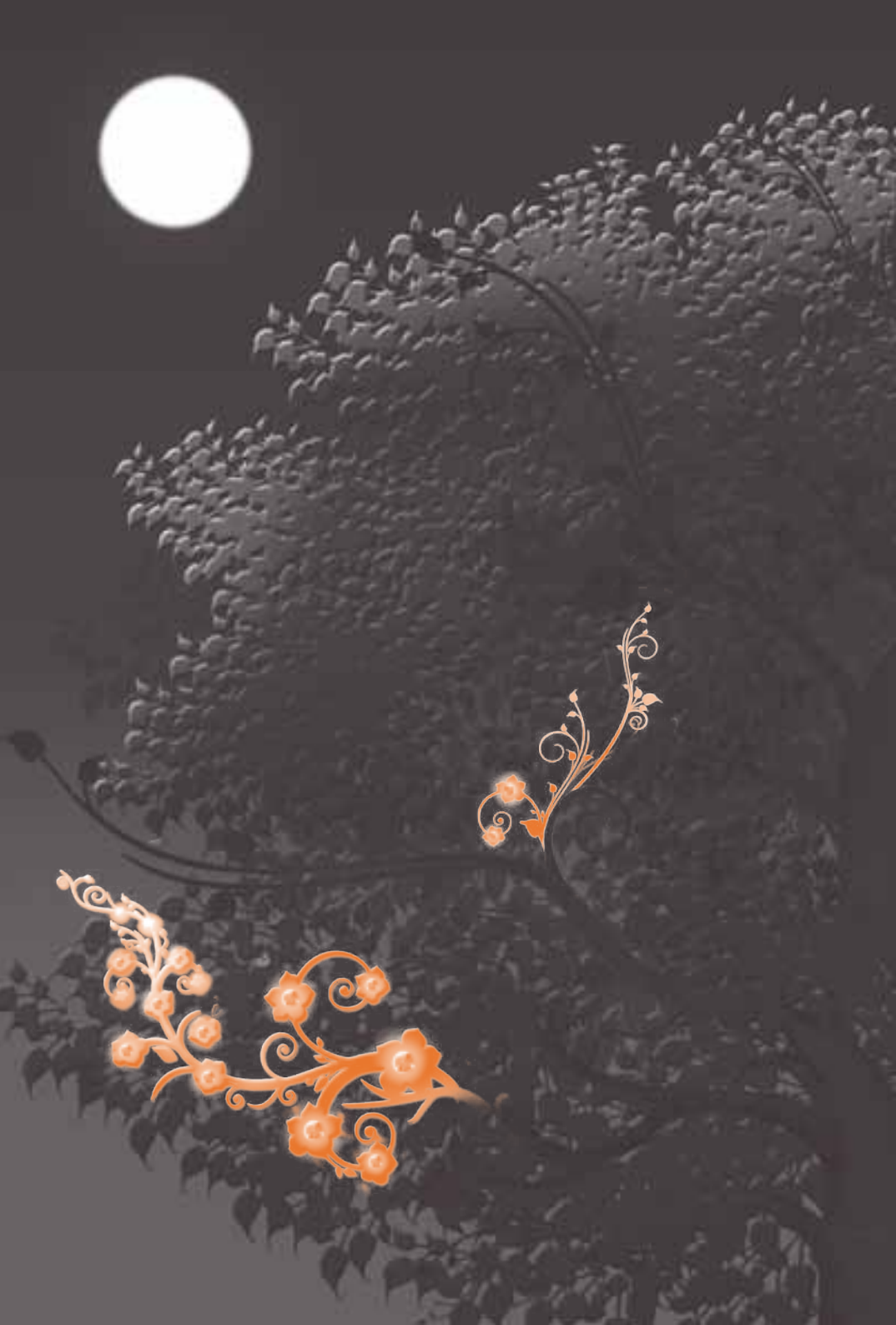
คนตาบอดพวกที่คลำขนทางช้าง กราบทูลอย่างนี้ว่า
“ช้างมีรูปร่างเหมือน**ไม้กวาด** พระเจ้าข้า”

ภิกษุทั้งหลาย คนตาบอดเหล่านั้นต่างกำหนดทุ่มเถียง
กันว่า “อย่างนี้คือช้าง อย่างนี้มีไช่ช้าง ช้างต้องไม่เป็นอย่าง
นี้ ช้างต้องเป็นอย่างนี้” ภิกษุทั้งหลาย พระราชาพระองค์นั้น
จึงทรงพอพระทัย ด้วยเหตุนี้

ภิกษุทั้งหลาย อัญเดียรถีย์ปริพาชกเป็นคนบอด ไม่มีจักษุ
จึงไม่รู้ประโยชน์ ไม่รู้สิ่งที่มีไช่ประโยชน์ ไม่รู้ธรรม ไม่รู้สิ่งที่มีไช่
ธรรม เมื่อไม่รู้ฯ ก็เกิดการบาดหมางกัน ทะเลาะวิวาทกัน
ใช้หอกคือปากที่มแทงกันอยู่ว่า “อย่างนี้เป็นธรรม อย่างนี้มีไช่
ธรรม ธรรมต้องไม่เป็นอย่างนี้ ธรรมต้องเป็นอย่างนี้”

มนุษย์ผู้มีตาดีทั้งหลายในโลกนี้ ส่วนมากก็เป็นเช่น “คน
ตาบอด” ในวัฏสงสาร เพราะถูกอวิชชา ความไม่รู้ ปิดบังไว้
ดังนั้น เราทำนอาจเป็นหนึ่งในพวก “ตาบอดคลำช้าง” โดย
ไม่รู้ตัวก็เป็นได้ หนทางสว่างที่จะพ้นจากความเป็นคนบอดได้
คือ “ปิดตา เปิดใจ รวมจิตให้หยุดนิ่งเป็นหนึ่งที่ศูนย์กลางกาย”
เมื่อใจบริสุทธิ์ ย่อมเกิดความสว่างไสว ทำลายความมืดบอดให้
สิ้นไปได้ เมื่อนั้นเราจึงจะได้เป็น “คนตาดี” อย่างแท้จริง

สมบัติที่มีค่าที่สุด

หลายคนในโลกมักไม่พอใจในสิ่งที่ตนมี ตนได้ แล้วก็ชวนชวายให้ได้มาในสิ่งที่ปรารถนา แม้ต้องแลกด้วยการทำทุจริตก็ยอม อย่างนี้เรียกว่า ได้ไม่คุ้มเสีย เพราะกลับทำลายสมบัติที่มีค่าที่สุด คือ การได้เกิดเป็นมนุษย์ ด้วยการทำผิดศีลผิดธรรม เพราะกายมนุษย์นี้ คือ ทุนรอนที่สำคัญที่สุดต่อการสร้างบุญบารมี จะไปเกิดในภพไหนๆ ไม่ว่าสุคติหรือทุคติภูมิ ก็ไม่มีโอกาสสร้างบุญได้เช่นเดียวกับการได้เกิดเป็นมนุษย์

กายมนุษย์บังเกิดขึ้นได้ด้วยอำนาจแห่งศีล หากเราไม่รักษาสสมบัติที่มีค่ายิ่งนี้ให้ดี ด้วยการรักษาศีล สร้างความดี เมื่อสูญเสียไปแล้ว โอกาสที่จะได้กลับคืนมาอีกยากแสนยาก หรือโอกาสนั้นอาจจะไม่เวียนกลับมาอีกเลย ดังที่ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “กิจโง่ มนุสฺสสปฏิลาโภ การได้อัตภาพเป็นมนุษย์เป็นการยาก” ดังที่ตรัสสอนไว้ใน พาลบัณฑิตสูตร ดังนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาถบิณฑิกเศรษฐี เขตกรุงสาวัตถี

พระองค์ตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า

“ภิกษุทั้งหลาย บุรุษพึงโยนแอกที่มีรูเดียวลงไปในมหาสมุทร ลมทางทิศตะวันออกพัดแอกนั้นไปทางทิศตะวันตก ลมทางทิศตะวันตกพัดแอกนั้นไปทางทิศตะวันออก ลมทางทิศเหนือพัดแอกนั้นไปทางทิศใต้ ลมทางทิศใต้พัดแอกนั้นไปทางทิศเหนือ ในมหาสมุทรนั้น มีเต่าตาบอดอยู่ตัวหนึ่ง ผ่านไป ๑๐๐ ปี มันจะโผล่ขึ้นมาครั้งหนึ่ง

เธอทั้งหลายเข้าใจความข้อนั้นว่าอย่างไร คือ เต่าตาบอดนั้นพึงสอดคอเข้าไปในแอกที่มีรูเดียวโน้นได้บ้างไหม”

“ไม่ได้ พระพุทธเจ้าข้า แต่ถ้าเวลาล่วงเลยไปนานๆ บางครั้งบางครั้ง มันก็จะสอดเข้าไปในแอกนั้นได้บ้าง พระพุทธเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย เต่าตาบอดนั้น พึงสอดคอเข้าไปในแอกที่มีรูเดียวโน้นยังเร็วกว่า เรากล่าวว่า การที่คนพาลผู้ไปสู่วินิบาต (อบายภูมิ) คราวเดียว จะพึงได้เป็นมนุษย์อีกยากกว่านั้น

ข้อนั้นเพราะเหตุไร

เพราะในวินิบาตนั้น ไม่มีการประพฤดิธรรม ไม่มีการ

ประพาศิชอบ ไม่มีการทำกุศล ไม่มีการทำบุญ ในวินิบาตนั้น มีแต่สัตว์ผู้เคี้ยวกินกันเอง เคี้ยวกินสัตว์ผู้กำลังน้อยกว่า

คนพาลนั้น เพราะเวลาล่วงเลยมานาน ในบางครั้งบางครั้งวถ้ามาเกิดเป็นมนุษย์ ก็เกิดในตระกูลต่ำ คือ ตระกูลคนจัญทาล ตระกูลนายพราน ตระกูลช่างसान ตระกูลช่างรถ หรือตระกูลคนขนขยะเช่นนั้น ที่เป็นตระกูลยากจน มีข้าว น้ำ และสิ่งของเครื่องใช้น้อย เป็นไปอย่างฝืดเคือง เป็นแหล่งที่หาของกินและเครื่องนุ่งห่มได้ยาก และคนพาลนั้นมีผิวพรรณหม่นหมอง ไม่น่าดู ต่ำเตี้ย มีความเจ็บป่วยมาก ตาบอด เป็นง่อย เป็นคนกระจอก หรือเป็นโรคอัมพาต มักไม่ได้ข้าว น้ำ ผ้า ยาน ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่พัก และเครื่องประทีป และหากเขายังประพาศิกายทุจริต วจีทุจริต มีโนทุจริตอีก หลังจากตายแล้ว จะไปเกิดในอบาย ทุกคติ วินิบาตนรก (อีก)..."

นอกจากนั้นพระพุทธองค์ยังตรัสอีกว่า

“กัจฉิ ฐมมสสวนิ การได้ฟังพระสัทธรรม เป็นการยาก

กัจฉิเณ พุทธานมุปาโท การบังเกิดขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หาได้ยาก”

ดังนั้น การได้เกิดเป็นมนุษย์ ได้พบพระพุทธศาสนา และได้มาเข้าวัดฟังธรรม จึงเป็นโชคลาภหลายชั้นของชาวพุทธทั้งหลาย แต่โชคนี้ก็มีได้เกิดด้วยความบังเอิญ เราได้มาด้วยการรักษาศีล ประพฤติธรรมมาข้ามชาติ จึงควรที่เราท่านจะภาคภูมิใจในความเป็นชาวพุทธ และตั้งใจสร้างบุญบารมีให้เต็มที่ ให้สมกับที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ได้พบพระพุทธศาสนาในภพชาตินี้

ตนลิขิตชีวิตตน

พื้นฐานความเชื่อของคนโดยส่วนใหญ่ ที่ไม่ได้ศึกษาคำสอนในพระพุทธศาสนา มักคิดว่า ชะตาชีวิตของคนเรานั้น ขึ้นอยู่กับพรหมลิขิต หรือฟ้าบันดาล บางคนก็เชื่อว่า พระเจ้าเป็นผู้กำหนด จึงพยายามอ่อนน้อมร้องขอให้สิ่งเหล่านั้นช่วยดลบันดาลให้ชีวิตดีขึ้น

แต่พวกเขาเหล่านั้นหารู้ไม่ว่า แท้จริงแล้วไม่มีใครกำหนดชะตาชีวิตใครได้ นอกจากตัวเขาจะเป็นผู้กำหนดเอง โดยอาศัยกรรมหรือการกระทำ ใครทำกรรมดี...ย่อมได้ผลดี ใครทำกรรมชั่ว...ย่อมได้รับผลชั่ว ไม่มีใครสามารถอ่อนน้อมหรือบังคับให้ใครเป็นอย่างไรได้ ดังเรื่องที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน **กุมกสูตร** ซึ่งมีใจความว่า...

ในสมัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประทับอยู่ ณ ปาราริกอัมพวัน เมืองนาลันทา หัวหน้าหมู่บ้านชื่อ “อสิพันธ์” ได้ไปเฝ้าและทูลถามปัญหาพระบรมศาสดา ถึงคนที่ตายแล้วว่า... พระพุทธองค์สามารถทำให้คนเหล่านั้นไปเกิดในสวรรค์ทั้งหมด

ได้หรือไม่ พระพุทธองค์จึงทรงย้อนถามกลับไปว่า...

“อสิพันธ... เราจะขอถามท่าน คนบางคนในโลกนี้เป็นผู้ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุดเท็จ พุดส่อเสียด พุดคำหยาบ พุดเพื่อเจ้อ โลกมาก พยาบาท และมีความเห็นผิด มหาชนได้ประชุมกันแล้วพากันสวดอ้อนวอนว่า ขอให้คนๆ นี้ เมื่อตายแล้วจงไปเกิดในสวรรค์เถิด คนที่ไม่มีกุศลกรรมบถผู้นี้ เมื่อตายแล้ว จะไปเกิดในสวรรค์ได้หรือไม่”

“ไม่ได้ พระพุทธเจ้าข้า”

“อสิพันธ... เปรียบเหมือนคนโยนหินก้อนใหญ่ ลงไปในแม่น้ำลึก แล้วมหาชนพากันสวดอ้อนวอน ขอให้ก้อนหินลอยขึ้นมา ก้อนหินจะลอยขึ้นมาตามเสียงสวดวิงวอนหรือไม่”

“ไม่ลอยขึ้นมา พระพุทธเจ้าข้า”

“อสิพันธ... ฉะนั้นก็เหมือนกัน ผู้ใดไม่รักษากุศลกรรมบถ ๑๐ เมื่อตายไปย่อมตกนรก แม้เสียงอ้อนวอนของมหาชนก็ไม่อาจจะช่วยอะไรใครได้

ส่วนคนบางคนในโลกนี้ รักษากุศลกรรมบถ ๑๐ มีการไม่ฆ่าสัตว์ เป็นต้น เมื่อตายไป ย่อมไปเกิดในสวรรค์ แม้มหาชนจะพากันสวดอ้อนวอน ให้ผู้ตายไปเกิดในนรก เขาก็ต้องไปเกิดในสวรรค์ ตามกุศลกรรมของเขา

เปรียบเสมือนคนเทน้ำมันลงในแม่น้ำ แม้มหาชนจะ
สวดอ้อนวอน ให้น้ำมันจมนลง น้ำมันย่อมลอยขึ้น ไม่จมนลงได้น้ำ

พระสูตรนี้แสดงให้เห็นว่า... “ว่าใครก็เข้าคอกใคร”
หมายถึง ใครทำดีย่อมได้ดี ใครทำชั่วก็ย่อมได้ชั่ว... ไม่มีใครหลีก
หนีพ้น จะสรรเสริญหรือสาปแช่งให้ใครดีหรือชั่วไม่ได้เลย

ความงามอันจอมปลอม

ความงดงามของร่างกาย เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา เพราะนอกจากตนเองจะเกิดความพึงพอใจแล้ว ยังเป็นที่ถูกอกถูกใจของผู้ได้พบเห็นอีกด้วย บางคนถึงขนาดหลงใหลใฝ่ฝัน ยอมทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาครอบครอง บางครั้งถึงขนาดยอมทำผิดศีล ผิดธรรมก็มี

แต่...ในความเป็นจริงแล้ว ร่างกายของมนุษย์นั้น มิได้งดงามอย่างที่เห็น ถ้าเรารู้จักพิจารณาอย่างถี่ถ้วน จะเห็นความไม่งามที่แฝงอยู่อย่างมากมาย แต่ที่เรามองไม่เห็นตามความเป็นจริงก็เพราะไปหลงยึดติดกับภาพลวงตา อันเกิดจากกิเลสตัณหาภายใน จนมองไม่เห็นว่...**สังขารทั้งหลายนั้นไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัวตน** และมีความเสื่อมสลายไปในที่สุด

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ทรงรู้แจ้งในความจริงข้อนี้ดี จึงมักนำหลักการพิจารณาความไม่งามของร่างกายมาสอนแก่พระภิกษุและสาธุชนทั่วไปอยู่เป็นประจำ ซึ่งบางครั้งพระองค์ก็มีวิธีการสอนแบบพิเศษๆ ที่ได้ผลแบบเฉียบพลัน ดังเรื่องราว

ของพระนางเขมา ที่จะได้กล่าวถึงต่อไปนี้

พระนางเขมา เป็นอัครมเหสีของพระเจ้าพิมพิสาร พระนางเป็นสตรีที่มีรูปร่างเป็นเลิศผู้หนึ่ง เมื่อพระนางทรงทราบข่าว พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตีเตียนความติดในรูป พระนางจึงไม่ประสงค์ที่จะเสด็จเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ เพื่อฟังธรรม เพราะเกรงว่า พระพุทธองค์จะทรงตีโทษแห่งรูปของพระนางด้วย

เมื่อพระเจ้าพิมพิสารทรงทราบความนั้น จึงรับสั่งให้พวกคฤหัสถ์แต่งเพลงขับพรรณนาความงาม ความรื่นรมย์ของพระเวฬุวัน เมื่อพระนางได้ทรงสดับเพลงขับนั้นแล้ว ก็ปรารถนาจะเสด็จไปยังเวฬุวันวิหาร

เมื่อพระศาสดาทรงทราบว่า พระนางเขมาเสด็จมา จึงได้เนรมิตสตรีสาวสวยคนหนึ่งให้ยืนถวายเป็นพัดอยู่ข้างๆ ที่แสดงธรรม

เมื่อพระนางเขมาได้เห็นสาวงามคนนั้น ก็ถึงกับตะลึง! แล้วก็ทรงดำริว่า

“คนเขาพูดกันว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตีโทษแห่งรูป เห็นจะไม่จริงเสียกระมัง เพราะหญิงสาวที่ยืนถวายเป็นพัดอยู่นี้ ช่างสวยเหลือเกิน แม้เราเองยังสวยไม่ถึงเศษหนึ่งส่วนสี่

ของหญิงผู้นี้เลย อีกทั้งรูปร่างที่สวยงามเช่นนี้เราก็มักไม่เคยเห็นมาก่อนด้วย”

ในขณะนั้น พระนางมิได้สนพระทัยในพระดำรัสของพระศาสดาเลย เพราะพระนางเอาแต่จ้องมองดูสาวงามผู้นั้นอยู่ พระศาสดาทรงทราบวาระจิตของพระนางแล้ว จึงทรงเนรมิตหญิงงามนั้น ให้ค่อยๆ แปรเปลี่ยนไปในวัยต่างๆ ตั้งแต่สาววัยรุ่น จนกระทั่งมาเป็นสาวใหญ่วัยกลางคน และท้ายที่สุดก็กลายเป็นหญิงชราที่ล้มเจ็บและตายในที่สุด เมื่อตายแล้วก็มึนน้ำเลือดน้ำเหลืองไหลออกมา นกแร้งกาก็ได้มารุมกันจิกกินจนเหลือแต่โครงกระดูกขาวโพลน

พระนางเขมาได้ทรงทอดพระเนตรทุกชั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงนั้น จึงทรงดำริว่า “รูปอันงามถึงปานนี้ ยังต้องเสื่อมสิ้นไปเพียงครู่เดียวเท่านั้น สาระในรูปนี้ไม่มีเลย”

ในขณะนั้น พระศาสดาทรงทราบว่า พระหฤทัยของพระนางอ่อนลงและมีความสังเวชสลดใจเช่นนั้น ด้วยเหตุนี้ พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “**เขมาเธอจงดูร่างกายนี้อันอาดูร ไม่สะอาด เน่า มีสิ่งปฏิกูลไหลเข้าไหลออกอยู่เสมอ เป็นที่ปรารถนายิ่งนักของคนเขลา**”

เมื่อจบพระธรรมเทศนา พระนางได้บรรลุโสดาปัตติผล พระศาสดายังตรัสต่อไปว่า...“เขมา สัตว์ทั้งหลายเฝ้มอยู่

ด้วยราคะ ร้อนอยู่ด้วยโทสะ งมอยู่ด้วยโมหะ จึงไม่อาจก้าวล่วง
กระแสต้นหาได้ ต้องข้องอยู่ในกระแสต้นหานั้น” ดังนี้แล้ว
พระพุทธองค์ก็ได้ตรัสยกพระคาถาขึ้นว่า

“บุคคลผู้ถูกย้อมด้วยราคะ ย่อมตกลงไปสู่กระแสแห่ง
ต้นหา เหมือนแมงมุมตกลงไปยังใยที่ตัวทำไว้เอง นักปราชญ์
ทั้งหลายตัดกระแสต้นหานั้นแล้ว เป็นผู้ไม่ใยดีละเว้นทุกข์ทั้ง
ปวงไป”

เมื่อจบพระธรรมเทศนาครั้งที่ ๒ นี้ พระนางก็ได้บรรลุ
พระอรหัตตผล และออกบวชเป็นภิกษุณีในวันนั้นเอง

เรื่องนี้ได้เผยให้เราได้เห็นถึงความจริงที่ซ่อนเร้นอยู่ภาย
ใต้ความงาม ทำให้เรามีสติรู้เท่าทันความเป็นจริงของชีวิต จะ
ได้ไม่ต้องสูญเสียอิสรภาพของใจ เพราะไปหลงยึดติดในความ
งามอันจอมปลอมนี้

ความโกรธเหมือนรอยขีด

“ความโกรธ” คือ สภาวะทางอารมณ์ที่รุนแรง มักเกิดขึ้นจากความไม่พอใจในสิ่งที่มากระทบใจ ความโกรธ แม้ไม่มีตัวตน แต่เมื่อเกิดขึ้นกับใครแล้วจะมีอำนาจที่ไม่มีประมาณ สามารถทำลายล้างทุกสิ่งทุกอย่าง แม้แต่คนที่เขารัก เกิดผลเสียหายร้ายแรงอย่างไม่อาจประเมินได้ ผู้ที่ปล่อยให้ความโกรธครอบงำใจบ่อยๆ เป็นประจำ ในไม่ช้าก็จะกลายเป็นคนนิสัยไม่ดี ที่แก้ยาก จนทำลายภาพลักษณ์ของตนในสังคมไป

“ความโกรธ” นั้นมีหลายระดับ ตั้งแต่มากไปหาน้อย แล้วแต่สภาวะทางจิตใจของแต่ละคนว่า สามารถควบคุมตนเอง ได้มากน้อยเพียงใด

เรื่องนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เคยตรัสไว้ใน **เลขสูตร** โดยกล่าวถึงบุคคล ๓ ประเภท ที่ถูกว่ากล่าวด้วยถ้อยคำหยาบ แล้วมีระดับความโกรธที่แตกต่างกันไป โดยมีใจความดังนี้

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ในโลกนี้มีบุคคลอยู่ ๓ ประเภท คือ...

บุคคลเหมือนรอยขีดในหิน
บุคคลเหมือนรอยขีดในดิน
บุคคลเหมือนรอยขีดในน้ำ

บุคคลเหมือนรอยขีดในหินเป็นอย่างไร?

บุคคลบางคนในโลกนี้เป็นผู้มักโกรธอยู่เนื่องๆ และความโกรธของเขาเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะติดแน่นอยู่ในใจนาน เหมือนรอยขีดในหิน ไม่ลบเลือนไปง่ายๆ เราเรียกบุคคลประเภทนี้ว่า บุคคลเหมือนรอยขีดในหิน

บุคคลเหมือนรอยขีดในดินเป็นอย่างไร?

บุคคลบางคนในโลกนี้เป็นผู้มักโกรธอยู่เนื่องๆ แต่ความโกรธของเขานั้นเกิดขึ้นอยู่ในใจไม่นาน ไม่ซำก็เลือนหาย เหมือนรอยขีดในดิน ย่อมลบง่ายด้วยลม หรือน้ำเซาะ เป็นต้น เราเรียกบุคคลประเภทนี้ว่า บุคคลเหมือนรอยขีดในดิน

บุคคลเหมือนรอยขีดในน้ำเป็นอย่างไร?

บุคคลบางคนในโลกนี้แม้ถูกว่ากล่าวด้วยคำหยาบ ก็ยังรักษาใจของตนให้สงบได้ ไม่ด่าตอบ เหมือนรอยขีดในน้ำ ย่อมสลายไปอย่างรวดเร็ว ไม่ติดอยู่นาน เราเรียกบุคคลประเภทนี้ว่า บุคคลเหมือนรอยขีดในน้ำ”

ความโกรธนั้นไม่ดีเลย ความโกรธเมื่อเกิดขึ้นแล้ว
จงอย่าวิ่งตามความโกรธ จงอย่าเก็บไว้ภายในใจ **ควรชนะความ
โกรธด้วยการให้อภัย** นึกเสียดายว่า คนเราทุกคนย่อมมีข้อบกพร่อง
ไม่มีใครสมบูรณ์แบบ แม้แต่ตัวของเราเอง ฝึกมองโลกด้วยจิต
เมตตา มีความรักความปรารถนาดีต่อผู้อื่นให้มากขึ้น ปล่อยวาง
ความยึดมั่นถือมั่น ใจจะได้ใสสะอาด การปฏิบัติธรรมก็จะดีเอง

ทุกข์เพราะกาม

มนุษย์ทุกวันนี้ที่มีทุกข์ไม่รู้จบสิ้นก็เพราะ “ความอยาก
ในกาม”

“กาม” เป็นต้นเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดความหิวกระหาย
ในใจของเรา ความอยากในกามได้คอยครอบงำ และบงการ
ชีวิตเรา ให้เรารู้สึกไม่พอใจในสิ่งที่มี เราจึงต้องแสวงหา
ที่จะเห็นรูปที่สวยงามกว่าเดิม อยากได้ยินเสียงที่ไพเราะกว่าเดิม
อยากกินอาหารที่มีรสอร่อยกว่าเดิม ฯลฯ ความคิดเหล่านี้ได้
วนเวียนอยู่ในใจของเรา คอยปลุกดันให้เราต้องดิ้นรนแสวงหา
สิ่งต่างๆ มาสนองความอยาก เพราะเราเชื่อว่า... ถ้าเราได้
ทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว เราจะมีความสุข แต่ยิ่งเราแสวงหา
เท่าใด ดูเหมือนว่าความอยากนั้นมันจะไม่รู้จักอึดจักพอ เพราะ
ความอยากมันมีมากขึ้นเรื่อยๆ จนในที่สุดแทนที่จะมีความสุข
กลับถูกความทุกข์เข้ารุมเร้า

พระบรมศาสดา ทรงสอนให้เราหลีกเลี่ยงออกจากกาม
ซึ่งเป็นต้นเหตุแห่งทุกข์ แล้วหันมาแสวงหาความสุขภายในด้วย

การปฏิบัติธรรม

แต่การหลีกออกจากกามที่ทรงสอนไม่เพียงหลีกออกแค่ร่างกายเท่านั้น แต่ใจจะต้องออกจากกามด้วย มิฉะนั้นการปฏิบัติธรรมก็จะไม่ได้ผล ดังเรื่องที่พระพุทธองค์ทรงยกตัวอย่างไว้ใน **มหาสังจกสูตร** มีใจความว่า...

“สมณพราหมณ์เหล่าใดเหล่าหนึ่ง ที่กายยังไม่ได้หลีกออกจากกาม และใจก็ยังข้องอยู่ในกาม สมณพราหมณ์นั้นแม้จะทำความเพียรหนักสักเพียงไร หรือไม่ได้ทำความเพียรเลย สมณพราหมณ์นั้นไม่อาจจะตรัสรู้ธรรมได้ **เปรียบเหมือนไม้สดที่ยังชุ่มอยู่ด้วยยาง และแช่น้ำไว้ด้วย** ใครก็ตามที่ต้องการจะได้ไฟ เมื่อเอาไม้ นั้นมาสีกันเข้า สีเทาไรก็ไม่อาจจะเกิดไฟขึ้นได้ เพราะไม้นั้นชุ่มด้วยยาง และยังแช่อยู่ในน้ำ”

“ส่วนสมณพราหมณ์บางพวก แม้กายหลีกออกจากกามแล้ว แต่ใจยังรักใคร่อยู่ในกาม ยังข้องอยู่ในกาม สมณพราหมณ์เหล่านั้นแม้จะทำความเพียร หรือไม่ทำความเพียร สมณพราหมณ์เหล่านั้นก็ไม่อาจจะตรัสรู้ได้ เพราะใจยังชุ่มอยู่ด้วยยางคือ กิเลส **เปรียบเหมือนไม้ที่ชุ่มด้วยยางวางไว้บนบก** แม้จะวางไว้บนบกแล้วก็ตาม แต่มันยังสดอยู่ ยังชุ่มไปด้วยยางก็ไม่อาจจะสีให้เกิดไฟขึ้นได้”

“ส่วนสมณพราหมณ์ ที่กายหลีกออกจากกามแล้ว ใจก็สละกามได้ มีใจสงบระงับดีแล้ว สมณพราหมณ์เหล่านั้น แม้จะทำความเพียรหรือไม่ทำความเพียรก็ตาม เขาก็จะสามารถ ตรัสรู้ธรรมได้ **เปรียบเหมือนไม้แห้งที่วางไว้บนบก** ผู้ที่ต้องการ ไฟ เมื่อเอาไม้นั้นมาเส้เข้าด้วยกัน ไฟย่อมเกิดขึ้น เพราะไม้นั้น เป็นไม้แห้งและวางไว้บนบก”

จะเห็นได้ว่า การที่จะปฏิบัติธรรมได้ดีนั้น จะต้องหลีก ออกจากกามให้ได้ทั้งกายและใจ ถ้าปล่อยวางความอยากใน กามลงได้ ใจก็จะเริ่มสงบนิ่ง จิตก็จะดึงเข้าสู่ภายใน ได้พบกับ ความสุขที่แท้จริง ที่ไม่มีความสุขอื่นยิ่งกว่า เป็นบรมสุขซึ่ง พระบรมศาสดาได้ตรัสยืนยันไว้ว่า

“นตฺถิ สนฺติปรี สุขํ สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี”

รักตนเอง

“คุณรักตัวเองแค่ไหน?” คำถามนี้ดูไม่น่าจะถามเลย เพราะไม่มีความรักใดในโลกหล้าจะมาเทียบได้กับความรักตน คนที่บอกว่า ฉันรักเธอมากเหลือเกิน รักจนแทบจะสิ้นกิน รักเธอเท่าฟ้า ท้ายที่สุดแล้วก็ไม่ได้รักมากเท่ากับความรักตนเอง ความรักตนเองเป็นสัญชาตญาณดั้งเดิมของสัตว์โลกทั้งหลาย ทุกๆ คนล้วนรักตนเอง ประารถนาให้ตนเองมีความสุข ปราศจากความทุกข์ แต่ก็น่าแปลกคนบางคนพร่ำบอกว่า รักตนเอง แต่พฤติกรรมภายนอกกลับตรงกันข้าม เทียวไปก่อกรรมทำชั่วจนต้องติดคุกติดตะราง ได้รับผลกระทบอันเผ็ดร้อน ดูแล้วไม่สมกับคำพูดที่ว่า **“ฉัน...รักตนเอง”**

ถ้ารักตนเองจริงควรตั้งตนไว้ชอบ ประกอบแต่กรรมดี ทำตนให้ประสบความสุขความเจริญสิ ถึงจะถูก ในเรื่องนี้... พระพุทธองค์ได้ตรัสยืนยันเอาไว้ใน **ปิยสูตร** ซึ่งเป็นเรื่องราวของพระเจ้าปเสนทิโกศล ได้มาสนทนาธรรมกับพระพุทธองค์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กาลครั้งหนึ่ง พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงเข้าไปเฝ้า พระผู้มีพระภาคเจ้าถึงที่ประทับ ถวายอภิวาทแล้วประทับนั่ง ณ ที่ควร กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า “พระองค์ผู้เจริญ วันนี้ข้าพระองค์หกลึกเร้นอยู่ในที่สงัด เกิดความคิดคำนึงขึ้นมา ว่า ผู้ใดหนอที่ชื่อว่ารักตน ผู้ใดหนอชื่อว่าไม่รักตน”

ข้าพระองค์จึงมีความคิดว่า “ผู้ที่ประพฤติกายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต คนผู้นั้นชื่อว่า...ไม่รักตน แม้เขาจะกล่าวว่ารารักตนก็ตาม คนเหล่านั้นก็ชื่อว่าไม่รักตนอยู่ดี เพราะเหตุใดหรือ? ก็เพราะว่า ถ้าเขาสามารถทำสิ่งไม่ดีให้กับคนที่ไม่รักได้ เขาก็ยอมทำสิ่งไม่ดีให้กับตนเองได้เช่นกัน คนเหล่านั้นจึงชื่อว่า...ไม่รักตน

ส่วนผู้ใดประพฤติกายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริต คนนั้นได้ชื่อว่า...รักตน แม้เขาจะบอกว่า เขาไม่ได้รับรักก็ตาม คนๆ นั้นก็ยังได้ชื่อว่ารักตนอยู่ดี เพราะเหตุใดหรือ ก็เพราะว่า ถ้าเขาสามารถทำสิ่งดีๆ ให้กับคนที่เขารักได้ เขาก็ยอมทำสิ่งดีๆ ให้กับตนเองได้เช่นกัน ดังนั้นคนๆ นั้นจึงชื่อว่ารักตน”

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ฟังแล้ว ก็ได้ตรัสยืนยันขึ้นว่า “มหาบพิตรเป็นไปตามที่ตรัสนั้น มหาบพิตรเป็นไปตามที่ตรัสนั้น”

จากพระสูตรนี้ได้สอนให้รู้ว่า เราจะรักตนเองอย่าง
ถูกวิธีได้อย่างไร เริ่มต้นจากสำรวจกาย วาจา ใจของเราให้
สะอาดบริสุทธิ์ ไม่ไปเบียดเบียนใคร มีความเอื้ออาทร
ต่อคนรอบข้าง แล้วสิ่งดีๆ ที่เราทำไว้ ก็จะย้อนกลับมาหาเราเอง
นี่คือความรักที่แท้จริงที่เราสามารถมอบให้ตนเอง ถ้าทำได้
เช่นนี้ คำว่า “รักตนเอง” ก็จะไม่เป็นเพียงถ้อยคำอีกต่อไป

น้ำตามากกว่ามหาสมุทร

น้ำตา คงไม่มีใครในโลกที่เกิดมาแล้วไม่เคยเสีย น้ำตา เราเสียน้ำตากันตั้งแต่แรกเกิด หลังจากนั้นก็ต้องเสีย น้ำตามาโดยตลอด มีเหตุการณ์ที่ทำให้เราต้องเสียน้ำตามาเป็น ระยะเวลา คนส่วนใหญ่เสียน้ำตาให้กับความทุกข์มากกว่าความสุข น้ำตาแห่งความปลื้มปิติ มีน้อยกว่าน้ำตาแห่งความผิดหวังและความเศร้าเสียใจมากมายนัก แต่ความจริงเราสามารถเลือก ที่จะไม่เสียน้ำตาได้ เลือกที่จะไม่ทุกข์ได้ พระพุทธองค์ทรง ชี้แนะแนวทางให้เราพ้นทุกข์ไว้แล้ว ถ้าเราเลือกที่จะเดิน ตามทางที่พระพุทธองค์สอน เราก็คงไม่ต้องเสียเวลาเวียนวาย ตายเกิดอยู่ในวัฏสงสาร ให้น้ำตามากกว่ามหาสมุทร เหมือน ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ใน **อัสสสูตร** ดังมีใจความโดยสรุปว่า

“ภิกษุทั้งหลาย สังสารวัฏของโลกนี้กำหนดเบื้องต้น และเบื้องปลายไม่ได้ ด้วยเหตุที่สรรพสัตว์ทั้งหลายต้อง เกิดๆ ตายๆ ซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนนับไม่ได้

ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอเข้าใจอย่างไร น้ำตาของสรรพสัตว์ที่หลังไหลเพราะความเศร้าโศกเสียใจ แต่ละชาติที่เกิดมานั้น เมื่อเปรียบเทียบกับน้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ อย่างไหนจะมีมากกว่ากัน?”

“น้ำตาของสรรพสัตว์ที่ต้องเสียไป เพราะประสบกับสิ่งที่ไม่เป็นที่รักที่พอใจในแต่ละชาติและแต่ละภพที่ต้องเกิดมานั้น มีมากกว่าน้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ พระเจ้าข้า”

“ถูกต้องแล้วภิกษุทั้งหลาย พวกเธอเข้าใจถูกต้องแล้ว เพียงแค่สัตว์ทั้งหลายต้องร้องไห้เสียน้ำตาเพราะแม่ตาย...ในแต่ละชาติรวมกันแล้ว ยังมีมากกว่าน้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ ยังไม่กล่าวถึงน้ำตาที่สัตว์ทั้งหลายต้องเสียไปเพราะพ่อตาย ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อาตาย พี่สาว หลานสาวตาย รวมทั้งพี่ตาย เมียตาย เมื่อรวมน้ำตาที่เสียไปในแต่ละชาติ ซึ่งนับจำนวนไม่ได้จะมากกว่าน้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ ลักเพียงใด?”

“นอกจากนี้ยังมีน้ำตาที่มาจากความทุกข์โศก เพราะเหตุแห่งความเสื่อมลาภ, โรคภัยเบียดเบียน, พลัดพรากจากของรัก และความผิดหวังอื่นๆ อีกสารพัด เมื่อรวมกันแล้ว ย่อมมีมากกว่าน้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ อย่างเทียบกันไม่ได้เลย

ด้วยเหตุนี้ สัตว์ทั้งหลายควรที่จะเบื่อหน่ายการเวียน

ว่าตายเกิด แล้วหันมาบำเพ็ญตนให้พ้นจากทุกข์โศกที่ต้องได้รับ
เพราะการเกิดและตายนี้เสียโดยเร็วเถิด”

ในชีวิตของคนเรานั้น ต้องเสียน้ำตามามากพอแล้ว
เพราะความยึดมั่นถือมั่นในสิ่งต่างๆ ถึงเวลาแล้วที่เราต้องมีสติ
รู้เท่าทันในสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้น มองให้ออกว่าทุกสิ่งล้วนเกิดขึ้น
ตั้งอยู่ และเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา แล้วหันมาปฏิบัติธรรม
เพื่อเข้าถึงพระธรรมกายภายใน จะได้หลุดพ้นจากวัฏสงสาร
และ **ไม่ต้องเสียน้ำตาอีกต่อไป**

นินทา สรรเสริญ

นินทา สรรเสริญ เป็นธรรมชาติประจำโลก เป็นเหมือน ฝาแฝด ไปไหนมักไปคู่กัน ไม่เคยมีใครในโลกนี้แม่สักคนเดียวที่ ได้รับแต่คำสรรเสริญ และก็ไม่มีใครในโลกนี้แม่สักคนเดียวเช่นกัน ที่ได้รับแต่คำนินทา ฉะนั้นคนที่เกิดมาแล้วย่อมถูกนินทา และสรรเสริญควบคู่กันไป แม้แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยังมี ไม่พ้น นับประสาอะไรกับผู้ที่ยังเป็นปุถุชนคนธรรมดาอย่างเรา

เรื่องนี้ พระพุทธองค์ท่านทรงสอนให้วางท่าทีให้ถูกต้อง เมื่อใดก็ตาม ที่เราได้ยินได้ฟังเสียงนินทาสรรเสริญของผู้อื่นที่มีต่อเรา เมื่อนั้นเราก็ต้องรู้จักพิจารณาด้วยใจที่เป็นกลางโดยปราศจากอคติ และพิสูจน์ทราบด้วยตนเองให้ได้ว่า ความคิดเห็นนั้นเป็นจริงหรือไม่ ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ใน **พรหมชาลสูตร** ว่า...

สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าเสด็จดำเนินทางไกลระหว่าง กรุงราชคฤห์กับเมืองนาลันทา พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ประมาณ ๕๐๐ รูป ในครั้งนั้นสุภยปิยปริพาชกกับ

พรหมทัตตามานผู้เป็นศิษย์ ก็ได้เดินทางไกลในเส้นทางเดียวกันตามหลังมาห่างๆ ระหว่างทางนั้น อาจารย์กับศิษย์ได้โต้เถียงกัน คือ อาจารย์กล่าวติพระพุทธรเจ้า พระธรรมและพระสงฆ์ ส่วนศิษย์กล่าวชม เมื่อถึงเวลากลางคืนภิกษุทั้งหลายได้สนทนากันถึงเรื่องศิษย์อาจารย์กล่าวแย้งกันในเรื่องสรรเสริญ ตีเตียน พระรัตนตรัย

ในเวลานั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าได้เสด็จมาถึง ทรงประทับนั่งที่อาสนะที่จัดปูไว้ แล้วตรัสถามภิกษุทั้งหลายว่า “กำลังสนทนาเรื่องอะไรกันอยู่” ภิกษุทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องราวดังกล่าวให้ทราบ พระพุทธองค์จึงตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ถึงคนอื่นจะมากล่าวตีเตียนเรา ตีเตียนพระธรรม ตีเตียนพระสงฆ์ พวกเธอก็ไม่ควรผูกอาฆาตคับแค้นใจ เพราะถ้าพวกเธอโกรธเคืองหรือไม่พอใจในคำตีเตียนนั้น พวกเธอจะประสบอันตราย และพลอยไม่รู้วาทิที่เขากล่าวตีเตียนนั้น ถูกหรือผิด ถ้าเป็นเรื่องไม่จริง เธอก็ควรพิสูจน์ด้วยตนเองว่าเรื่องนี้ไม่จริง ไม่ถูกต้อง ไม่เคยมีปรากฏในพวกเรา

ส่วนถ้ามีใครกล่าวชื่นชมเรา ชื่นชมพระธรรม ยกย่องพระสงฆ์ พวกเธอก็ไม่ควรยินดีจนออกนอกหน้า เพราะถ้าพวกเธอหลงชื่นชมพอใจในคำยกย่องนั้น พวกเธอก็จะประสบอันตราย ถ้าคำชมนั้นเป็นเรื่องจริง เธอก็ควรพิสูจน์ทราบด้วย

ตนเองว่า จริงอย่างไร เพราะอะไรถึงเป็นเช่นนั้น และพวกเรา
เป็นอย่างนั้นจริงหรือไม่”

เราจะเห็นได้ว่า เสียงนินทาสรรเสริญมีมาทุกยุคทุก
สมัย เราไม่ควรนำมาเป็นอารมณ์ ควรถือว่า นั่นเป็นเหมือน
สัญญาณเตือน ให้เราย้อนกลับมาพิจารณาสำรวจตนเองว่า
สิ่งที่คนอื่นติเตียนเราอยู่นั้น เราเป็นอย่างนั้นจริงหรือไม่
ถ้าจริงเราก็ควรปรับปรุงแก้ไข แต่ถ้าไม่จริงเราก็ควรทำใจเป็น
กลางและตั้งใจทำความดีต่อไป ถ้าทำได้เช่นนี้ เสียงนินทา
สรรเสริญก็จะเป็นเพียงสื่อให้เราได้ศึกษา หรือเป็นมิเตอร์
วัดความสันสะเทือนของใจเรานั้นเอง

เมื่อต้องสอน ผู้มองต่างมุม

เมื่ออยู่ในสถานะที่แตกต่าง ความคิดความเข้าใจย่อมแตกต่าง ดังเช่น บางคนไม่เข้าใจว่า ทำไมต้องให้ทาน เสียทรัพย์เปล่าๆ ทำไมต้องเข้าวัด เสียเวลา ทำไมต้องไปบวช ลำบากเปล่าๆ เรามีข้าวกิน มีบ้านอยู่ ทำไมต้องไปขอเขากิน และเพราะความไม่เข้าใจ จึงไม่สนใจโยตี หรือหนักขึ้นเป็นต่อว่า เสียดสี เหน็บแนม หรืออาจหนักขึ้นเป็น ต่อต้าน ก่อมีอบ ทำลายล้าง พระพุทธร่องค์ทรงสอนให้เข้าใจธรรมชาติที่แตกต่างนี้ และวิธีที่จะแก้ไขความไม่เข้าใจเป็นลำดับ จนเขามายืนอยู่ในสถานะเดียวกันกับเรา คือ เป็นผู้ที่มีสัมมาทิฏฐิ มุ่งมั่นในการประพฤติธรรม จาก **พันตภูมิมิสฺสุตร** ดังนี้

สามเณรจรวิรวตะ อัคคิเวสสนะ กราบทูลพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เล่าถึงการตอบปัญหาเรื่องการมีจิตเป็นเอกัคคตา (หยุดนิ่งเป็นหนึ่ง) แก่พระราชกุมารชยเสนะ พระพุทธร่องค์จึงตรัสแนะนำว่า

“อัคคิเวสสนะ พระราชกุมารจะเข้าใจความในภาษิตของ

เธอได้อย่างไร จิตแตกคคตาที่เธอกล่าวนั้น เขารู้ เขาเห็น เขาบรรลู่ เขาทำให้แจ่มกันได้ด้วยเนกขัมมะ (ประพฤติพรหมจรรย์) แต่พระราชกุมารชยเสนะยังอยู่ท่ามกลางกาม ยังบริโศคกาม ฎุกกามวิตกกิน ฎุกความเร่าร้อนเพราะกามเผา ยังชวนชวายในการแสวงหากาม จักทรงรู้ หรือจักทรงเห็น หรือจักทรงทำให้แจ่มจิตแตกคคตาได้นั้น ไม่ใช่ฐานะที่มีได้ ฯลฯ

อัคคิเวสสนะ เปรียบเหมือนฎุเขาใหญ่ไม่ห่างไกลบ้านหรือนิคม สหาย ๒ คนออกจากบ้านหรือนิคมนั้นไปยังฎุเขาฎุกนั้นแล้ว จูงมือกันเข้าไปยังที่ตั้งฎุเขา ครั้นแล้วสหายคนหนึ่งยืนที่เชิงฎุเขาเบื้องล่าง อีกคนหนึ่งขึ้นไปข้างบนฎุเขา

สหายที่ยืนตรงเชิงฎุเขาข้างล่าง เอ่ยถามสหายผู้ยืนบนฎุเขานั้นว่า “แน่ะเพื่อน ท่านยืนบนฎุเขานั้น มองเห็นอะไรบ้าง” สหายผู้ยืนบนฎุเขาตอบว่า “เพื่อนเอ๋ย เรายืนบนฎุเขาแล้วเห็นสวน ป่าไม้ ฎุมิภาค และสระโบกขรณีนี่น่ารื่นรมย์” สหายข้างล่างกล่าวอย่างนี้ว่า “แน่ะเพื่อน ข้อที่ท่านยืนบนฎุเขาแล้วเห็นสวน ป่าไม้ ฎุมิภาค และสระโบกขรณีนี่น่ารื่นรมย์นั้น เป็นไปไม่ได้หรอก”

สหายที่ยืนบนฎุเขา จึงลงมายังเชิงเขาข้างล่างแล้วจูงแขนสหายคนนั้นให้ขึ้นไปบนฎุเขาฎุกนั้น ให้พักเหนื่อยครู่หนึ่งแล้ว เอ่ยถามสหายนั้นว่า “แน่ะเพื่อน เรายืนอยู่บนฎุเขาแล้ว

ท่านเห็นอะไรบ้าง” สหายคนนั้นตอบอย่างนี้ว่า “เพื่อนเอ๋ย เรายืนบนภูเขาแล้วแลเห็นสวน ป่าไม้ ภูมิภาค และสระโบกขรณีที่น่ารื่นรมย์”

สหายคนขึ้นไปก่อนกล่าวอย่างนี้ว่า “แน่เพื่อน เราเพิ่งได้ยินท่านกล่าวว่า สิ่งที่เราเห็น เป็นไปไม่ได้หรอก”

สหายคนขึ้นไปทีหลังก็พูดว่า “เราก็เพิ่งรู้คำที่ท่านกล่าวว่าเป็นจริงอย่างนี้เอง”

สหายคนขึ้นไปก่อนจึงพูดอย่างนี้ว่า “สหายเอ๋ย ความเป็นจริง เราถูกภูเขาใหญ่ลูกนี้กั้นไว้ จึงไม่แลเห็นสิ่งที่ควรเห็น” นี้ ฉันทิ

อัคคิเวสสนะ ฉันทินั้นเหมือนกันแล พระราชกุมารชยเสนะ ถูกกองอวิชาใหญ่ยิ่งกว่าภูเขาลูกนั้นกั้นไว้ บังไว้ ปิดไว้ คลุมไว้แล้ว พระราชกุมารชยเสนะนั้นแลยังอยู่ท่ามกลางกาม ยังบริโภคกาม ถูกกามวิตกกิน ถูกความเร่าร้อนเพราะกามเผา ยังชวนชวายในการแสวงหากามจักทรงรู้ หรือทรงเห็น หรือทรงทำให้แจ้งซึ่งธรรม ที่เขารู้ เขาเห็น เขาบรรลु เขาทำให้แจ้งกันได้ด้วยเนกขัมมะ นั่นไม่ใช่ฐานะที่มีได้

จากนั้นจึงทรงแนะนำต่อว่า การสอนธรรมะ ฟีกคน นั้น ควรทำอย่างการฟีกช้างทรง คือ เริ่มจากจับข้างป่ามา

แล้วผูกไว้กับข้างหลวงที่ฝึกดีแล้ว ต่อมาให้ข้างหลวงจงออกมาจากป่า แล้วฝึกให้คุ้นกับบ้านด้วยการล่ามไว้กับเสาใหญ่ พุดด้วยคำที่ไพเราะ เมื่อข้างเริ่มรับฟังคำ ก็เพิ่มอาหาร คือ หญ้า และน้ำเป็นรางวัล หลังจากนั้นจึงฝึกให้ทำตามคำสั่งความขู่ข้าง ให้รูก ให้ถอย ให้ยืน ให้หยุด และขั้นสุดท้ายคือ ฝึกเป็นข้างทรง ในสงครามด้วยการผูกโล่ใหญ่ที่วงข้าง ให้บุรุษถือหอกนั่งบนคอ และบุรุษถือหอกหลายคนยืนล้อมรอบ ความขู่ข้างถือของ้าวยืนอยู่ข้างหน้า

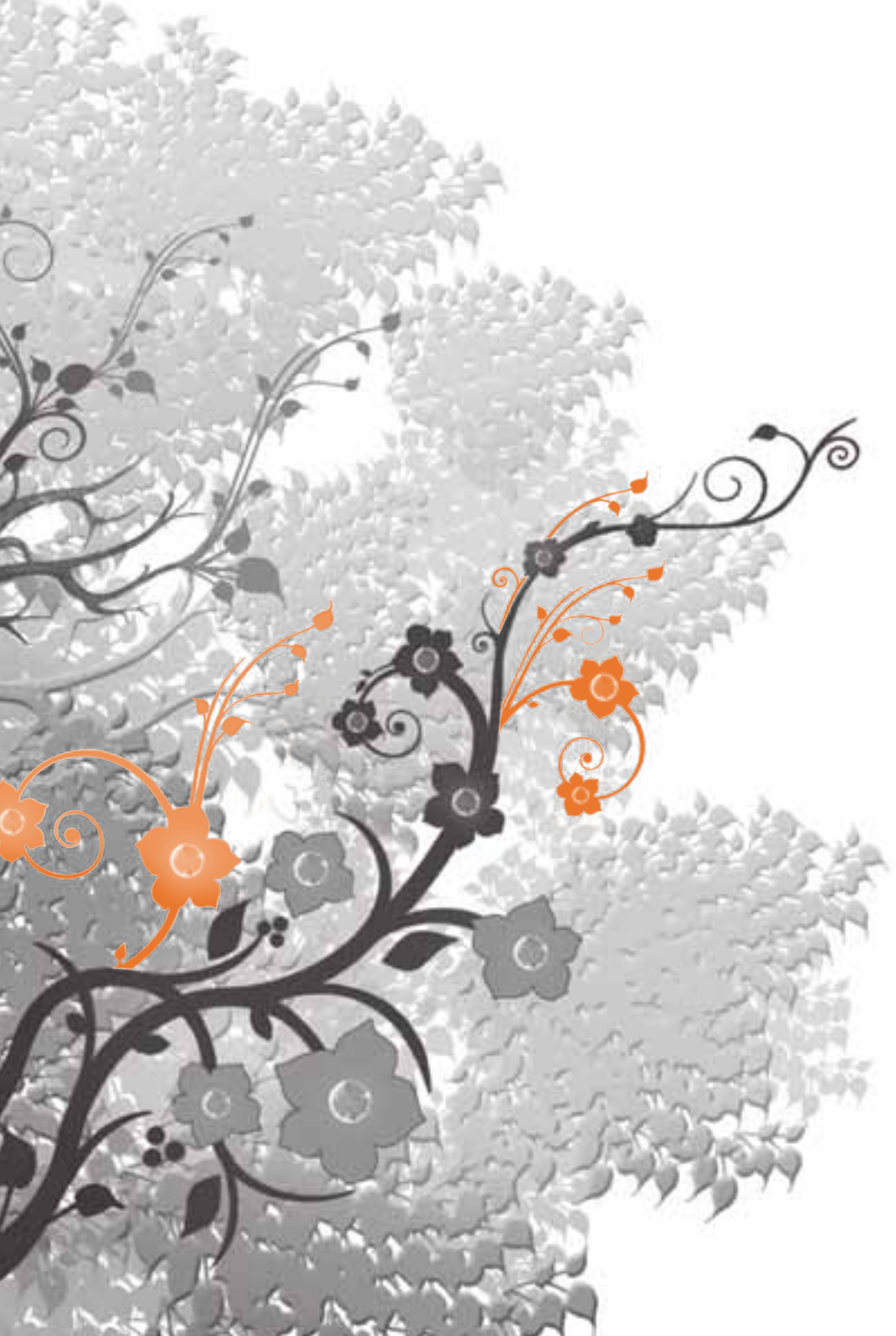
จากนั้น ฝึกข้างให้หยุดนิ่งไม่ขยับอวัยวะใดๆ ท่ามกลางเสียงและอาวุธ เป็นข้างหลวงทนต่อการประหาร ด้วยหอก ดาบ ลูกศร และเครื่องประหารของศัตรูอื่น ทนต่อเสียงกึกก้องแห่งกลองใหญ่ บัณเฑาะว์ สังข์ และกลองเล็ก กำจัดข้อบกพร่องทุกอย่างได้ หมดพยศ เมื่อนั้นจึงนับเป็นข้างทรงที่สมควรแก่พระราช เป็นสมบัติคู่บารมีของพระราช

ด้วยอุปไมยนั้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ทรงฝึกคนไปตามลำดับ ด้วยการแสดงธรรม จนเกิดความเลื่อมใส ทำให้เขาเห็นอานิสงส์แห่งการบรรพชา เมื่อเขาออกบวชก็ทรงฝึกให้ละกามคุณ ๕ ด้วยการสำรวมในพระปาฏิโมกข์ สำรวมอินทริย์ เจริญภาวนา ละนิวรณ์ทั้ง ๕ เจริญสติปัฏฐาน ๔ ไปตามลำดับ จนบรรลุวิชชา ๓ มีบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ และอัสวักขยญาณ กำจัดกิเลสได้หมดสิ้น บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ในที่สุด

วิธีแก้ไขความเข้าใจผิด ความเห็นที่แตกต่าง พระพุทธองค์สอนด้วยวิธีที่เป็นธรรมชาติที่สุด คือ เหตุที่เขาไม่เข้าใจ เพราะว่า เขาไม่เคยมีประสบการณ์เช่นนั้น ไม่เคยมาอยู่ในจุดเดียวกับเรา แต่คิดจะให้เขามีความเข้าใจ ความเห็นเหมือนกันกับเรา เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

ดังนั้น วิธีแก้ไขที่ลัด และตรงประเด็นที่สุด ก็คือนำเขาให้มาอยู่ตรงจุดที่เรายืนอยู่ เมื่ออยู่บนยอดเขาเช่นเดียวกันแล้ว ก็ย่อมเห็นเหมือนกัน จะชี้ชวนดูความสวยงามของต้นไม้ ทิวเขาก็เข้าใจกันและกัน แต่การทำเช่นนั้น ก็ต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปไม่หักโหมประหนึ่งหักด้ามพร้าด้วยเข่า ดังเช่น การฝึกช้างจากช้างป่า จนกลายเป็นช้างทรงที่ออกศึกสงคราม คู่บารมีพระราชชาติ

คนรวยที่แท้จริง

ตำแหน่ง “มหาเศรษฐี” มักเป็นที่ชื่นชมสนใจของคนในโลก ทุกปีจะมีการจัดอันดับ “ความรวย” ออกแสดงทางสื่อหลายค่ายด้วยกัน บางท่านคงปรารถนาว่า สักวันเราไปได้ไปยืนอยู่ในตำแหน่งนั้นบ้าง แต่ ณ วันนี้ แม้เรายังไม่รวยเงินทอง ก็ไม่เป็นไร ขอให้เราหมั่นสร้างมหาทานบารมีต่อไป สักวันเมื่อบุญเต็มเปี่ยมก็จะได้เป็นมหาเศรษฐีแน่นอน

ในทัศนะเรื่องความรวย พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสว่า ความรวยทรัพย์นั้น ยังเป็นความรวยที่ไม่มั่นคง ไม่ใช่ความรวยที่แท้จริง เพราะว่าเป็นเพียงผลจากความรวยอริยทรัพย์ คือ คุณความดี หากรวยกุศลความดีก็หวังได้ว่าจะเป็นผู้รวยทรัพย์แน่นอน แต่หากจนอริยทรัพย์ คือ ความดีเสียแล้ว ก็ปิดหนทางรวยทรัพย์ในอนาคต หรือแม้แต่ทรัพย์ในปัจจุบันก็จะรักษาไว้ไม่ได้ ดังใน **อุคคสูตร** ว่า

ครั้งหนึ่ง ราชมหาอำมาตย์ชื่อว่า อุกคະ เข้าไปเฝ้า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงที่ประทับ และได้กราบทูล พระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ น้าอัศจรรย์ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ไม่เคยมีมา โดยเหตุที่มีคารเศรฐฐีผู้เป็นหลานโรหนเศรฐฐีเป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคสมบัติมากถึงเพียงนี้”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามว่า “ดูก่อนอุคคะ ก็มีคารเศรฐฐีหลานโรหนเศรฐฐีมั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคสมบัติมาก สักเท่าไร”

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ มีทองแสนลี้ม จะกล่าวไปใยถึงเงิน”

“ดูก่อนอุคคะ ทรัพย์นั้นมีอยู่แล เรามีได้กล่าวว่ามี แต่ทรัพย์นั้นเป็นของอันตราย ด้วยไฟ น้ำ พระราชา โจร ทายาทผู้ไม่เป็นที่รัก

ดูก่อนอุคคะ ทรัพย์ ๗ ประการนี้แล ไม่ทั่วไปแก่ไฟ น้ำ พระราชา โจร ทายาทผู้ไม่เป็นที่รัก ๗ ประการเป็นไฉน ทรัพย์ คือ ศรัทธา ๑ ศีล ๑ หิริ ๑ โอตตปปะ ๑ สุตตะ ๑ จาคะ ๑ ปัญญา ๑ ”

ผู้ใด จะเป็นสตรี หรือบุรุษก็ตาม
มีทรัพย์ ๗ ประการนี้ คือ
ศรัทธา ศีล หิริ โอตตัมปะ สุตตะ จาคะ และปัญญา
ผู้นั้นแลเป็น “คนมีทรัพย์มาก”
ใครๆ ไม่พึงชนะได้ทั้งในเทวโลกและมนุษย์โลก
เพราะฉะนั้น ผู้มีปัญญา
เมื่อระลึกถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
ควรหมั่นประกอบศรัทธา ศีล
ความเลื่อมใสและการเห็นธรรม

เมื่อบุคคลสมบูรณ์ด้วยอริยทรัพย์ ก็จะเป็นเหตุแห่งการ
สั่งสมบุญกุศลไปตลอดอายุขัย เป็นการสะสมทรัพย์ที่แท้จริง คือ
“บุญ” ข้ามชาติไปได้ ดังใน **ปิยสูตร** ว่า

สัตว์ผู้จะต้องตายในโลกนี้
ทำกรรมอันใด คือบุญและบาปทั้ง ๒ ประการ
บุญและบาปนั้นแลเป็นสมบัติของเขา
ทั้งเขาจะนำเอาบุญและบาปนั้นไปได้
อนึ่ง บุญและบาปนั้นย่อมติดตามเขาไป
ดุจเงาติดตามตัวไป ฉะนั้น
เพราะฉะนั้น บุคคลควรทำกรรมดี
สะสมไว้เป็นสมบัติในโลกหน้า
เพราะบุญเป็นที่พึงของสัตว์ทั้งหลายในโลกหน้า

ดังนั้น แม้ปัจจุบันบางท่านจะจนทรัพย์ แต่ก็อย่าให้จน
ความดี เพราะนั้นยังสามารถทำเป้าหมายการมาเกิดเป็นมนุษย์
คือ การสร้างบารมี ให้สำเร็จได้ และในอนาคตเราจะเป็นผู้ที่
รวยทั้งภายนอกและภายใน คือ เป็น “มหาเศรษฐีผู้ใจบุญ ค้ำจุน
พระพุทธศาสนา” อย่างแน่นอน

เกิดในโลก แต่ไม่ติดในโลก

ดอกบัวอาศัยเกิดในน้ำและเปือกตม แต่เมื่อเจริญโผล่พ้นผิวน้ำแล้ว กลับไม่ติดด้วยน้ำและเปือกตม เป็นธรรมชาติที่น่าอัศจรรย์ทีเดียว พระสารีบุตรเถระ อัครสาวกผู้มีปัญญาเป็นเลิศ ได้กล่าวสรรเสริญคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เปรียบกับธรรมชาติของดอกบัวว่า

ดอกโกมุท ดอกบัวเพื่อน จำนวนมาก
เกิดในน้ำ แล้วติดอยู่ด้วยน้ำและเปือกตม ฉันทไฉน
เหล่าสัตว์จำนวนมากก็ฉันทนั้น เกิดมาในโลกแล้ว
ถูกราคะและโทสะเบียดเบียน ย่อมองงาม (ในวิภวสงสาร)
จุดดอกโกมุทงอกงามในเปือกตม ฉันทนั้น
ดอกบัวหลวงเกิดในน้ำ งดงามอยู่กลางน้ำ
(แต่) ดอกบัวหลวงนั้นยังคงบริสุทธิ์ ไม่ติดด้วยน้ำ ฉันทไฉน
ข้าแต่พระมหาวีรเจ้า พระองค์ก็ทรงเป็นฉันทนั้น
เป็นมหามุนี เกิดมาแล้วในโลก (แต่) ไม่ทรงติดอยู่กับโลก
จุดดอกบัวหลวงไม่ติดน้ำ ฉันทนั้น

มนุษย์ทั้งหลายจำเป็นต้องอาศัยโลก คือ กามคุณ ๕ เป็นที่
เกิดขึ้น ดำรงชีวิตอยู่ แต่บางคนติดอยู่ในโลก จมอยู่ในโลก คือ
หลงใหลติดในทรัพย์สมบัติ และกามคุณ ๕ ต้องเป็นทุกข์กับ
การแสวงหาอย่างไม่รู้จักอิม ต่อสู้แย่งชิงกันเป็นใหญ่ และ
โศกเศร้าอาดูรเมื่อไม่ได้สมปรารถนา หรือทรัพย์นั้นเสื่อมสูญ
ไปด้วยเหตุต่างๆ

แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลาย
เป็นแบบอย่างที่ดีของ **ผู้เกิดในโลก แต่ไม่ติดในโลก** มองทรัพย์
สมบัติที่มีอยู่เป็นอุปกรณ์การสร้างบารมี แม้แต่ครั้งที่พระพุทธองค์
ยังเสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์อยู่ ก็ยังสอนตนเองได้เช่นนั้น
ดังที่พระองค์ตรัสเล่า ให้พระอานนท์ฟัง ถึงพระชาติที่ทรงเกิด
เป็นพระเจ้าจักรพรรดิชื่อว่า **พระเจ้ามหาสุทิสสนะ** ดังนี้

“อานนท์ เราเป็นพระเจ้ามหาสุทิสสนะ ในสมัยนั้นเรา
มีเมืองขึ้น ๘๔,๐๐๐ เมือง มีกรุงกุสาวดีราชธานีเป็นเมืองหลวง
มีปราสาท ๘๔,๐๐๐ องค์ มีธรรมปราสาทเป็นที่อยู่ มีเรือนยอด
๘๔,๐๐๐ หลัง มีเรือนยอดมหาวิญหะเป็นที่อยู่ มีบัลลังก์ ๘๔,๐๐๐
บัลลังก์ เป็นบัลลังก์ทอง บัลลังก์เงิน บัลลังก์งา บัลลังก์แก้ว
บุษราคัม ลาดด้วยพรมขนสัตว์ชายยาว ลาดด้วยสักหลาด
ลาดด้วยผ้าปักลวดลาย ลาดด้วยหนังวางอย่างดี มีพนักสูง
หุ้มนมสีแดงทั้ง ๒ ข้าง มีช้าง ๘๔,๐๐๐ ช้าง มีเครื่องประดับ
ทอง มีธงทอง คลุมด้วยตาข่ายทอง มีพญาช้างตระกูลอุโบสถ

เป็นช่างทรง มีม้า ๔๔,๐๐๐ ม้า มีเครื่องประดับทอง มีธงทอง
 คลุมด้วยตาข่ายทอง มีพญาม้าลาหกเป็นม้าทรง มีราชรถ
 ๔๔,๐๐๐ คัน หุ้มด้วยหนังราชสีห์ หุ้มด้วยหนังเสือโคร่ง หุ้มด้วย
 หนังเสือเหลือง หุ้มด้วยผ้ากำพลเหลือง มีเครื่องประดับทอง
 มีธงทอง คลุมด้วยตาข่ายทอง มีเวชยันต์ราชรถเป็นรถพระที่นั่ง
 มีแก้ว ๔๔,๐๐๐ ดวง มีมณีแก้วเป็นชั้นยอด มีสตรี ๔๔,๐๐๐
 นาง มีพระนางสุภัททาเทวีเป็นอัครมเหสี มีคหบดี ๔๔,๐๐๐ คน
 มีคหบดีแก้วเป็นหัวหน้า มีกษัตริย์ผู้สวามิภักดิ์ ๔๔,๐๐๐ องค์
 มีปริณายกแก้วเป็นหัวหน้า มีโคนม ๔๔,๐๐๐ ตัว ที่พร้อมจะ
 ให้น้ำนมจนสามารถเอากาชนะรองรับได้ มีผ้าไหมพัสดร์เนื้อดี
 ผ้าฝ้ายเนื้อดี ผ้าไหมเนื้อดี และผ้ากำพลเนื้อดีรวม ๔๔,๐๐๐ โกวฏี
 มีสำรับอาหารที่มีคนนำมาถวายทั้งเช้าและเย็น ๔๔,๐๐๐ สำรับ

บรรดาเมือง ๔๔,๐๐๐ เมือง ในสมัยนั้น **เราอยู่**
ครอบครองเมืองเดียวเท่านั้น คือ กรุงกุสวดีราชธานี

ปราสาท ๔๔,๐๐๐ องค์ **เราอยู่ในปราสาทหลังเดียว**
เท่านั้น คือ ธรรมปราสาท

เรือนยอด ๔๔,๐๐๐ หลัง **เราอยู่ในเรือนยอดหลังเดียว**
เท่านั้น คือ เรือนยอดมหาวิทยาลัย

บัลลังก์ ๔๔,๐๐๐ บัลลังก์ **บัลลังก์ที่เราใช้สอย คือ บัลลังก์ทอง**

บัลลังก์เงิน บัลลังก์งา หรือบัลลังก์แก้วบุษราคัม บัลลังก์ใด
บัลลังก์หนึ่งเท่านั้น

ช้าง ๘๔,๐๐๐ ช้าง ช้างที่เราชี้เชือกเดียวเท่านั้น คือ
พญาช้างตระกูลอุโบสถ

ม้า ๘๔,๐๐๐ ม้า ม้าที่เราชี้ตัวเดียวเท่านั้น คือ พญาม้า
วลาหก

ราชรถ ๘๔,๐๐๐ คัน ราชรถที่เราใช้คันเดียวเท่านั้น คือ
เวชยันต์ราชรถ

สตรี ๘๔,๐๐๐ นาง นางกษัตริย์หรือนางแพศย์คนเดียว
เท่านั้นที่ปรนนิบัติเรา

ผ้า ๘๔,๐๐๐ โกฎิ ผ้าที่เรานุ่งมีเพียงคู่เดียวเท่านั้น จะ
เป็นผ้าไหมพัสดร์เนื้อดี ผ้าฝ้ายเนื้อดี ผ้าไหมเนื้อดี หรือผ้ากัมพล
เนื้อดีก็ตาม

สำหรับอาหาร ๘๔,๐๐๐ สำหรับ สำหรับอาหารที่เราบริโภคน
เพียงสำหรับเดียวเท่านั้น คือ ข้าวสุกทะนานหนึ่งเป็นอย่างมาก
พร้อมด้วยกับข้าวพอสมควรแก่ข้าวสุกนั้น

ดูเถิด อานนท์ สังขารเหล่านั้นทั้งปวงล่วงลับดับไป
ผันแปรไปแล้ว สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงอย่างนี้แล สังขารทั้งหลาย

ไม่ยั่งยืนอย่างนี้แล สังฆารทั้งหลายไม่น่ายินดีอย่างนี้แล อานนท์
 ขอนี้จึงควรเบื่อหน่าย ควรคลายกำหนด ควรจะหลุดพ้นไปจาก
 สังฆารทั้งปวงโดยแท้”

ในพระชาตินั้น พระโพธิสัตว์ได้สั่งสมบุญอย่างยิ่งใหญ่
 ด้วยการสร้างมหาทาน รักษาอุโบสถศีล และในช่วงท้ายของ
 ชีวิตก็ทรงประพาศิพรหมจรรย์ถึง ๔๔,๐๐๐ ปี บำเพ็ญสมาธิจน
 ได้ฌาน ๔ และเจริญพรหมวิหาร เมื่อละโลกก็ไปเกิดในพรหม
 โลก

หากเราบริโภครั้วพืชสมบัติ เพียงเพื่อตอบสนองความ
 ต้องการของร่างกายให้ดำรงอยู่ได้ กินแค่อิ่ม อยู่แค่อุ่นหลับ
 สบาย เราจะไม่ทุกข์มากเพราะทรัพย์ และสามารถใช้ทรัพย์ไป
 เพื่อการสั่งสมบุญได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ติด ไม่เสียดายหวงแหน
 เป็นเช่น ดอกบัวที่ไม่ติดน้ำและโคลนตม ฉะนั้น

หากเดินผิดทาง แม้เก่งเท่าไรก็ไม่ถึงเป้าหมาย

มีผู้กล่าวไว้ว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดของการเดินทาง คือ การตั้งทิศทางเป้าหมายอย่างถูกต้อง การดำเนินชีวิตในวัฏสงสารก็เช่นกัน สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ความเห็นหรือความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโลกและชีวิตตามความเป็นจริง หรือเรียกว่า เป็นสัมมาทิฐิ นั่นเอง ซึ่งจะทำให้ดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง

ตรงกันข้าม หากมีความเชื่อที่ผิด เป็นมิจฉาทิฐิ เช่น ไม่เชื่อบุญบาป ไม่เชื่อกฎแห่งกรรม แม้จะเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ หรือมีความวิริยะอุตสาหะ มากเพียงใดก็ตาม สิ่งเหล่านั้นก็ไม่สามารถทำให้เขาเกิดความสุขได้เลย กลับยิ่งส่งเสริมให้เขาได้รับทุกข์มากขึ้นด้วย เพราะใช้ความรู้ ความสามารถ และความเพียรนั้นไปเพื่อก่อบาปอกุศล หวังอยากได้สุขแต่กลับทุกข์ถนัดดังที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน **ภูมิขสูตร** ดังนี้

พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระวิหารเวฬุวัน
กรุงราชคฤห์ ครั้งนั้น พระองค์ตรัสกับพระภุมิยะว่า

“ดูก่อนภุมิยะ ก็สมณะหรือพราหมณ์พวกใดพวกหนึ่ง

ที่มีมีจณาทฎฐิ มีมีจณาสังกับปะ มีมีจณาวาจา มีมีจณากัมมันตะ มีมีจณาอาชีวะ มีมีจณาวยามะ มีมีจณาสติ มีมีจณาสมาธิ ถึงแม้ ทำความหวัง หรือไม่ทำความหวัง หรือทำทั้งความหวัง และความไม่หวัง หรือทำความหวังก็มีใช้ ความไม่หวังก็มีใช้ แล้วประพฤติพรหมจรรย์ เขาก็ไม่สามารถจะบรรลุผล นั้นเพราะเหตุไร ดูก่อนภูมิชะ เพราะเขาไม่สามารถจะบรรลุผล ได้โดยอุบายไม่แยบคาย

อุปมาเหมือนบุรุษต้องการน้ำมัน แสงหาน้ำมัน จึงเที่ยวเสาะหาน้ำมัน แต่เกลี้ยทรายลงในรางแล้วค้นไป เอาน้ำ พรหมไปๆ เขาก็ไม่สามารถจะได้น้ำมัน นั้นเพราะเหตุไร เพราะ เขาไม่สามารถจะได้น้ำมันโดยวิธีไม่แยบคาย

อุปมาเหมือนบุรุษต้องการนมสด แสงหานนมสด จึงเที่ยวเสาะหานนมสด แต่รีดเอามาจากเขาแม่โคลูกอ่อน เขาก็ไม่ สามารถจะได้นนมสด นั้นเพราะเหตุไร เพราะเขาไม่สามารถจะ บรรลุผลได้โดยอุบายไม่แยบคาย

อุปมาเหมือนบุรุษต้องการเนยข้น แสงหาเนยข้น จึงเที่ยวเสาะหาเนยข้น แต่ใส่น้ำลงในอ่าง แล้วคนเข้ากับ นมข้น เขาก็ไม่สามารถจะได้นเนย นั้นเพราะเหตุไร เพราะเขา ไม่สามารถจะได้นเนยข้นโดยวิธีไม่แยบคาย

อุปมาเหมือนบุรุษต้องการไฟ แสวงหาไฟจึงเที่ยวเสาะหาไฟ แต่เอาไม้สดที่มียางมาทำไม้สี่เหลี่ยมไป เขาก็ไม่สามารถจะได้ไฟ นั่นเพราะเหตุไร เพราะเขาไม่สามารถจะได้ไฟโดยวิธีไม่แยบคาย

ดูก่อนภูมิชะ ส่วนสมณะหรือพราหมณ์พวกใดพวกหนึ่ง ที่มีสัมมาทิฏฐิ มีสัมมาสังกัปปะ มีสัมมาวาจา มีสัมมากัมมันตะ มีสัมมาอาชีวะ มีสัมมาวายามะ มีสัมมาสติ มีสัมมาสมาธิ ถึงแม้ทำความหวัง หรือไม่ทำความหวัง หรือทำทั้งความหวัง และความไม่หวัง หรือทำความหวังก็มีใช่ความไม่หวังก็มีใช่ แล้วประพฤติพรหมจรรย์ เขาก็สามารถบรรลุผล นั่นเพราะเหตุไร ดูก่อนภูมิชะเพราะเขาสามารถบรรลุได้โดยอุบายแยบคาย

อุปมาเหมือนบุรุษต้องการน้ำมัน แสวงหาน้ำมัน จึงเที่ยวเสาะหาน้ำมัน โดยเกลี้ยงาบลงในรางแล้วค้นไป เอาน้ำมันไปๆ เขาก็สามารถได้น้ำมัน นั่นเพราะเหตุไร เพราะเขาสามารถได้น้ำมันโดยวิธีแยบคาย

อุปมาเหมือนบุรุษต้องการนมสด แสวงหานมสดจึงเที่ยวเสาะหานมสด รีดเอาจากเต้านมแม่โคลูกอ่อน เขาก็สามารถได้นมสด นั่นเพราะเหตุไร เพราะเขาสามารถได้นมสดโดยวิธีแยบคาย

อุปมาเหมือนบุรุษต้องการเนยชั้น แสงหาเนยชั้น จึงเที่ยวเสาะหาเนยชั้น ใส่มลัมลงในอ่าง คนเข้ากับนมชั้น เขาก็สามารถได้เนยชั้น นั่นเพราะเหตุไร เพราะเขาสามารถได้เนยชั้นโดยวิธีแยบคาย

อุปมาเหมือนบุรุษต้องการไฟ แสงหาไฟจึงเที่ยวเสาะหาไฟ โดยเอาไม้แห้งเกราะมาทำไม้สไฟ สีกันไป เขาก็สามารถได้ไฟ นั่นเพราะเหตุไร เพราะเขาสามารถได้ไฟโดยวิธีแยบคาย”

ดังนั้นจึงเป็นความโชคดีมีบุญ ที่ได้เกิดมาเป็นชาวพุทธ ได้รับการปลูกฝังสัมมาทิฐิ และการทำความดีที่ถูกต้องตั้งแต่เยาว์วัย แม้เราจะไม่เก่งกาจอะไร แต่ก็มั่นใจได้ว่า สามารถเอาดีมีสุขทั้งในชาตินี้ชาติหน้าได้ ซึ่งหากเราไปเกิดในดินแดนที่มีความเชื่อเป็นมิชฌาทิฐิ ปลูกฝังความเชื่อที่ผิดตั้งแต่เล็กแต่น้อยก็ยากที่จะเอาดีมีสุขได้ แม้จะมีสติปัญญาสามารถอย่างไรก็ตาม จึงควรแก่การภาคภูมิใจที่ได้เกิดเป็นชาวพุทธ โชคดีจริงๆ

กว่าจะรู้จักกัน

มีคำกล่าวที่ว่า “หนทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน” การที่จะรู้จักเข้าใจใครสักคนหนึ่ง เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา เพราะจิตมนุษย์นั้นยากแท้หยั่งถึง กิเลสในใจเบียดบังป่าที่รกชัฏ มีความลึกลับเป็นปริศนาซุกซ่อนอยู่มากมาย ทำให้บางทีแม้แต่ตนเองก็ยังไม่เข้าใจกระจ่างในตัวเองสักเท่าไร ดังนั้นการทำความรู้จักผู้อื่นในวิสัยของปุถุชน ไม่เพียงแต่ต้องอาศัยเวลาเท่านั้น ยังต้องมีเหตุการณ์ที่เหมาะสมเป็นเครื่องพิสูจน์ ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนวิธีดูคนไว้ใน **ลัตตชฎิลสูตร** ดังนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ บุพพาราม ปราสาทของนางวิสาขาไมคารมาตา เขตกรุงสาวัตถี ครั้งนั้น ในเวลาเย็น พระเจ้าปเสนทิโกศลเสด็จเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ถวายอภิเษกแล้ว ประทับนั่ง ณ ที่สมควร

ขณะนั้นมีนักบวชประเภทต่างๆ คือ ชฎิล ๗ คน นิครนถ์ ๗ คน อเจลิก ๗ คน เอกสาฎก ๗ คน ปรีพาชก ๗ คน

ผู้มีชนรักแร้ เล็บ และขนยาว ถือเครื่องบริขารต่างๆ เดินผ่านไป
 ไปในที่ไม่ว่างไกลพระผู้มีพระภาค ทันทันนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศล
 เสด็จจุลกจากที่ประทับ ทรงห่มพระภูษาเจวียงพระอังสาข้างหนึ่ง
 ทรงจดพระชานุมณฑล (คุกเข่า) เบื้องขวา ณ พื้นแผ่นดิน
 ประนมมือไปทางนักบวชเหล่านั้น แล้วทรงประกาศพระนาม
 ๓ ครั้งว่า “ท่านเจ้าข้า ข้าพเจ้าคือพระราชปเสนทิโกศล ฯลฯ
 ท่านเจ้าข้า ข้าพเจ้าคือพระราชปเสนทิโกศล”

ครั้นเมื่อนักบวชเหล่านั้น เดินผ่านไปไม่ได้ไม่นาน
 พระเจ้าปเสนทิโกศลเสด็จกลับเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค แล้ว
 ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคดังนี้ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
 พวกนักบวชเหล่านั้น คงเป็นพระอรหันต์ หรือท่านผู้บรรลु
 อรหัตตมรรคเหล่าใดเหล่าหนึ่งในโลก”

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “มหาบพิตร พระองค์เป็น
 คฤหัสถ์บริโภคกาม ครอบครองเรือน บรรทมเบียดพระโอรส
 และพระชายา ทาจูณจันท์ (เครื่องหอม) อันนำมาจากแคว้น
 กาสี ทรงมาลาของหอมและเครื่องลูบไล้ ยินดีเงินทอง ยากที่
 จะรู้เรื่องนี้ว่า คนพวกนี้เป็นพระอรหันต์ หรือว่าคนพวกนี้บรรลุ
 อรหัตตมรรค

(๑) มหาบพิตร **ศีลพึงรู้ได้ด้วยการอยู่ร่วมกัน** ศีลนั้นจะ
 พึงรู้ได้ด้วยกาลนาน ไม่ใช่ด้วยกาลเล็กน้อย ผู้ใส่ใจจึงจะรู้ได้

ผู้ไม่ใส่ใจจึงรู้ไม่ได้ ผู้มีปัญญาจึงจะรู้ได้ ผู้ไม่มีปัญญารู้ไม่ได้

(๒) มหาบพิตร ความสะอาดจะพึงรู้ได้ด้วยการงาน ฯลฯ
ผู้มีปัญญาจึงจะรู้ได้ ผู้ไม่มีปัญญารู้ไม่ได้

(๓) มหาบพิตร กำลังใจจะพึงรู้ได้ในคราวมีอันตราย
 ฯลฯ ผู้มีปัญญาจึงจะรู้ได้ ผู้ไม่มีปัญญารู้ไม่ได้

(๔) มหาบพิตร ปัญญาจะพึงรู้ได้ด้วยการสนทนา ฯลฯ
ผู้มีปัญญาจึงจะรู้ได้ ผู้ไม่มีปัญญารู้ไม่ได้”

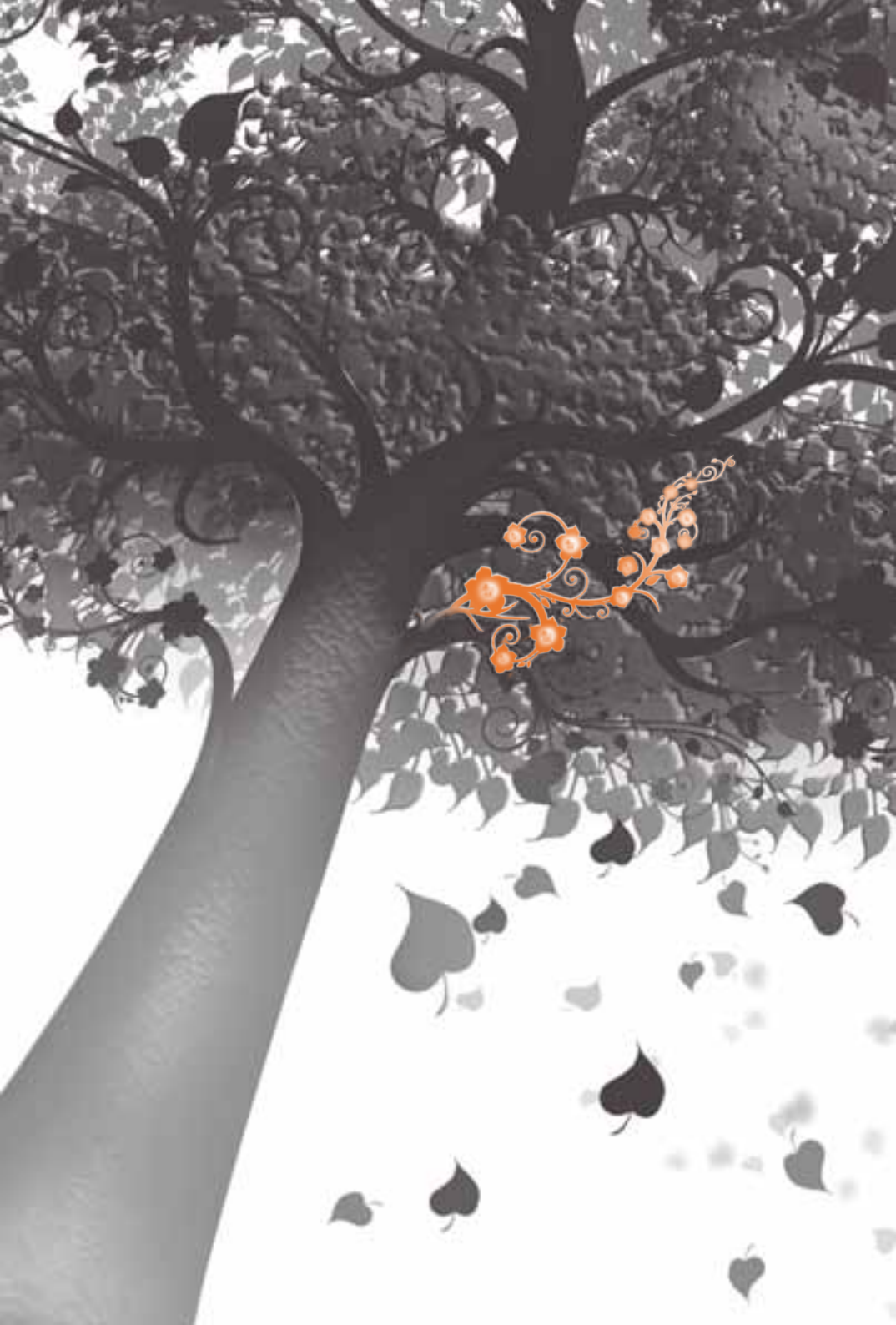
พระเจ้าปเสนทิโกศลกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
นำอัศจรรย์จริง ไม่เคยปรากฏ พระผู้มีพระภาคตรัสเรื่องนี้ไว้
ดียิ่งนักว่า มหาบพิตร พระองค์เป็นคฤหัสถ์ บริโภคกาม ฯลฯ
ยากที่จะรู้เรื่องนี้ ฯลฯ ผู้มีปัญญาจึงจะรู้ได้ ผู้ไม่มีปัญญารู้ไม่ได้

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (แท้จริงแล้ว) นักบวชเหล่านั้น
นั้นเป็นคนของข้าพระองค์ เป็นบุรุษสอดแนม เป็นสายลับ
เที่ยวสอดแนมไปยังชนบทแล้วพากันกลับมา ข้าพระองค์จะรู้
เรื่องราวหลังจากที่คนเหล่านั้นสืบมา บัดนี้คนเหล่านั้นคงจะ
ชำระล้างละอองธุลีนั้นแล้ว อาบสะอาดดี ลูบไล้ผิวดีแล้ว
โกนผมและหนวด นุ่งห่มผ้าขาว เอิบอิมเทียบพร้อมด้วยกามคุณ ๕
บำเรอข้าพระองค์อยู่”

“การดูคนออก” แม้จะเป็นสิ่งที่ยากต้องอาศัยความช่างสังเกต และการฝึกฝนเป็นเวลานาน บางครั้งก็ได้ “ผิดเป็นครู” แต่ก็มีผลจำเป็นสำหรับการสร้างบารมีเป็นทีม โดยเฉพาะผู้นำหมู่คณะที่ต้องดูนิสัยของแต่ละคนในทีมให้ออก เพื่อใช้ในการประคับประคองเป็นกัลยาณมิตรแก่คนในทีม ดังที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแก้ไขนิสัยให้แก่เหล่าพระสาวก ในทุกชาติที่เกิดมาเจอกัน อีกทั้งจะรู้เท่าทันคนสามารถป้องกันเหตุเภทภัยที่จะมาถึงหมู่คณะได้อีกด้วย

แต่ทว่า การดูคนออก ก็มีวิธีลัด คือ “ดูตนเองให้ออก” เสียก่อน โดยการปิดตา เปิดใจ ดูเข้าไปในศูนย์กลางกาย ด้วยใจที่หยุดนิ่ง เบาสบาย จนเห็นถึงไส้ใน คือ ภายในกายต่างๆ จนถึงพระธรรมกายภายใน นั่นแหละจึงจะได้ชื่อว่า “รู้จักตนเอง” อย่างแท้จริง เมื่อเรารู้จักรู้เท่าทันกิเลสภายในตนเองได้ ก็จะสามารถ “ทันโลก ทันคน” ได้ไม่ยากเลย

၆၈

การสั่งสมบุญ

ทำดี ต้องไม่มีข้อแม้
ยอดผู้นำบุญ
ผู้เป็นใหญ่ในทรัพย์
การได้ฟังธรรมเป็นลาภอันประเสริฐ
สอนตนเองให้ได้
พันธุการแห่งชีวิต
ยิ่งสูงส่ง ยิ่งอ่อนน้อม
สุขของคนดี
ทำไมต้องบวชแต่หนุ่ม
สร้างบุญอะไรดีกว่า
คู่บุญ

ทำดี ต้องไม่มีข้อแม้

สิ่งประติษฐิ์และสิ่งอัศจรรย์ของโลก ล้วนเกิดขึ้นจากบุคคลผู้ไม่ยอมพ่ายแพ้ต่อปัญหาอุปสรรค เพราะความทุกข์ ความไม่พร้อมเป็นของคู่โลก หากมีวแต่่นำปัญหาอุปสรรคเหล่านั้นมาเป็นข้ออ้าง ข้อแม้ เงื่อนไข โลกนี้คงจะปราศจากสิ่งประติษฐิ์ หรือสิ่งอัศจรรย์ใดๆ การดำเนินชีวิตก็เช่นเดียวกัน ต้องพยายามรักษาความดี แม้มีอุปสรรคปัญหา เพราะกฎแห่งกรรมไม่เคยผ่อนผันให้กับข้อแม้ข้ออ้างใดๆ ดังเรื่องราวต่อไปนี้

พระสารีบุตร ได้ทราบข่าวว่า ธนัญชานิปราหมณ์ ตั้งอยู่ในความประมาท อาศัยพระราชาเบียดเบียนทรัพย์ พวกพราหมณ์และคฤหบดี อาศัยพวกพราหมณ์และคฤหบดี เบียดเบียนทรัพย์พระราชา ภริยาของเขาผู้มีศรัทธา ได้สิ้นชีวิตเสียแล้ว เขาได้ภริยาคนใหม่แต่เป็นผู้ไม่มีศรัทธา มาจากสกุลที่ไม่มีศรัทธา

พระสารีบุตรคิดที่จะอนุเคราะห์ ดั่งนั้น วันหนึ่งหลังจาก
บิดนทบาท และเสร็จภารกิจแล้ว ได้เข้าไปหาธัญชานิพราหมณ์
ถึงที่อยู่ หลังจากปราศรัยพอให้ระลึกถึงกันแล้ว

ท่านพระสารีบุตรได้ถามว่า “ธัญชานิ ท่านเป็นผู้ไม่
ประมาทหรือ”

ธัญชานิพราหมณ์ได้ตอบว่า “ข้าแต่ท่านพระสารีบุตร
ที่ไหนข้าพเจ้าจะไม่ประมาทแล้ว เพราะข้าพเจ้าต้องเลี้ยงมารดา
บิดา ต้องเลี้ยงบุตรภริยา ต้องเลี้ยงพวกทาสกรรมกร และคน
รับใช้ ต้องทำกิจสำหรับมิตรและอำมาตย์ ต้องทำกิจสำหรับ
ญาติสาโลหิต ต้องทำกิจสำหรับแขกแก่แขก ต้องทำบุญที่ควร
ทำแก่บุพเพตชนส่งไปให้บุพเพตชน ต้องทำการบวงสรวงแก่
พวกเทวดา ต้องทำราชการให้แก่หลวง แม้กายนี้ก็ต้องเลี้ยงดู
ให้อิ่มหนำ ต้องให้เจริญ”

สา. “ธัญชานิ ท่านจะเข้าใจความข้อนั้นว่าอย่างไร
บุคคลบางคนในโลกนี้ เป็นผู้ประพฤติไม่ชอบธรรม ประพฤติ
ผิดศีลธรรม เพราะเหตุแห่งมารดาบิดา

...เพราะเหตุแห่งบุตรและภริยา

...เพราะเหตุแห่งทาสกรรมกรและคนรับใช้

...เพราะเหตุแห่งมิตรและอำมาตย์

...เพราะเหตุแห่งญาติสาโลหิต

...เพราะเหตุแห่งแขก

...เพราะเหตุแห่งปุพฺพเปตชน

...เพราะเหตุแห่งเทวดา

...เพราะเหตุแห่งพระราชชา

...เพราะเหตุแห่งการเลี้ยงกาย ทำนุบำรุงร่างกาย

นายนิรยบาลจะฉุดคร่าเขาผู้นั้นไปยังนรก เพราะเหตุแห่งการประพฤติไม่ชอบธรรมและประพฤติผิดศีลธรรม เขาจะขอผ่อนผันได้หรือว่า เราเป็นผู้ประพฤติไม่ชอบธรรม ประพฤติผิดศีลธรรม เพราะเหตุแห่งมารดาบิดา ฯลฯ ขอนายนิรยบาลอย่าพึงฉุดคร่าเราไปนรกเลย

หรือมารดาบิดาของผู้นั้น ฯลฯ จะขอผ่อนผันได้หรือว่า ผู้นี้เป็นผู้ประพฤติไม่ชอบธรรม ประพฤติผิดศีลธรรม เพราะเหตุแห่งเราทั้งหลาย ขอนายนิรยบาลอย่าพึงฉุดคร่าเขาไปนรกเลย”

ธ. “ไม่ใช่เช่นนั้น ท่านพระสารีบุตร ที่แท้ถึงผู้นั้นจะคร่ำครวญมากมาย นายนิรยบาลก็ยังไม่ยอมเขาลงในนรกจนได้”

สา. “ดูก่อนธัมมัญชานี ท่านจะเข้าใจความข้อนั้นว่า
อย่างไร บุคคลผู้ประพฤติไม่ชอบธรรม ประพฤติผิดศีลธรรม
เพราะเหตุแห่งมารดาบิดา

...เพราะเหตุแห่งบุตรและภริยา

...เพราะเหตุแห่งทาสกรรมกรและคนรับใช้

...เพราะเหตุแห่งมิตรและอำมาตย์

...เพราะเหตุแห่งญาติสาโลหิต

...เพราะเหตุแห่งแขก

...เพราะเหตุแห่งปุปเปตชน

...เพราะเหตุแห่งเทวดา

...เพราะเหตุแห่งพระราชา

...เพราะเหตุแห่งการเลี้ยงกาย ทำนุบำรุงร่างกาย

เปรียบกับบุคคลผู้ประพฤติชอบธรรม ประพฤติถูก
ศีลธรรมเพราะเหตุแห่งมารดาบิดา ฯลฯ บุคคลไหนจะประเสริฐ
กว่ากัน”

ธ. “ข้าแต่ท่านพระสารีบุตร ผู้ที่ประพฤติไม่ชอบ
ธรรม ประพฤติผิดศีลธรรม เพราะเหตุแห่งมารดาบิดา ฯลฯ

ไม่ประเสริฐ ส่วนผู้ประพฤติชอบธรรม ประพฤติถูกต้องธรรม เพราะเหตุแห่งมารดาบิดา ฯลฯ ประเสริฐกว่า ด้วยว่าการประพฤติชอบธรรมและการประพฤติถูกต้องศีลธรรม ประเสริฐกว่า การประพฤติไม่ชอบธรรมและการประพฤติผิดศีลธรรม”

สา. “ธัญชนิ การงานอย่างอื่นที่เป็นสัมมาอาชีวะ ประกอบด้วยธรรม เป็นเครื่องให้บุคคลอาจเลี้ยงมารดาบิดาได้ ฯลฯ ไม่ต้องทำกรรมอันลามก และให้ปฏิบัติปฏิบัติทานอันเป็นบุญได้ มีอยู่”

ครั้งนั้นแล ธัญชนิพราหมณ์ชื่นชมอนุโมทนาภาษิตของท่านพระสารีบุตรจากอาสนะหลีกไปแล้ว

ต่อมา เมื่อธัญชนิพราหมณ์ป่วยหนักใกล้ตาย มีทุกขเวทนาแรงกล้า ก็ได้อาศัยพระสารีบุตรเป็นกัลยาณมิตร ชักนำใจให้เป็นกุศล ได้ไปบังเกิดในพรหมโลก ในที่สุด

เหตุที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเป็นบุคคลอัครรรยของโลกได้ เพราะทรงสร้างบารมีโดยไม่มีข้อแม้ ไม่รอความพร้อม เพราะความพร้อมจริงๆ ไม่เคยมีอยู่ในโลก ฉะนั้นเราท่านทั้งหลายจงรีบเร่งสร้างความดีเกิด **ความพร้อมจะเกิดเพิ่มขึ้นเมื่อเริ่มลงมือสร้างความดี** นั่นเอง

ยอดผู้นำบุญ

ทุกหมู่ชนล้วนมีผู้นำ แต่ในบรรดาผู้นำทั้งหลาย พระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ ยอดยอดของผู้นำ เพราะนำในสิ่งที่ทำได้ยากที่สุด คือ นำพาสรรพสัตว์ทั้งหลายให้หลุดพ้นบ่วงแห่งภพและการเวียนว่ายตายเกิด และทรงเป็นผู้นำในการสร้างความคิดของสรรพสัตว์ ตั้งแต่เมื่อครั้งที่ยังเป็นปุถุชนเป็นพระโพธิสัตว์สร้างบารมีอยู่

ในขณะที่ชาวโลกไหลไปตามกระแสกิเลส แต่พระโพธิสัตว์ทั้งหลายทวนกระแสกิเลสเป็นตัวอย่าง เป็นผู้นำในการสร้างความคิด สร้างความอัศจรรย์ใจต่อผู้อยู่รอบข้าง และก่อให้เกิดแรงบันดาลใจ ให้อยากทำความดีให้ได้เช่นนั้นบ้าง

ดังนั้น ตำแหน่ง “ผู้นำบุญ” จึงเป็นตำแหน่งอันทรงเกียรติของโลกและจักรวาล เพราะเป็นผู้นำแห่งความคิด ดังเช่นพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย เป็นผู้ที่จะเป็นหลัก เป็นกำลังใจ และจุดให้ชาวโลก พ้นจากภัยของกระแสกิเลสอันเขี้ยวกราก แต่การเป็นผู้นำบุญ มิได้เป็นด้วยชื่อ หากแต่เป็นด้วยการกระทำ

กระทำสิ่งที่ดีกว่า กระทำสิ่งที่ เป็นแบบอย่าง กระทำสิ่งที่ เป็นแรงบันดาลใจ ให้คนรอบตัวเกิดกำลังใจในการสร้าง ความดี ยิ่งขึ้นไป ดังเช่น เรื่องราวของ **ภเวสีอุบาสก** ยอดผู้นำบุญในสมัย พระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จจาริกไปในโกศลชนบท พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ ขณะที่เสด็จดำเนินไปตามหนทาง ได้ทอดพระเนตรเห็นป่าสาละแห่งหนึ่ง จึงทรงแวะเสด็จเข้าไปสู่ป่าสาละนั้น ครั้นเสด็จถึงแล้ว ทรงทำการเยี่ยมพระโอษฐ์ให้ปรากฏ

ครั้งนั้น ท่านพระอานนท์จึงได้ทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อะไรเป็นเหตุเป็นปัจจัย ให้พระผู้มีพระภาคทรงแสดงอาการเยี่ยม พระตถาคตย่อมไม่ทรงแสดงอาการเยี่ยมโดยไม่มีเหตุ”

พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสเล่าว่า “ดูก่อนอานนท์ ในอดีตสมัยของพระกัสสปอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ณ ประเทศนี้เป็นเมืองมั่งคั่ง กว้างขวาง มีชนมาก มีมนุษย์หนาแน่น ในพระนครนั้น มีอุบาสกนามว่า ภเวสี เป็นผู้ยังไม่บริบูรณ์ในศีล (รักษาศีล ๕ ไม่สม่ำเสมอ) แม้อุบาสกประมาณ ๕๐๐ คน ในกลุ่มที่ภเวสีอุบาสกชวนเข้าวัด ก็เป็นผู้ยังไม่บริบูรณ์ในศีล

วันหนึ่ง ภเวสีอุบาสกได้คิดว่า “ก็เราเป็นผู้มีอุปการะมาก เป็นหัวหน้าชักชวนอุบาสกประมาณ ๕๐๐ คนเหล่านี้ และเราก็เป็นผู้ยังไม่บริบูรณ์ในศีล แม้อุบาสกประมาณ ๕๐๐ เหล่านี้ ก็เป็นผู้ยังไม่บริบูรณ์ในศีล ต่างคนต่างก็เท่าๆ กัน ไม่ยิ่งไปกว่ากัน เอาเถอะ เราควรปฏิบัติให้ยิ่งกว่า”

ดังนั้น ภเวสีอุบาสกได้เข้าไปหาอุบาสกประมาณ ๕๐๐ เหล่านี้แล้วได้กล่าวว่า “ดูก่อนท่านผู้มีอายุทั้งหลาย ตั้งแต่วันนี้ไป ขอท่านทั้งหลาย จงจำเราไว้ว่า เป็นผู้กระทำให้บริบูรณ์ในศีล”

ฝ่ายอุบาสกประมาณ ๕๐๐ เหล่านี้ ได้คิดว่า “ภเวสีอุบาสกผู้เป็นเจ้า เป็นผู้ที่มีอุปการะมาก เป็นหัวหน้า ชักชวนเราทั้งหลาย หากภเวสีอุบาสก จักเป็นผู้กระทำให้บริบูรณ์ในศีล ก็เอนเราทั้งหลายจะทำให้บริบูรณ์ในศีลไม่ได้เล่า”

ดังนั้น อุบาสกประมาณ ๕๐๐ เหล่านี้ ได้เข้าไปหาภเวสีอุบาสกแล้วกล่าวว่า “ตั้งแต่นี้ไป ขอภเวสีอุบาสก จงจำอุบาสก ๕๐๐ แม้เหล่านี้ว่า เป็นผู้กระทำให้บริบูรณ์ในศีล”

ต่อมา ภเวสีอุบาสกได้คิดว่า “ก็เราแลเป็นผู้มีอุปการะมาก เป็นหัวหน้าชักชวนอุบาสกประมาณ ๕๐๐ เหล่านี้ และเราก็เป็นผู้กระทำให้บริบูรณ์ในศีล แม้อุบาสกประมาณ ๕๐๐ เหล่านี้

ก็เป็นผู้กระทำให้บริบูรณ์ในศีล ต่างคนต่างก็เท่า ๆ กัน ไม่ยิ่ง
ไปกว่ากัน เอาเถอะ เราควรปฏิบัติให้ยิ่งกว่า”

ดังนั้น ภเวสีอุบาสกได้เข้าไปหาอุบาสกประมาณ ๕๐๐
เหล่านั้น แล้วกล่าวว่า “ดูก่อนท่านผู้มีอายุทั้งหลาย ตั้งแต่วันนี้
ไป ขอท่านทั้งหลาย จงจำเราไว้ว่า เป็นผู้ประพฤติพรหมจรรย์
ประพฤติวันไกลจากเมถุน อันเป็นธรรมของชาวบ้าน

ครั้งนั้น อุบาสกประมาณ ๕๐๐ เหล่านั้นได้คิดว่า
“ภเวสีอุบาสก เป็นผู้ถืออุปการะมาก เป็นหัวหน้า ชักชวนเราทั้ง
หลาย หากภเวสีอุบาสก จักประพฤติพรหมจรรย์ ประพฤติวัน
ไกลจากเมถุน อันเป็นธรรมของชาวบ้านได้ ก็इनเราทั้งหลาย
จักเป็นผู้ประพฤติพรหมจรรย์ ประพฤติวันไกลจากเมถุนอัน
เป็นธรรมของชาวบ้านไม่ได้แล้ว”

ดังนั้น อุบาสกประมาณ ๕๐๐ เหล่านั้น ได้เข้าไปหา
ภเวสีอุบาสกแล้วกล่าวว่า ตั้งแต่วันนี้ไป ขอภเวสีอุบาสก จงจำ
อุบาสก ๕๐๐ แม้เหล่านี้ว่า เป็นผู้ประพฤติพรหมจรรย์ ประพฤติ
วันไกลจากเมถุน อันเป็นธรรมของชาวบ้าน

ด้วยอาการเช่นนี้ ภเวสีอุบาสก และอุบาสกประมาณ ๕๐๐
ได้เพิ่มวัตรปฏิบัติในการฝึกฝนความดีของตนๆ ดังนี้
คือ เป็นผู้บริโภคอาหารมื้อเดียว เว้นการบริโภคในราตรี งดวัน
การบริโภคอาหารในเวลาวิกาล

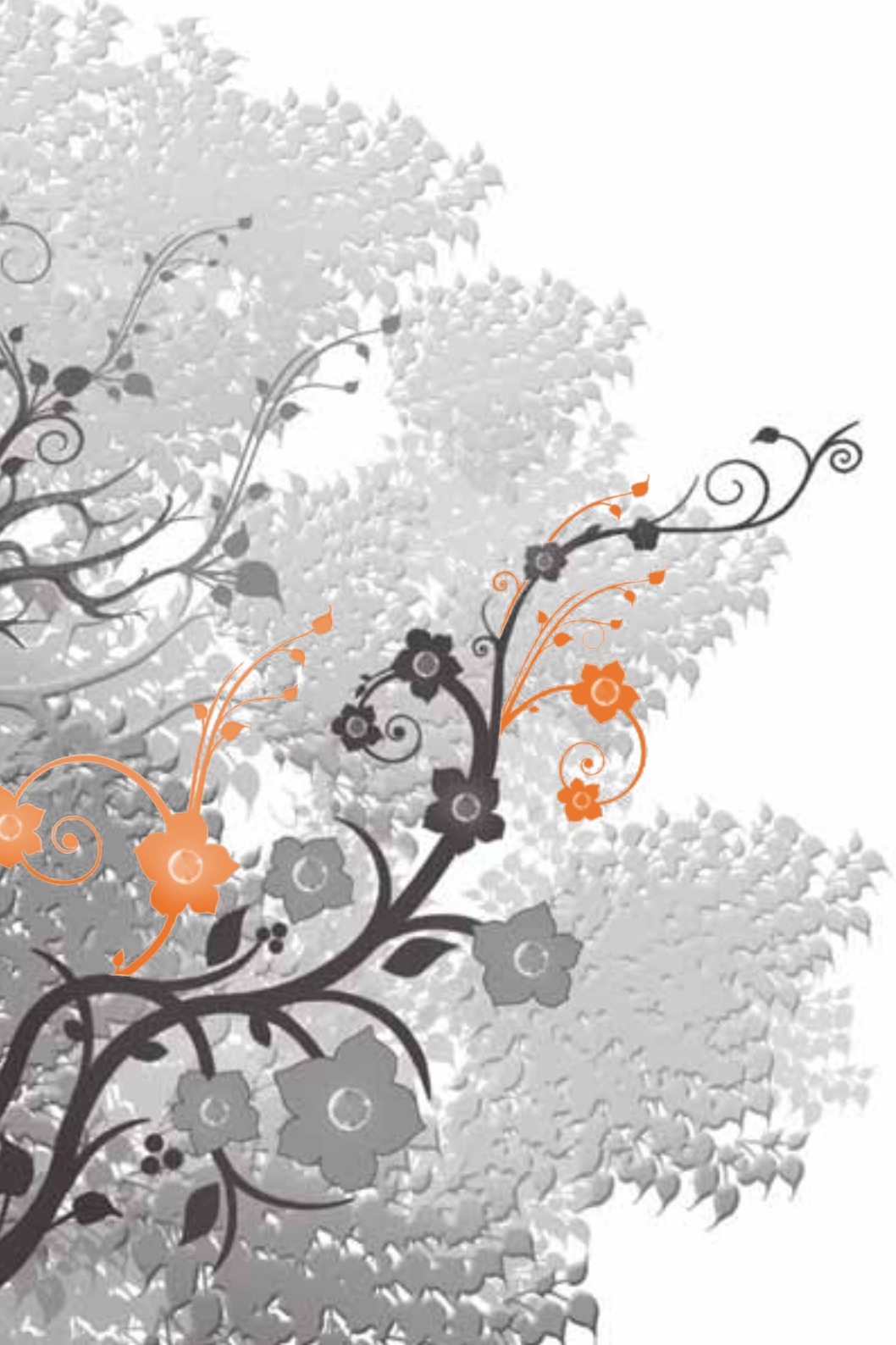
และต่อมา ได้บรรพชาอุปสมบทในสำนักของพระกัสสป
อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วได้หลีกออกจากหมู่อยู่ผู้เดียวไม่
ประมาท มีความเพียร มีใจเด็ดเดี่ยว ไม่นานนัก ก็ทำให้แจ้ง
ซึ่งที่สุดแห่งพรหมจรรย์อันยอดเยี่ยม ภเวสีภิกษุ และภิกษุ
ประมาณ ๕๐๐ เหล่านั้น ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด

ภิกษุประมาณ ๕๐๐ เหล่านั้น มีภเวสีภิกษุเป็นประมุข
พยายามบำเพ็ญธรรมที่สูงๆ ขึ้นไป ประณีตขึ้นไป ได้ทำให้แจ้ง
ซึ่งวิมุตติอันเป็นธรรมชั้นเยี่ยม ด้วยประการฉะนี้

ดูก่อนอานนท์ เพราะฉะนั้น เธอทั้งหลายพึงศึกษา
อย่างนี้ว่า เราทั้งหลายจักพยายามบำเพ็ญธรรมที่สูงๆ ขึ้นไป
ประณีตขึ้นไป จักทำให้แจ้งซึ่งวิมุตติอันเป็นธรรมชั้นเยี่ยม
ดังนี้แล”

ภเวสีอุบาสก เป็นตัวอย่างที่ดีเยี่ยมของผู้นำบุญ
ในฐานะแห่งความเป็นผู้นำ หมายถึงต้องเป็นเลิศกว่าในทางคุณ
ความดี พยายามพัฒนาความดีของตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นใน
หมู่ และอุบาสกประมาณ ๕๐๐ ก็เป็นตัวอย่างอันเยี่ยมของผู้ตาม
ที่ทำความดีตามอย่างไม่ลดละ ตามติด ติดตามไปตลอดเส้น
ทางแห่งความดี และนี่คือ แบบอย่างอันยอดเยี่ยมของหมู่คณะ
นักสร้างบารมี ที่เท่าเทียมกันทั้งทีม

ผู้เป็นใหญ่ในทรัพย์

คุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ท่านสอนว่า

“มีน้ำต้องใช้น้ำให้เป็น ใช้น้ำไม่เป็นก็เป็นขี้ข่าน้ำ มีไฟต้องใช้ไฟให้เป็น ใช้น้ำไม่เป็นก็เป็นขี้ข่าน้ำไฟ มีเงินก็ต้องใช้เงินให้เป็น ใช้น้ำไม่เป็นก็เป็นขี้ข่าน้ำเงิน เมื่อหามาได้ **ต้องรู้จักใช้ของให้เป็น ใช้น้ำไม่เป็น ก็เป็นขี้ข่าน้ำของเหล่านั้นทั้งชาติ**”

เพียงการหาทรัพย์ และการดูแลรักษา ก็นำความลำบากมาให้ไม่น้อยแล้ว หากจะต้องทุกข์เพราะการใช้ ก็คงต้องเป็นขี้ข่าน้ำทรัพย์ทั้งชาติอย่างหนีไม่พ้น ทำอย่างไรเล่า เราจึงจะ **“เป็นใหญ่ในทรัพย์”** นั่น คือได้ประโยชน์สุขจากทรัพย์นั้นอย่างเต็มที่

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงใช้สอยทรัพย์ แต่ไม่ติดในทรัพย์ เหมือนบัวที่อาศัยเกิดในน้ำ แต่ไม่ติดในน้ำ ดังใน **อุทายีเถรคาถา** ว่า

“**พระพุทธเจ้านั้น บริโภคของอันหาโทษมิได้ ไม่บริโภคของที่มีโทษ ได้อาหารและเครื่องนุ่งห่มแล้ว ก็ไม่สั่งสมไว้**

ตัดเครื่องเกาะเกี่ยวผูกพันน้อยใหญ่ทั้งสิ้น ไม่มีความห่วงใยเลย
เที่ยวไปในที่ทุกแห่ง เปรียบเหมือนดอกบัวขาว มีกลิ่นหอมหวาน
ชวนให้รื่นรมย์ เกิดในน้ำ เจริญในน้ำ ย่อมไม่ติดอยู่ด้วยน้ำ
ฉันใด

พระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติแล้วในโลก อยู่ในโลก ไม่ติดอยู่
ด้วยโลก เหมือนดอกปทุมไม่ติดอยู่ด้วยน้ำ ฉันนั้น”

นอกจากนั้นทรงสอนให้เปลี่ยนโรคทรัพย์ที่มี ให้เป็น
ทรัพย์ที่แท้จริง ที่สามารถติดตามไปอำนวยการประโยชน์สุขแก่เรา
ผู้เป็นเจ้าของได้แม้ข้ามชาติ โดยการฝังทรัพย์นั้นไว้ด้วย
การสร้างบุญ ดังนี้

พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงสอนคฤหบดีอุบาสก ในเมือง
สาวัตถีว่า

“บุรุษย่อมฝังขุมทรัพย์ไว้ในน้ำลึก ด้วยคิดว่า เมื่อกิจที่
จำเป็นเกิดขึ้น ทรัพย์นี้จักเป็นประโยชน์แก่เรา เพื่อเปลื้องตน
จากราชภัยบ้าง เพื่อช่วยตนให้พ้นจากโจรภัยบ้าง เพื่อเปลื้อง
หนี้บ้าง ในคราวทุกข์ภิกขภัยบ้าง ในคราวคับขันบ้าง ขุมทรัพย์
ที่เขาฝังไว้ในโลก ก็เพื่อประโยชน์นี้แล

ขุมทรัพย์นั้น ย่อมหาสำเร็จประโยชน์แก่เขาไปทั้งหมด
ในกาลทุกเมื่อที่เดียวไม่ เพราะขุมทรัพย์เคลื่อนจากที่ไปเสียบ้าง

ความจำของเขาคลาดเคลื่อนเสียบ้าง นาคทั้งหลายลักไปเสียบ้าง
 ยักษ์ทั้งหลายลักไปเสียบ้าง ผู้รับมรดกที่ไม่เป็นที่รักชุดเอาไป
 เมื่อเขาไม่เห็นบ้าง ในเวลาที่เขาสิ้นบุญ ชุมทรัพย์ทั้งหมดนั้น
 ย่อมสูญไป

ชุมทรัพย์คือบุญของผู้ใด เป็นสตรีก็ตาม เป็นบุรุษก็ตาม
 ผังไว้ดีแล้วด้วยการให้ทาน รักษาศีล สัจฉริยะ (ความสำรวมใจ)
 ทมะ (ความฝึกตน) ในเจตียกัถิ ในสงฆ์กัถิ ในบุคคลกัถิ ในแขกกัถิ
 ในมารดากัถิ ในบิดากัถิ ในพี่ชายกัถิ

ชุมทรัพย์นั้น ชื่อว่าผังไว้ดีแล้ว ใครๆ ไม่อาจพจญได้
 เป็นของติดตามตนไปได้ บรรดาโภคะทั้งหลายที่เขาจำต้อง
 ละไป (เมื่อเสียชีวิต) เขาก็พาชุมทรัพย์คือบุญนั้นไป

ชุมทรัพย์คือบุญ ไม่สาธารณะแก่ชนเหล่าอื่น โจรก็ลัก
 ไปไม่ได้ ชุมทรัพย์คือบุญ อันใด ติดตามตนไปได้ ผู้มีปัญญาพึง
 ทำ ชุมทรัพย์คือบุญ อันนั้น

ชุมทรัพย์คือบุญนั้น อำนวยผลที่น่าปรารถนาทุกอย่าง
 แก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เทวดาและมนุษย์ปรารถนาผล
 ที่น่าชอบใจใดๆ ผลที่น่าชอบใจทั้งหมดนั้นๆ อันยอมเกิด
 ได้ด้วยชุมทรัพย์คือบุญนี้

ความมีวรรณะงาม ความมีเสียงไพเราะ ความมี

ทรวดทรงดี ความมีรูปสวย ความเป็นใหญ่ ความมีบริวารมาก
ผลที่น่าชอบใจทั้งหมดนั้น ย่อมได้ด้วยขุมทรัพย์คือบุญนี้

ความเป็นพระราชาในประเทศ ความเป็นพระเจ้า
จักรพรรดิ สุขของพระเจ้าจักรพรรดิที่น่าพอใจ ความเป็นเทวราช
ของหมู่เทวดาทั้งหลาย ผลที่น่าชอบใจทั้งหมดนั้นย่อมได้ด้วย
ขุมทรัพย์คือบุญนี้

สมบัติของมนุษย์ ความยินดีในเทวโลก และสมบัติคือ
พระนิพพาน ผลที่น่าชอบใจทั้งหมดนั้นย่อมได้ ด้วยขุมทรัพย์
คือบุญนี้

ความที่บุคคลอาศัย ความถึงพร้อมด้วยมิตรแล้ว ถ้า
ประกอบโดยแยบคาย เป็นผู้ชำนาญในวิชาและวิมุติติ ผลที่
น่าชอบใจทั้งหมดนั้น ย่อมได้ด้วยขุมทรัพย์คือบุญนี้

ปฏิสัมภิตา วิโมกข์ สวากบารมี บัจเจกโพธิและพุทธภูมิ
อันใด ผลที่น่าชอบใจทั้งหมดนั้น อันบุคคลย่อมได้ด้วย ขุมทรัพย์
คือบุญนี้

บุญสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยบุญนั้น เป็นไปเพื่อ
ประโยชน์ใหญ่อย่างนี้ เพราะฉะนั้น บัณฑิตผู้มีปัญญา
จึงสรรเสริญความเป็นผู้ทำบุญไว้แล”

ทรัพย์นั้น เกิดด้วยอำนาจแห่งบุญที่เราสั่งสมไว้ในอดีต การทำมาหากินเป็นเพียงช่องทางให้ทรัพย์เกิดขึ้นเท่านั้น เมื่อจะได้ทรัพย์ก็ต้องใช้บุญ เมื่อใช้ทุกวันก็ย่อมหมดสิ้นไปเป็นธรรมดา หากหมดบุญก็หมดทรัพย์ แต่ผู้ฉลาดย่อม “ใช้บุญต่อบุญ” คือ ใช้ทรัพย์ที่เกิดจากบุญ นำไปสร้างบุญต่ออีกด้วยการให้ทาน บุญก็จะเกิดทับทวี นำประโยชน์สุขมาให้อย่างไม่มีสิ้นสุด การใช้สอยทรัพย์เช่นนี้จึงจะได้ชื่อว่า “ผู้เป็นใหญ่ในทรัพย์” อย่างแท้จริง

การได้ฟังธรรมเป็นลาภอันประเสริฐ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า “การบังเกิดขึ้นของ พระพุทธเจ้ายากอย่างยิ่ง แต่การได้ฟังพระสัทธรรม ยากยิ่งกว่า” เพราะโอกาสนั้นย่อมเกิดได้เมื่อมีพระสัมมาสัม- พุทธเจ้ามาบังเกิดขึ้นเท่านั้น ฉะนั้นจึงถือเป็นลาภอันประเสริฐ ที่เดียวสำหรับเราชาวพุทธ ที่เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มี โอกาสได้ฟังธรรมอันบริสุทธิ์ ดังคำกล่าวของนางยักษิณีผู้ พราารถนาจะฟังธรรมอย่างยิ่ง ดังนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ในพระวิหาร เซตวัน อารามของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ในกรุงสาวัตถี

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงยังภิกษุทั้งหลายให้ เห็นแจ้ง ให้สมาทาน ให้อาจหาญ ให้รื่นเริงอยู่ด้วยธรรมมีกถา อันประกอบด้วยพระนิพพาน ภิกษุเหล่านั้นตั้งใจมนสิการ น้อม นึกด้วยความเต็มใจ เยียโสตกลงสดับพระธรรม

ครั้งนั้น นางยักษิณีผู้เป็นมารดาของปุณฺ์พพลุ ปลอดภัย น้อยอย่างนี้ว่า

“นั่งเสียเถิดลูกอุตรา นั่งเสียเถิดลูกปุนัพพสุ จนกว่าแม่
จะพึงธรรมของพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ ผู้เป็นพระศาสดาจบ

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัส นิพพานอันเป็นเครื่องเปลื้องตน
เสียจากกิเลสเครื่องร้อยรัดทั้งปวง เวลาที่ปรารถนาในธรรมนั้น
จะล่วงเลยแม่ไปเสีย

ลูกของตนเป็นที่รักในโลก สามียของตนเป็นที่รักในโลก
แต่ความปรารถนาในธรรมนั้นเป็นที่รักของแม่ยิ่งกว่าลูกและ
สามีนั้น เพราะว่าลูกหรือสามีที่รัก จะปลดเปลื้องแม่จากทุกข์
ไม่ได้ เหมือนการพึงธรรมย่อมปลดเปลื้องเหล่าสัตว์จากทุกข์ได้

ในเมื่อโลกถูกทุกข์ครอบงำอยู่ ประกอบด้วยชราและ
มรณะ แม่ปรารถนาจะพึงธรรม ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ด้วย
พระปัญญาอันยิ่ง เพื่อพ้นจากชราและมรณะ จงนั่งเสียเถิด
ลูกปุนัพพสุ”

ปุนัพพสุพูดว่า

“แม่จ๋า ฉันจักไม่พูด อุตราน้องสาวของฉันก็จักเป็นผู้หนึ่ง
เชิญแม่พึงธรรมอย่างเดียว การพึงพระสัทธรรมนำความสุขมาให้
แม่จ๋า เราไม่รู้พระสัทธรรมจึงได้เที่ยวไปลำบาก

พระพุทธเจ้าพระองค์นี้เป็นผู้ทำความสว่างไสวแก่เทวดา
และมนุษย์ผู้ลุ่มหลง พระองค์มีพระสรีระเป็นชาติสุดท้าย

ทรงมีพระจักขุ แสดงธรรมอยู่”

ยักษ์ฉินิพูดว่า

“น่าชื่นชมนัก ลูกผู้นอนบนอกของแม่ เป็นคนฉลาด ลูกของแม่ย่อมรักใคร่พระธรรมอันบริสุทธิ์ของพระพุทธเจ้าผู้ ประเสริฐ ปุณฺ์พพสุเจ้าจงมีความสุขเถิด วันนี้แม่เป็นผู้ย่างขึ้นไป ในพระศาสนา แม่และเจ้าเห็นอริยสัจแล้ว แม่แม่อุตราจึงฟังแม่”

ครั้งนั้น นางยักษ์ฉินิ นั้น ยืนฟังธรรมอยู่ในที่นั้นกับ ปุณฺ์พพสุผู้เป็นบุตร ตั้งอยู่ในโศดาปัตติผล ส่วนอุตราธิดาของ นางยักษ์ฉินิ นั้น ก็มีอุปนิสัย (มีบุญจะได้บรรลุธรรม) แต่ไม่อาจจะ รับเทศนาได้ เพราะเป็นเด็กเกินไป

การได้ฟังพระสัทธรรม นำสุขมาให้แก่สรรพสัตว์ เมื่อเรา มีโอกาสอันดีแล้ว อย่าได้ปล่อยให้ผ่านไปอย่างน่าเสียดาย มิฉะนั้นอาจต้องเสียใจ เป็นทุกข์ เพราะหลงทำบาปด้วยเหตุที่ ไม่ได้ฟังธรรม

สอนตนเองให้ได้

บุคคลที่จะประสบความสำเร็จ ในการสร้างบารมี จะต้องรักในการฝึกฝนตนเองทั้งกาย วาจา และใจ หมั่นปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ได้ก่อนในทุกรูปแบบ เพราะถ้าเราสามารถสอนตนเองได้ มีความอดทน รู้จักยกใจตนเอง ให้สูงขึ้นเหนืออุปสรรคทั้งมวล และรักษาใจให้ผ่องใสเป็นประจำ ไม่ยอมรอคอยกำลังใจจากใคร เราก็จะประสบความสำเร็จในการสร้างบารมีอย่างแน่นอน

เหมือนดังเรื่องราวของหญิงสาวคนหนึ่ง ผู้เป็นธิดาของนายช่างหูก ผู้ที่รู้จักสอนตนเองด้วยการทำตามโอวาทของพระบรมศาสดา จนประสบความสำเร็จในการสร้างบารมีในที่สุด มีเรื่องราวดังนี้

ในสมัยหนึ่ง พระบรมศาสดาเสด็จไปเมืองอาฬวี ได้ทรงประทานโอวาทให้แก่มหาชนว่า **“ท่านทั้งหลายจงเจริญมรณานุสสติว่า** ชีวิตของเราไม่ยั่งยืน ความตายของเราแน่นอน เราพึงตายแน่แท้ **ชีวิตของเรามีความตายเป็นที่สุด** ชีวิตของเรา

ไม่เที่ยง แต่ความตายเที่ยง เพราะฉะนั้น...พวกท่านทั้งหลายพึง
เจริญมรณานุสติเถิด” เมื่อทรงประทานโอวาทเสร็จ พระบรม
ศาสดาก็เสด็จกลับวัดพระเชตุวัน

มหาชนครั้งได้ฟังพระธรรมเทศนานั้นแล้ว บางส่วน
ก็ปฏิบัติตาม บางส่วนก็ไม่ค่อยนำไปปฏิบัติเท่าที่ควร ยังมัว
ประมาทในชีวิตเหมือนเดิม ส่วนธิดาของนายช่างหูกคนหนึ่ง
นางอายุเพียง ๑๖ ปี แต่มีปัญญาสอนตนเองได้ นางได้ทำหน้าที่
กัลยาณมิตรให้กับตนเอง เมื่อกลับมาที่บ้านก็ได้ทำการบ้านที่
พระบรมศาสดาทรงประทานให้ ด้วยการเจริญมรณานุสติอยู่
ตลอดเวลา

สามปีต่อมา พระบรมศาสดาเสด็จไปโปรดชาวเมืองอาฬวี
อีกครั้ง ธิดาช่างหูกก็มีโอกาสมาเข้าเฝ้าเพื่อฟังพระธรรมเทศนา
เหมือนเดิม ในครั้งนั้น...พระบรมศาสดาถามเธอในท่ามกลาง
บริษัทว่า

พ. “กุมาริกา เธอมาจากไหน?”

ธ. “ไม่ทราบ พระเจ้าข้า”

พ. “เธอจะไปไหน?”

ธ. “ไม่ทราบ พระเจ้าข้า”

พ. “เธอไม่ทราบหรือ?”

ธ. “ทราบ พระเจ้าข้า”

พ. “เธอทราบหรือ?”

ธ. “ไม่ทราบ พระเจ้าข้า”

เมื่อธิดาช่างหูกตอบปัญหาเพียงคำว่า “ทราบ” กับ “ไม่ทราบ” เท่านั้น ทำให้มหาชนเกิดความไม่พอใจกันใหญ่ เพราะคิดว่า ธิดาช่างหูกพูดเล่นลั่นกับพระพุทธรูปเจ้า ดังนั้นเพื่อคลายความสงสัยของมหาชน พระบรมศาสดาจึงตรัสถามต่อไปว่า

“กุมาริกา เมื่อเราถามว่า ‘เธอมาจากไหน?’ ทำไมเธอจึงตอบว่า ไม่ทราบ”

กุมาริกาผู้มีปัญญาลึกซึ้งได้ทูลตอบว่า “หม่อมฉันไม่ทราบว่า ตัวเองเกิดมาจากไหน จึงตอบว่า ไม่ทราบ”

พระบรมศาสดาทรงประทานสาธุการว่า “ดีละ กุมาริกา เธอมีปัญญาแก้ปัญหาที่ตถาคตถามได้ดีแล้ว”

ทรงถามข้อต่อไปว่า “เมื่อเราถามว่า ‘เธอจะไปไหน?’ ทำไมจึงกล่าววว่า ไม่ทราบ”

กุมาริกาก็ทูลตามที่เข้าใจว่า “เมื่อหม่อมฉันตายจากโลกนี้แล้วไม่ทราบว่าจะไปเกิดในที่ไหน”

ทรงถามว่า “แล้วเมื่อเราถามว่า ‘เธอไม่ทราบหรือ?’ ทำไมจึงตอบว่า ทราบ ละ”

กุมาริกาทูลตอบว่า “พระเจ้าข้า หม่อมฉันทราบว่า ตัวเองต้องตายอย่างแน่นอน จึงตอบว่า ทราบ เจ้าข้า”

“แล้วเมื่อตถาคตถามว่า ‘เธอย่อมทราบหรือ?’ ทำไมจึงตอบว่า ไม่ทราบ”

กุมาริกาก็ทูลตอบว่า “หม่อมฉันทราบแต่เพียงว่าจะต้องตาย แต่ไม่ทราบว่าตายเวลาไหน จึงตอบเช่นนั้นพระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาทรงชมเชยธิดาช่างทุกในความเป็นผู้มีใจจดจ่อต่อการเจริญมรณานุสสติ สามารถตัดเตือนตนเองได้ไม่มัวรอให้คนอื่นมาคอยจ้ำจี้จ้ำไช แล้วตรัสเตือนพุทธบริษัทว่า

“พวกท่านไม่ทราบถ้อยคำที่กุมาริกานี้กล่าว จึงกล่าวตู่ธิดาของเราผู้มีปัญญา”

แล้วทรงแสดงธรรม เรื่องมรณานุสสติอีกครั้งหนึ่ง เมื่อสิ้นพระธรรมเทศนา ธิดาช่างทุกก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน เป็นผู้ไม่ตกต่ำในชีวิตอีกต่อไป

แต่... เนื่องจากวิบากกรรมเก่าตามมาทัน เมื่อนางเดิน
 ทางกลับไปบ้านแล้ว เห็นพ่อกำลังนอนหลับอยู่ข้างเครื่องทอทุก
 นางจึงได้ปลุกพ่อให้ตื่น ฝ่ายพ่อกำลังนอนหลับเพลิน มือจึงไป
 กระทบด้ามพื้มเครื่องทอผ้าอย่างแรง ทำให้ปลายพื้มอีกด้าน
 หนึ่งแทงเข้าที่หน้าอกของนางอย่างแรง นางล้มลงกับพื้นแล้ว
 สิ้นใจ ณ ตรงนั้นเอง เมื่อละโลกแล้วก็ได้ไปบังเกิดในสวรรค์
 ชั้นดุสิต

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า... การรู้จักสอนตนเอง เป็นสิ่งที่
 มีความสำคัญมากของนักสร้างบารมี เพราะในโลกนี้ **ไม่มีใครที่**
จะสอนตัวเราได้ดีเท่ากับตัวของเราเอง และเมื่อเราสอนตัวเอง
 ได้ดีแล้ว การที่จะทำหน้าที่สั่งสอนผู้อื่นก็จะสมบูรณ์ตามมาด้วย

พันธนาการแห่งชีวิต

“เรือนจำ” เป็นสถานที่ที่คนทั้งหลายไม่อยากจะกรายเข้าไป เพราะเป็นสถานที่ที่มีไว้เพื่อกักขังหน่วงเหนี่ยวให้หมดอิสรภาพ และยังคงถูกจองจำด้วยเครื่องพันธนาการหลากหลายชนิด เช่น โซ่ ตรวน หรือถูกขังในห้องขัง เป็นต้น แต่... เครื่องจองจำเหล่านั้นยังไม่จำเป็นว่าเป็นเครื่องจองจำที่มั่นคงถาวร เพราะมีนักโทษมากมายที่สามารถแหกคอกหนีออกมาได้

แต่...มีเครื่องจองจำอีกประเภทหนึ่งที่มีความมั่นคงถาวร ใครก็ตามที่ถูกพันธนาการด้วยเครื่องจองจำประเภทนี้แล้ว ก็ยากที่จะหลุดพ้นออกมา ชีวิตของเขาจะหมดอิสรภาพไปในทันที เครื่องจองจำที่ว่านั้นก็คือ “ชื่อเสียง ลาภ ยศ และบุตรภรรยา” เครื่องจองจำประเภทนี้ มีความเหนียวแน่นมั่นคงเป็นอย่างยิ่ง แม้จะผูกหย่อนๆ หลวมๆ เหมือนไม่ได้ถูกจองจำ แต่ก็หลุดออกไปได้โดยยาก เพราะผู้ที่ถูกจองจำมีความพอใจเจือปนอยู่ด้วย ความพอใจนั่นเองที่เป็นเหยื่อคอยหลอกล่อให้หลงติดอยู่ในเครื่องจองจำประเภทนี้

ดั่งที่ พระบรมศาสดาตรัสไว้ใน พันธสูตร ว่า

นักปราชญ์ทั้งหลาย ไม่ได้กล่าวถึงเครื่องจองจำ

ที่ทำด้วยเหล็ก ทำด้วยไม้ และทำด้วยหญ้า

ว่าเป็นเครื่องจองจำที่มั่นคง

แต่กล่าวถึงความกำหนดยินดี ในเครื่องประดับแก้วมณี

และความอาลัยในบุตรและภรรยาทั้งหลาย

ว่าเป็นเครื่องจองจำที่มั่นคง

นักปราชญ์ทั้งหลายกล่าวถึงเครื่องจองจำ

ที่มีความกำหนดยินดีในเครื่องประดับแก้วมณี เป็นต้นนั้น

ว่าเป็นเครื่องจองจำที่มั่นคง

พาให้ตกต่ำ แม้หย่อนๆ แต่แก้ได้ยาก

ผู้มีปัญญาตัดเครื่องจองจำแม้เช่นนั้นได้แล้วออกบวช

เป็นผู้ไม่มีความอาลัย ละกามสุขเสียได้

แล้วทรงนำเรื่องราวของพระโพธิสัตว์ในอดีต มาเล่าว่า

ในอดีตกาล ในเมืองพาราณสี พระโพธิสัตว์เกิดใน
ตระกูลคหบดีผู้ตกยากตระกูลหนึ่ง เมื่อเจริญวัยขึ้นบิดาก็ได้
ถึงแก่กรรมลง มารดาจึงได้นำหญิงคนหนึ่งมาให้เป็นภรรยา
ของพระโพธิสัตว์ ฝ่ายพระโพธิสัตว์แม้ไม่ยอมมีภรรยา แต่ก็ไม่สามารถขัดใจมารดาได้

ต่อมามารดาของพระโพธิสัตว์ได้ถึงแก่กรรมลง พระโพธิสัตว์จึงอยากออกบวช พอดีตอนนั้นภรรยาของเขาได้ตั้งครรภ์ นางจึงบอกแก่เขาว่า “ขอให้นางคลอดลูกเสียก่อนแล้วจึงออกบวช” เขาก็คอยจนนางคลอดลูก หลังจากนั้นจึงอำลานางเพื่อออกบวชอีก แต่นางบอกว่า “ขอให้ลูกหย่านมเสียก่อน” แต่พอลูกหย่านม นางก็ตั้งครรภ์ลูกคนใหม่

พระโพธิสัตว์คิดว่า “คอยอยู่อย่างนี้ ไม่มีทางได้ออกบวช” คราวนี้จึงไม่ได้บอกภรรยา แอบลุกขึ้นกลางดึกแล้วหนีออกจากบ้าน เดินทางเข้าสู่ป่าหิมพานต์บวชเป็นฤๅษี หลังจากนั้นไม่นานก็ทำฌานอภิปัญญาให้เกิดขึ้น แล้วได้เปล่งอุทานขึ้นว่า “เครื่องผูก คือ บุตรภรรยา เครื่องผูก คือ กิเลส ซึ่งบุคคลตัดได้ยาก เราตัดได้แล้ว”

โลกใบนี้ เต็มไปด้วยเครื่องพันธนาการที่จองจำผู้คนไว้ ถ้าอยากหลุดพ้นก็ต้องเริ่มที่ใจตนเองก่อน ต้องฝึกปล่อยวาง ตัดความพอใจในทรัพย์สินสมบัติ ชื่อเสียง และครอบครัว แสวงหาความวิเวก หลีกเร้นออกจากความสับสนวุ่นวาย เพื่อจะได้หลุดพ้นจากพันธนาการแห่งชีวิต

ยิ่งสูงส่ง ยิ่งอ่อนน้อม

บุคคลผู้ยิ่งใหญ่ที่ประสบความสำเร็จทั้งทางโลกและทางธรรม จะมีคุณธรรมอย่างหนึ่งที่เหมือนกัน นั่นก็คือ... “ความอ่อนน้อมถ่อมตน” ถ้าขาดคุณธรรมข้อนี้แล้ว แม้จะได้รับยศตำแหน่งสูงส่งมากเพียงใดก็จะอยู่ได้ไม่นาน ในทางตรงกันข้ามหากมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ทำตนเหมือนภานะเปล้าที่พร้อมจะรองรับความดีอื่นๆ แม้จะมีคุณธรรมเป็นเลิศอยู่แล้ว ก็พร้อมจะรองรับความรู้จากผู้อื่นตลอดเวลา เหมือนมหาสมุทรที่สามารถรองรับน้ำจากแม่น้ำทุกสาย ถ้าทำได้อย่างนี้ย่อมเป็นทางมาแห่งความเจริญรุ่งเรืองและความสำเร็จในชีวิต

ตั้งเรื่องราวของ พระสารีบุตรเถระ อัครสาวกเบื้องขวามีใจความโดยสรุปดังนี้...

พระสารีบุตรเถระผู้เป็นอัครสาวกเบื้องขวา เป็นพระธรรมเสนาบดี สนองงานพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้บริหารหมู่สงฆ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกล แม้ท่านจะมีตำแหน่งสูงส่งถึงเพียงนั้น ท่านก็ยังคงมีความอ่อนน้อมถ่อมตน

ไม่ถือตัว มีความเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเป็นกันเองกับภิกษุสามเณรทุกรูป ทำให้ท่านเป็นที่เคารพรักของภิกษุสงฆ์ อีกทั้งญาติโยมก็เลื่อมใสศรัทธาในตัวท่านมาก

ครั้งหนึ่งท่านถูกพระภิกษุรูปหนึ่งใส่ความว่า “ท่านเป็นถึงอัครสาวก แต่แกล้งมาเดินกระทบตน” พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงตรัสถามพระสารีบุตรในที่ประชุมสงฆ์ว่า “เป็นอย่างนั้นจริงหรือ?”

พระสารีบุตรกราบทูลว่า “ข้าพระพุทธเจ้ามีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ คอยระมัดระวังตน ประคองสติอันเป็นไปในกาย เสมือนบุรุษประคองถาดซึ่งบรรจุน้ำมันอยู่เต็มเปี่ยม และมีคนเงื้อดาบอยู่เบื้องหลัง พร้อมขู่ว่า “ถ้าทำน้ำมันหกจะประหารเสีย” ข้าพระองค์ประพฤตินั้น เสมือนผ้าเก่าสำหรับเช็ดเท้า เสมือนโคที่มีเขาขาด เสมือนเด็กจันทาลที่พลัดหลงถิ่น ย่อมไม่มีอำนาจที่จะแกลัวกล้าอาจหาญประการใด”

เมื่อพระสารีบุตร กล่าวเช่นนั้นในท่ามกลางสงฆ์ แผ่นดินที่แม่ไม่มีจิตยังเกิดอาการหวั่นไหว เป็นการอนุโมทนาในคุณธรรมอันสูงส่งของท่าน

ภิกษุรูปนั้น เมื่อได้ฟังก็เกิดอาการเร่าร้อนในสรีระเหมือนมีไฟมาเผาไหม้ตัว อตรนทนอยู่ไม่ได้ต้องลุกขึ้นขอขมาโทษพระสารีบุตรและยอมรับสารภาพต่อหน้าหมู่สงฆ์ว่า ได้กล่าวดูใส่ความพระสารีบุตร

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงตรัสสรรเสริญว่า “สารีบุตรมีจิตมั่นคงตั้งขุนเขา หนักแน่นเหมือนแผ่นดิน เป็นผู้ไม่แสดงอาการยินดีในร้าย เป็นผู้คงที่และมีวัตรดี เป็นผู้มิมีใจสะอาดเหมือนน้ำที่ไม่มีฝุ่นหรือโคลนตม สังสารวัฏย่อมไม่มีแก่พระสารีบุตร” จากนั้นพระพุทธองค์ทรงรับสั่งให้พระสารีบุตรอดโทษแก่ภิกษุผู้กล่าวตู่ มิเช่นนั้นแล้ว ศีรษะของภิกษุนั้นจะแตกเป็น ๗ เลี้ยว

พระสารีบุตรยอมอดโทษให้ทุกอย่าง เพราะท่านไม่เคยมีความคิดประทุษร้ายใคร อีกทั้งมีความถ่อมตน และยังได้พิจารณาตัวอีกว่า “หากตัวท่านเองได้ประพฤติผิดพลาดล่วงเกิน ทั้งที่มีเจตนา หรือไม่มีเจตนาที่ดี ขอให้เพื่อนสหธรรมิกได้โปรดให้อภัยงดโทษนั้นด้วย”

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า ผู้ยิ่งใหญ่ที่แท้จริงนั้น จะต้องใหญ่ด้วยคุณธรรมภายในเป็นพื้นฐาน ยิ่งสูงส่งยิ่งต้องอ่อนน้อมถ่อมตน จึงจะเป็นที่ยอมรับนับถือจากทุกคนอย่างจริงจัง นอกจากนี้ ความอ่อนน้อมถ่อมตนจะทำให้กิฐฐิมานะภายในลดลง เมื่อถึงคราวปฏิบัติธรรมจะสามารถปล่อยทุกอย่าง วางทุกสิ่ง แล้วตั้งเข้าสู่ธรรมะภายในโดยง่ายโดยเร็วพลัน

ความสุขของคนดี

มีอาจปฏิเสธได้ว่า สิ่งที่มีมนุษย์ทุกคนต้องการคือ “ความสุข” แต่การตีค่าความสุขนั้นอาจมีบรรทัดฐานที่แตกต่างกัน บ้างก็วัดด้วยทรัพย์สินสมบัติ บ้างก็วัดด้วยอำนาจวาสนา บ้างก็วัดด้วยยศฐาบรรดาศักดิ์ แต่สิ่งเหล่านั้นพอได้มาแล้วก็ได้มีความสุขล้วนๆ อย่างที่ปรารถนา เพราะอันที่จริงความสุขที่มีมนุษย์ปรารถนานั้นคือ “สุขที่ใจ” มิใช่สุขด้วยวัตถุใดๆ แล้วอะไรเล่า คือสิ่งที่จะเติมความสุขใจล้วนๆ ให้กับเราได้ทุกวันคืน คำตอบหาได้จากเรื่องต่อไปนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาถบิณฑิกเศรษฐี เขตกรุงสาวัตถี ตรัสสอนพระภิกษุเรื่อง ภูมิของคนพาล และบัณฑิต ในความตอนหนึ่งได้กล่าวถึง ความสุขใจที่คนทำความดีจะได้รับในปัจจุบัน ๓ ประการ โดยสรุป คือ

๑. เมื่อไปในที่ต่างๆ ได้ยินผู้คนกล่าวถึง เรื่องความดีใดๆ ก็ได้ระลึกถึงความดีของตนเอง เกิดความปลื้มใจ

๒. เมื่อเห็นผู้ประพฤตินิสัยชั่วธรรมโดนลงโทษ ก็เกิดความสบายใจว่าเราเป็นผู้มีศีล จะไม่ถูกลงโทษเช่นนั้น

๓. เกิดความมั่นใจว่า ความดีที่ทำไว้ย่อมคุ้มครองป้องกันจากภัยทั้งหลาย แม้ตายไปก็ย่อมไปสู่สุคติโลกสวรรค์

มีเนื้อความดังนี้

“ภิกษุทั้งหลาย ถ้าบัณฑิตนั่งในสภาก็ดี ในตรอกก็ดี ริมทางสามแพร่งก็ดี ถ้าชนในที่นั้นพูดถ้อยคำที่สมควรแก่ธรรม นั้นแก่เขา ถ้าบัณฑิตเป็นผู้เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พูดเท็จ เสพของมีนเมาคือสุราและเมรัย อันเป็นเหตุแห่งความประมาท ในเรื่องนั้น บัณฑิตจะมีความรู้สึกอย่างนี้ว่า “ข้อที่ชนพูดถ้อยคำที่สมควรแก่ธรรมนั้น ธรรมเหล่านั้นมีอยู่ในเรา และเราก็ปรากฏในธรรมเหล่านั้น”

ภิกษุทั้งหลาย บัณฑิตย่อมเสวยสุขโสมนัสประการที่ ๑ นี้ในปัจจุบัน

อีกประการหนึ่ง บัณฑิตเห็นพระราชาทรงรับสั่งให้จับโจรผู้ประพฤตินิสัยมาลงอาญาด้วยประการต่างๆ คือ ให้เขียนด้วยแส้บ้าง ด้วยหวายบ้าง ให้ตีด้วยไม้พลองบ้าง ตัดมือบ้าง ตัดเท้าบ้าง ตัดทั้งมือและเท้าบ้าง ตัดใบหูบ้าง ตัดจมูกบ้าง ตัดทั้งใบหูและจมูกบ้าง วางก้อนเหล็กแดงบนศีรษะบ้าง ถลก

หนังศีรษะแล้วขัดให้ขาวเหมือนสังข์บ้าง เอาไฟยัดปากจนเลือดไหลเหมือนปากราหูบ้าง เอาผ้าพันตัวรดน้ำมันแล้วจุดไฟเผาบ้าง พันมือแล้วจุดไฟต่างคบบ้าง ถลกหนังตั้งแต่คอถึงข้อเท้าให้ลุกเดินเหยียบหนังจนล้มลงบ้าง ถลกหนังตั้งแต่คอถึงขั้วเอวทำให้มองดูเหมือนนุ่นผ้าคากรองบ้าง สวมปลอกเหล็กที่ข้อศอกและเข่าแล้วเสียบหลาวทั้ง ๕ ทิศ เอาไฟเผาบ้าง ใช้เบ็ดเกี่ยวหนัง เนื้อ เอ็นออกมาบ้าง ฉีกเนื้อออกเป็นแฉกๆ เหมือนเหรียญษาปณ์บ้าง ฉีกหนัง เนื้อ เอ็น ออกเหลือไว้แต่กระดูกบ้าง ใช้หลาวแทงช่องหูให้ทะลุถึงกันบ้าง เสียบให้ติดดินแล้วจับเขาหมู่นได้รอบบ้าง ทูบกระดูกให้แหลกแล้วถลกหนังออกเหลือไว้แต่กองเนื้อเหมือนตังใบไม้บ้าง รดตัวด้วยน้ำมันที่กำลังเดือดพล่านบ้าง ให้สุนัขกัดกินจนเหลือแต่กระดูกบ้าง ให้นอนบนหลาวทั้งเป็นบ้าง ตัดศีรษะออกด้วยดาบบ้าง

ในขณะที่เห็นนั้น บัณฑิตจะมีความรู้สึกอย่างนี้ว่า “เพราะเหตุแห่งบาปกรรมเช่นไร พระราชาทั้งหลายจึงรับสั่งให้จับโจรผู้ประพฤติผิดมาแล้วลงอาญาด้วยประการต่างๆ ฯลฯ ก็กรรมเหล่านั้นไม่มีในเรา และเราก็ไม่ปรากฏในกรรมเหล่านั้น”

ภิกษุทั้งหลาย บัณฑิตย่อมเสวยสุขโสมนัสประการที่ ๒ นี้ในปัจจุบัน

อีกประการหนึ่ง ในสมัยนั้น กรรมดีที่บัณฑิตทำ

คือ การประพศิกายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริตไว้ในกาลก่อน ย่อมคุ้มครอง ป้องกันบัณฑิตผู้อยู่บนตั่ง บนเตียง หรือนอนบนพื้น เปรียบเหมือนเงาของยอดภูเขาใหญ่ ย่อมมบดบัง ครอบคลุม แผ่นดินใหญ่ในเวลาเย็น แม้ฉนั้น

ในเรื่องนั้น บัณฑิตมีความคิดอย่างนี้ว่า “เราไม่ได้ทำความชั่วไว้หนอ ไม่ได้ทำกรรมหยาบช้าไว้ ไม่ได้ทำกรรมเศร้าหมองไว้ เราทำแต่ความดี ทำแต่กุศล ทำแต่ที่ป้องกันสิ่งน่ากลัวไว้ เราตายแล้วจะไปสู่สุคติ ฯลฯ” เขาย่อมไม่เศร้าโศก ไม่ลำบากใจ ไม่รำไร ไม่ทุบออกคร่ำครวญ ไม่ถึงความหลงใหล

ภิกษุทั้งหลาย บัณฑิตย่อมเสวยสุขโสมนัสประการที่ ๓ นี้ในปัจจุบัน

จากนั้นตรัสถึงความสุขในปรโลกของคนดี คือ ไปสู่สุคติ โลกสวรรค์ และเมื่อกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ย่อมบริบูรณ์ด้วยรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ และคุณสมบัติ จึงได้โอกาสสร้างความดีต่อไปอีก ตายไปก็ไปสู่สุคติอีก นับครั้งไม่ถ้วน

โดยตรัสสรรเสริญ **ความสุขของสวรรค์** ว่า “เป็นสถานที่น่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจโดยส่วนเดียว” ว่า

“ภิกษุทั้งหลาย แม้การเปรียบเทียบว่าสวรรค์เป็นสุขก็ไม่ใช่ทำได้ง่าย” แล้วทรงยกเทียบกับความสุขของ

พระเจ้าจักรพรรดิผู้สมบุรณ์ด้วยรัตนะ ๗ ประการ และฤทธิ ๔ ประการ ดังนี้

พระผู้มีพระภาคทรงหยาบก่อนหินขนาดย่อมๆ เท่าฝ่า พระหัตถ์ขึ้นมาแล้วตรัสถามภิกษุทั้งหลายว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายเข้าใจความชอนันน์ว่าอย่างไร คือ ก้อนหินขนาดย่อมๆ เท่าฝ่ามือที่เราถืออยู่ นี้ กับขุนเขาหิมพานต์ อย่างไหน ใหญ่กว่ากัน”

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก้อนหินขนาดย่อมๆ เท่าฝ่า พระหัตถ์ที่พระองค์ทรงถืออยู่ นี้ มีประมาณน้อยนัก เปรียบเทียบกับขุนเขาหิมพานต์แล้ว ไม่ถึงการนับ ไม่ถึงแม้ส่วนแห่งเสี้ยว ไม่ถึงแม้การเทียบกันได้เลย พระพุทธเจ้าข้า”

“ภิกษุทั้งหลาย ฉันทันนั้นเหมือนกัน สุขโสมนัสที่พระเจ้า จักรพรรดิทรงเป็นผู้สมบุรณ์ด้วยแก้ว ๗ ประการ และฤทธิ ๔ ประการ ทรงเสวยสุขโสมนัสอันมีความสมบุรณ์ด้วยแก้ว ๗ ประการและฤทธิ ๔ ประการนั้นเป็นเหตุ เปรียบเทียบกับสุขที่เป็นทิพย์แล้ว ไม่ถึงการนับ ไม่ถึงแม้ส่วนแห่งเสี้ยว ไม่ถึงแม้ การเทียบกันได้เลย

บัดนี้บัดนั้น เพราะเวลาล่วงเลยมานาน ในบางครั้งบาง คราว ถ้ามาเกิดเป็นมนุษย์ ก็จะเกิดในตระกูลสูง คือ ตระกูล

ขัตติยมหาศาล ตระกูลพราหมณ์มหาศาล หรือตระกูลคหบดีมหาศาล เห็นปานนั้น อันเป็นตระกูลมั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคะมาก มีทองและเงินมาก มีเครื่องใช้ที่น่าปลื้มใจมาก มีทรัพย์และธัญชาติมาก และบัณฑิตนั้นเป็นผู้มีรูปร่างหน้าเสื่อมนใส มีผิวพรรณผุดผ่องยิ่งนัก มีปกติได้ข้าว น้ำ ผ้า ยาน ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่พัก และเครื่องประทีป เขาจึงประพฤติกายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริต หลังจากตายแล้ว จึงไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์อีก

ภิกษุทั้งหลาย เปรียบเหมือนนักเลงพนัน ได้รับโภคสมบัติมากมาย ความชนะของนักเลงการพนันผู้ได้รับโภคสมบัติมาก เพราะการชนะพนันนั้นเป็นเพียงเล็กน้อย โดยที่แพ้ความชนะของบัณฑิตผู้ประพฤติกายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริต หลังจากตายแล้ว จะไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ เป็นความชนะที่ยิ่งใหญ่กว่านั้น นี่เป็นภูมิของบัณฑิตที่บัณฑิตบำเพ็ญไว้ทั้งสิ้น”

คนดีมีศีลธรรมนั้น ย่อมเป็นผู้ชนะในโลกทั้งสอง คือ ในปัจจุบันชาติก็มีความสุขทั้งกายและใจ เป็นผู้สมบูรณ์ด้วย โภคทรัพย์สมบัติ ความแข็งแรง และความสุขใจ จาก ทาน ศีล ภาวนา ที่ได้ทำอย่างต่อเนื่อง และในปรโลกชีวิตหลังความตาย ย่อมได้เสวยทิพยสมบัติอันยิ่งใหญ่ในโลกรสวรรค์ แม้เมื่อหมด

อายุ หมตบุญในภพสวรรค์มาเกิดเป็นมนุษย์ ก็ได้เกิดมาพร้อม
ด้วยรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ ทำให้มีโอกาสสร้างความ
ดีต่อๆ ไปอีกในชาตินั้นๆ จึงได้เป็นผู้เวียนว่ายอยู่ในภพทั้งสอง
คือ มนุษย์โลก และเทวโลก จนกว่าจะถึงที่สุดแห่งธรรม

ทำไมต้อง “บวชแต่หนุ่ม”

ประเพณีบวชแต่หนุ่ม เมื่ออายุครบบวช คือ ๒๐ ปี เป็นรากฐานที่มั่นคง ของพระพุทธศาสนาในเมืองไทยมานับ พันปี ทำให้สังคมไทยเข้มแข็งด้วยศีลธรรม ประชาชนอยู่ร่มเย็น เป็นสุข แต่ปัจจุบันสิ่งนี้เริ่มเลือนหายไป พร้อมกับความสุข และรอยยิ้มของชาวสยาม ดังนั้นการฟื้นฟูประเพณี “บวชแต่หนุ่ม” กลับมา เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมไทย จำเป็นสำหรับ ครอบครัว และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับตัวผู้บวชเอง หากถามว่า ทำไมต้องบวชแต่หนุ่ม หากคำตอบได้จากเรื่องราวของพระ รัชบุบาลเถระ ดังนี้

พระรัชบุบาลเถระ ผู้เป็นเอตทัคคะเป็นเลิศทางออกบวช ด้วยศรัทธา เป็นชาวแคว้นกुरु พรั่งพร้อมด้วยสมบัติ ญาติมิตร และบริวารมากมาย แต่ก็ออกบวชตั้งแต่วัยหนุ่ม ครั้นออกบวช แล้ว ตั้งใจบำเพ็ญสมณธรรม จนสำเร็จเป็นพระอรหันต์ ในเวลาต่อมา ได้เดินทางกลับไปแคว้นกुरुเพื่อโปรดบิดามารดา พักอยู่ในพระราชอุทยานของพระเจ้าโกรพยะ ฝ่ายพระเจ้าโกรพยะ ครั้นทราบข่าวจึงเสด็จไปสนทนาธรรม ความตอนหนึ่งได้ถาม

ถึงเหตุแห่งการบวชแต่ยังหนุ่มของท่านพระรัฐบาล พระเถระจึงแสดงอัมมุตเทศ ๔ ดังนี้

“มหาบพิตร พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ผู้ทรงรู้ทรงเห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงอัมมุตเทศ ๔ ข้อ ที่อาตมภาพรู้เห็นและได้ฟังแล้ว จึงออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต อัมมุตเทศ ๔ ข้อเป็นไฉน คือ

อัมมุตเทศ ข้อที่หนึ่งว่า โลกอันชรรานำเข้าไปไม่ยั่งยืน

อัมมุตเทศ ข้อที่สองว่า โลกไม่มีผู้ต้านทาน ไม่เป็นใหญ่เฉพาะตน

อัมมุตเทศ ข้อที่สามว่า โลกไม่มีอะไรเป็นของตน จำต้องละสิ่งทั้งปวงไป

อัมมุตเทศ ข้อที่สี่ว่า โลกบกพร่องอยู่เป็นนิรันดร์ ไม่รู้จักอิมเป็นทาสแห่งตัณหา

ดูก่อนมหาบพิตร อัมมุตเทศ สี่ข้อนี้แล ที่อาตมภาพรู้เห็นและได้ฟังแล้ว จึงออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต”

(๑) “โลกอันชรรานำเข้าไป ไม่ยั่งยืน”

ท่านรัฐบาลจะกล่าวว่า “โลกอันชรรานำไป ไม่ยั่งยืน” ก็เนื้อความแห่งภาษิตนี้จะฟังเห็นได้อย่างไร?

“ดูก่อนมหาบพิตร มหาบพิตรจะทรงเข้าพระทัยความ
 ชื่อนั้นเป็นไหน มหาบพิตรเมื่อมีพระชนมายุ ๒๐ ปีก็ดี ๒๕ ปี
 ก็ดี ในเรื่องช้างก็ดี เรื่องม้าก็ดี เรื่องรถก็ดี เรื่องธนูก็ดี เรื่องอาวุธ
 ก็ดี ทรงศึกษาอย่างคล่องแคล่ว ทรงมีกำลังพระเพลา
 มีกำลังพระพาหา มีพระวรกายสามารถ เคยทรงเข้าสงคราม
 มาแล้วมิใช่หรือ?”

“ท่านรัฐपालะ ข้าพเจ้าเมื่อมีอายุ ๒๐ ปีก็ดี ๒๕ ปีก็ดี
 ในเรื่องช้างก็ดี เรื่องม้าก็ดี เรื่องรถก็ดี เรื่องธนูก็ดี เรื่องอาวุธ
 ก็ดี ได้ศึกษาอย่างคล่องแคล่ว มีกำลังขา มีกำลังแขน
 มีदनสามารถ เคยเข้าสงครามมาแล้ว บางครั้งข้าพเจ้าสำคัญ
 ว่ามีฤทธิ์ ไม่เห็นใครจะเสมอด้วยกำลังของตน”

“ดูก่อนมหาบพิตร แม้เดี๋ยวนี้ มหาบพิตรก็ยังมีกำลัง
 พระเพลา มีกำลังพระพาหา มีพระวรกายสามารถเข้าสงคราม
 เหมือนอย่างเดิมได้หรือ?”

“ท่านรัฐपालะ ชื่อนี้หามิได้ เดี่ยวนี้ ข้าพเจ้าแก่แล้ว
 เจริญวัยแล้ว เป็นผู้ใหญ่ ล่วงกาลผ่านวัยมาโดยลำดับแล้ว
 วัยของข้าพเจ้าล่วงเข้า ๘๐ บางครั้งข้าพเจ้าคิดว่า “จักย่าง
 เท้าไปทางนี้ ก็ไหล่อย่างไปทางอื่นเสีย”

“ดูก่อนมหาบพิตร เนื้อความนี้แล ที่พระผู้มีพระภาค

พระองค์นั้น ผู้ทรงรู้ ทรงเห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงหมายถึง ตรัสธรรมเทศนาข้อที่หนึ่งว่า “โลกอันชรา นำเข้าไป ไม่ยั่งยืน” ที่อาตมภาพรู้เห็นและได้ฟังแล้ว จึงออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต”

(๒) “โลกไม่มีผู้ต้านทาน ไม่เป็นใหญ่เฉพาะตน”

“ในราชตระกูลนี้ มีหมู่พลช้าง หมู่พลม้า หมู่พลรถ และหมู่พลเดินเท้า ที่จักป้องกันอันตรายของเราได้ ท่านรัฐपालะ กลับกล่าวว่า “โลกไม่มีผู้ต้านทาน ไม่เป็นใหญ่เฉพาะตน” หมายความว่าอย่างไร”

“ดูก่อนมหาบพิตร มหาบพิตรจะทรงเข้าพระทัยความข้อนั้นเป็นไฉน มหาบพิตรเคยทรงประชวรหนักบ้างหรือไม่”

“ท่านรัฐपालะ ข้าพเจ้าเคยเจ็บหนักอยู่ บางครั้ง บรรดามิตร อำมาตย์ ญาติสาโลหิตแวดล้อมข้าพเจ้าอยู่ ด้วยสำคัญว่า พระเจ้าโกรพยะจักสวรรคต บัดนี้ พระเจ้าโกรพยะจักสวรรคต บัดนี้”

“ดูก่อนมหาบพิตร พระองค์ได้มิตร อำมาตย์ ญาติสาโลหิต (ที่จะขอร้อง) ว่า “มิตรอำมาตย์ ญาติสาโลหิต ผู้เจริญของเราที่มีอยู่ทั้งหมด จงมาช่วยแบ่งเวทนານี้ไป โดยให้เราได้เสวยเวทนาเบาลง” หรือว่า มหาบพิตรต้องเสวยเวทนาแต่พระองค์เดียว”

“ท่านรัฐपालะ ข้าพเจ้าจะได้มิตร อำมาตย์ ญาติสาโลหิต (ที่ข้าพเจ้าจะขอร้อง) ว่า “มิตร อำมาตย์ ญาติสาโลหิตที่มีอยู่ทั้งหมด จงมาช่วยแบ่งเวทนານี้ไป โดยให้เราได้เสวยเวทนาเบา ลงไป” หามิได้ ที่แท้ ข้าพเจ้าต้องเสวยเวทนานั้นแต่ผู้เดียว”

“ดูก่อนมหาบพิตร เนื้อความนี้แล ที่พระผู้มีพระภาค พระองค์นั้น ผู้ทรงรู้ ทรงเห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงหมายถึงตรัสรู้มุกุเทศ ข้อที่สองว่า “โลกไม่มีผู้ต้านทาน ไม่เป็นใหญ่เฉพาะตน” ที่อาตมภาพรู้เห็นและได้ฟังแล้ว จึงออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต”

(๓) “โลกไม่มีอะไรเป็นของตน จำต้องทิ้งสิ่งทั้งปวงไป”

“ในราชตระกูลนี้ มีเงินและทองอยู่ที่พื้นดินและใน อากาศมากมาย ท่านรัฐपालะกลับกล่าวว่า “โลกไม่มีอะไรเป็น ของตน จำต้องทิ้งสิ่งทั้งปวงไป” หมายความว่าอย่างไร”

“ดูก่อนมหาบพิตร มหาบพิตรจะทรงเข้าพระทัยความซ้อ นั้นเป็นไฉน เดียวนี้ มหาบพิตรเอิบอิม พรังพร้อมด้วยกามคุณ ๕ บำเรอพระองค์อยู่ ฉันใด มหาบพิตรจักได้สมพระราชประสงค์ ว่า แม้ในโลกหน้า เราจักเป็นผู้เอิบอิมพรังพร้อมด้วยกามคุณ ๕ บำเรอตนอยู่ ฉันนั้น หรือว่าชนเหล่าอื่นจักปกครองโภคสมบัติ นี้ ส่วนมหาบพิตรก็จักเสด็จไปตามยถากรรม”

“ท่านรัฐपालะ เดียวนี้ ข้าพเจ้าเอิบอิม พรั่งพร้อม ด้วยกามคุณ ๕ บำเรอตนอยู่ ฉันทใด ข้าพเจ้าจักไม่ได้ตาม ความประสงค์ว่า แม้ในโลกหน้า เราจะเป็นผู้เอิบอิมพรั่งพร้อม ด้วยกามคุณ ๕ บำเรอตนอยู่ ฉันทนั้น ที่แท้ คนเหล่าอื่นจัก ปกครองโภคสมบัตินี้ ส่วนข้าพเจ้าก็จักไปตามยถากรรม”

“ดูก่อนมหาบพิตร เนื้อความนี้แล อันพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้นผู้ทรงรู้ทรงเห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงหมายถึงตรัสรู้มุกเทศข้อที่สามว่า “โลกไม่มีอะไรเป็นของ ตน จำต้องละทิ้งสิ่งทั้งปวงไป “ที่อาตมภาพรู้เห็นและได้ฟังแล้ว จึงออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต”

(๔) “โลกพร่องอยู่เป็นนิตย์ ไม่รู้จักอิม เป็นทาสแห่ง ตัณหา”

“ท่านรัฐपालะกล่าวว่า “โลกพร่องอยู่เป็นนิตย์ ไม่รู้จัก อิม เป็นทาสแห่งตัณหา “หมายความว่าอย่างไร”

“ดูก่อนมหาบพิตร มหาบพิตรจะเข้าพระทัยความข้อ นั้นเป็นไฉน มหาบพิตรทรงครอบครองกुरुรัฐอันอุดมสมบูรณ์ อยู่หรือ”

“อย่างนั้น ท่านรัฐपालะ ข้าพเจ้าครอบครองกुरुรัฐอัน อุดมสมบูรณ์อยู่”

“มหาบพิตรจักเข้าพระทัยความซอ้นนั้นเป็นไฉน ราชบุรุษ
ของมหาบพิตรที่กรุงรัตนบุรี เป็นที่เชื่อถือได้ เป็นคนมีเหตุผล ฟังมา
จากทิศบูรพา... จากทิศปัจฉิม... จากทิศอุดร... จากทิศทักษิณ... จาก
สมุทรปากโน้น เขาเข้ามาเฝ้ามหาบพิตรแล้วกราบทูลอย่างนี้ว่า

“ขอเดชะมหาราชเจ้า พระองค์ฟังทรงทราบ
ข้าพระพุทธเจ้ามาจากทิศบูรพา... จากทิศปัจฉิม... จากทิศอุดร...
จากทิศทักษิณ... จากสมุทรปากโน้น ในทิศนั้น ข้าพระพุทธเจ้า
ได้เห็นชนบทใหญ่ มั่งคั่งและอุดมสมบูรณ์ มีประชากรมาก
มีพลเมืองหนาแน่น ในชนบทนั้น มีพลช้าง พลม้า พลรถ
พลเดินเท้ามาก มีสัตว์ที่มีเขี้ยวมาก มีเงินและทองทั้งที่ยัง
ไม่ได้หลอม ทั้งที่หลอมแล้วก็มาก ในชนบทนั้นสตรีเป็นผู้ปกครอง
พระองค์อาจจะทราบได้ด้วยกำลังพลประมาณเท่านั้น ขอ
พระองค์ จงไปรบเอาเถิด มหาราชเจ้า” มหาบพิตรจะทรงทำ
อย่างไรกะชนบทนั้น”

“ท่านรัฐपालะ พวกเราก็ไปรบเอาชนบทนั้นมา
ครอบครองเสียละซี”

“ดูก่อน มหาบพิตร เนื้อความนี้แล อันพระผู้มีพระภาค
พระองค์นั้นผู้ ทรงรู้ทรงเห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
ทรงหมายถึงตรัสรู้มุตเทสข้อที่สี่ ว่า

“โลกพร่องอยู่เป็นนิตย์ ไม่รู้จักอัม เป็นทาสแห่งตัณหา”
ที่อาตมภาพรู้เห็นและได้ฟังแล้วจึงออกจากเรือนบวชเป็น
บรรพชิต”

หากไม่รีบบวชแต่หนุ่ม ปล่อยให้ความชรา โรคภัย วิบาก
กรรม หรือตัณหาเข้าครอบงำเสียแล้ว ก็จะมีหมดโอกาสที่จะได้
บวชฝึกอบรมกายใจด้วยพระธรรมวินัย อันเป็น “วิชาชีวิต” ซึ่ง
สำคัญยิ่งกว่า “วิชาชีพ” ที่เราศึกษาจากสถาบันการศึกษาเป็น
ไหนๆ เพราะวิชาชีวิตนี้จะช่วยให้เราดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข
ทั้งภพชาตินี้ และชาติต่อๆ ไปจนถึงที่สุดแห่งธรรม

สร้างบุญอะไรดีกว่า

สำหรับผู้รักการสร้างบุญมักมีคำถามบ่อยๆ ว่า ทำอะไรได้บุญมากกว่ากัน ครั้นพอรู้ว่า ความดีนั้นได้บุญมากกว่าความดีนี้ บางท่านจึงกีดกันตนเองจากความดีประการที่เข้าใจว่าได้บุญน้อยกว่า เช่น ไม่ทำทานด้วยเหตุผลว่า สู้การรักษาศีลไม่ได้ หรือบอกว่า ทำไม่ต้องไปวัด เราอยู่ที่บ้านก็เจริญภาวนาได้ ซึ่งอันที่จริงความดีใดๆ ก็ดีทั้งสิ้น หากเราทำไปทุกๆ บุญก็จะเกื้อหนุนส่งเสริมกันไปให้ถึงฝั่งได้ เปรียบเหมือน การเดินเรือข้ามฝั่งน้ำ หากมีแต่เพียงเรือ ไม่มีพาย ก็ไปไม่ได้ แม้มีพาย แต่ไม่มีเรือแรงพาย ก็ไปไม่ถึงฝั่งตรงข้าม

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อครั้งที่ยังทรงเป็นพระโพธิสัตว์สร้างบารมีอยู่ที่ทรงมีความสงสัยเช่นเดียวกันนี้ แต่เพราะทรงได้กัลยาณมิตรจึงทรงได้แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

เมื่อครั้งเสวยพระชาติเป็นพระเจ้าเนมิราช วันหนึ่งทรงรักษาอุโบสถศีล ประทับนั่งขัดสมาธิอยู่บนปราสาท ในปัจฉิมยาม ทรงเกิดความสงสัยขึ้นว่า **ทานประเสริฐ**

หรือพรหมจรรย์ประเสริฐกว่า พระโพธิสัตว์ไม่สามารถตัดความสงสัยของพระองค์ได้

ในขณะนั้น ภพของท้าวสักกะเกิดร้อนขึ้นมา ท้าวสักกะทรงรำลึกถึงกัทราบเหตุ ทรงเห็นพระโพธิสัตว์ทรงวิตกอยู่อย่างนั้น จึงทรงดำริว่า เราจะตัดความสงสัยของพระโพธิสัตว์ จึงเสด็จมาประทับอยู่ข้างหน้า พระโพธิสัตว์ทอดพระเนตรเห็นดังนั้น จึงตรัสถามว่า “ท่านเป็นใคร?” จึงทรงบอกว่า พระองค์เป็นเทวราช แล้วตรัสถามว่า “มหาราช พระองค์ทรงดำริถึงอะไร?” พระโพธิสัตว์จึงตรัสบอกความสงสัยนั้น

ท้าวสักกะเมื่อจะทรงแสดงให้เห็นว่า พรหมจรรย์นั้นแหละประเสริฐที่สุด จึงตรัสชี้แจงว่า

บุคคลเกิดในตระกูลกษัตริย์ ก็เพราะประพตติพรหมจรรย์อย่างต่ำ เกิดเป็นเทวดา ก็เพราะประพตติพรหมจรรย์ปานกลาง บุคคลบริสุทธิได้ ก็เพราะประพตติพรหมจรรย์อย่างสูง

เพราะพรหมจรรย์เหล่านี้มิใช่จะปฏิบัติได้ง่ายๆ ด้วยการประกอบพิธีวิงวอนขอร้องอะไรๆ บุคคลผู้ที่เกิดในหมู่พรหมได้ต้องออกบวชนำเพ็ญตบะ

(อธิบายว่า เมื่อพระภิกษุผู้มีศีลบริสุทธิ ประราธนาเกิดในหมู่เทพอย่างใดอย่างหนึ่ง ชื่อว่าพรหมจรรย์อย่างต่ำ

ด้วยพรหมจรรย์อย่างต่ำนั้น บุคคลย่อมเกิดในเทวโลกตามที่ตน
ปรารถนา

การที่ผู้มีศีลบริสุทธิ์ยังฉานสมาบัติ ๘ ให้เกิด ชื่อว่า
พรหมจรรย์ปานกลาง ด้วยพรหมจรรย์ปานกลางนั้นบุคคล
ย่อมเกิดในพรหมโลก

ส่วนผู้มีศีลบริสุทธิ์เจริญวิปัสสนาแล้วบรรลุพระอรหัต
ชื่อว่าพรหมจรรย์อย่างสูง บุคคลย่อมบริสุทธิ์ด้วยพรหมจรรย์
สูงสุดนั้น)

สุดท้าย ท้าวสักกะได้ตรัสว่า

“มหาราช การอยู่ประพฤติพรหมจรรย์นั้นแหละ
มีผลมากกว่าทานร้อยเท่า พันเท่า แสนเท่า แต่ถึงแม้พรหมจรรย์
จะมีผลมากกว่าทานก็จริง ถึงกระนั้นพระมหาบุรุษก็ควรทำทั้ง
สองอย่าง จงเป็นผู้ไม่ประมาทในทานและพรหมจรรย์ทั้งสอง
จงให้ทานและจงรักษาศีลเถิด”

ตรัสดังนี้ แล้วก็เสด็จกลับเทวโลก

เมื่อเรารู้แบบนี้แล้วก็ควรทำทั้งสองอย่าง ทำอย่างเต็ม
กำลังทั้งสองอย่างนั้นแล ถ้ากำลังใจเข้มแข็งก็รักษาพรหมจรรย์
ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ไปจนตลอดชีวิต ถ้าไม่ได้ดั่งนั้น ก็รักษาให้

บริสุทธิ์เป็นช่วงๆ อย่างน้อยก็จะได้เป็นวาสนาบารมีติดตัวไป
ในภพชาติเบื้องหน้า ส่วน**ทานก็ต้องทำอย่างเต็มกำลัง** ไม่ใช่
ทำตามกำลัง เพราะถ้าทำตามกำลังภพชาติต่อไป เวลารวย
ก็รวยตามกำลัง คือ รวยแบบขยับขย่อน เดี่ยวรวย เดี่ยวจน
จะสร้างทานบารมีต่อก็คัดสน จะประพติพรหมจรรย์ก็ไม่สะดวก
มันติดขัดไปหมด ลู้ทำให้เต็มที่จนติดเป็นอริยาศัยทั้งสองอย่าง
เสียตั้งแต่ชาตินี้ ชาติต่อไปจะได้สะดวกสบาย อะไรๆ ที่ดูเป็น
เรื่องยาก มาถึงเราจะได้กลายเป็นเรื่องง่ายๆ สบายๆ

คู่บุญ

“พรหมลิขิตบันดาลซักพา ดลให้มาพบกันทันใด
ก่อนนือโยไกลแสนไกล พรหมลิขิตดลจิตใจ ฉันทจึงได้มาใกล้กับ
เธอ เออชะรอยจะเป็นนือคู่...”

แว่วเสียงเพลงดังมา พาให้นึกถึงธรรมะว่าด้วยเหตุ
แห่งการเป็น “นือคู่” สำหรับผู้ที่ยังมีความรักยังปรารถนา
การครองเรือนร่วมกันในภพชาติต่อๆ ไป พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ก็ทรงมีคำแนะนำหลักปฏิบัติ เพื่อบรรลุความปรารถนานั้น ดัง
ใน สมชวีสูตร ว่า

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ที่เภสภพ
มฤคทายวัน เขตกรุงสูงสูมารคิระ แคว้นภคคะ ในเวลาเช้า
พระผู้มีพระภาคทรงครองอันตรวาสก ถือบาตรและจีวรเสด็จ
เข้าไปยังนิเวศน์ของนกุลปิตาคหบดี ประทับนั่งบนพุทธอาสน์ที่
ปูลาดไว้แล้ว ลำดับนั้น นกุลปิตาคหบดีและนกุลมาตาคหบดี
พากันเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ถวายอภิวาทแล้ว
นั่ง ณ ที่สมควร ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคดังนี้ว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ นับแต่เวลาที่ข้าพระองค์นำ
นกุลมารดามา ข้าพระองค์ไม่เคยคิดที่จะประพฤตินอกใจ
นกุลมารดา ไหนเลยจะประพฤตินอกใจด้วยกายเล่า พวกข้า
พระองค์ปรารถนาที่จะพบกันทั้งในชาตินี้และชาติหน้า”

ส่วนนกุลมารดา ก็ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคดังนี้
ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ นับแต่เวลาที่นกุลบิดาเมื่อยังหนุ่ม
นำหม่อมฉันผู้ยังเป็นสาวมา หม่อมฉันไม่เคยคิดที่จะประพฤติน
อกใจนกุลบิดา ไหนเลยจะประพฤตินอกใจด้วยกายเล่า พวก
ข้าพระองค์ปรารถนาที่จะพบกันทั้งในชาตินี้และชาติหน้า”

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “คหบดีและคหปตานี ถ้าสามี
และภรรยาทั้งสองฝ่ายหวังจะพบกันทั้งในชาตินี้และชาติหน้า
ทั้งสองฝ่ายพึงมีศรัทธาเสมอกัน มีศีลเสมอกัน มีจาคะ (การ
สละ) เสมอกัน มีปัญญาเสมอกัน สามีและภรรยาทั้งสองฝ่าย
นั้นย่อมได้พบกันทั้งในชาตินี้และชาติหน้า”

สามีและภรรยาทั้งสองฝ่าย
เป็นผู้มีศรัทธา รู้ความประสงค์ของผู้ขอ
สำรวมระวัง ดำเนินชีวิตโดยธรรม
เจรจาคำไพเราะอ่อนหวานต่อกัน
มีความเจริญรุ่งเรือง มีความผาสุก

มีความประพุดิเสมอกันทั้งสองฝ่าย
รักใคร่ ไม่คิดร้ายต่อกัน

ทั้งสองฝ่ายประพุดิธรรมในโลกนี้
มีศีลและวัตรเสมอกัน เสวยอารมณ์ที่น่าใคร่
ย่อมผลิตเพลินบันเทิงใจในเทวโลก

ดังนั้น แท้จริง เหตุแห่งการเป็น “เนื้อคู่” มิใช่ “พรหม
ลิขิต” แต่เป็น “กรรมลิขิต” คือ มีการประพุดิธรรมที่เสมอกัน
ด้วยศรัทธา ด้วยศีล ด้วยจาคะ และด้วยปัญญา จึงนำพา
ให้ทั้งสองมาพบกัน

หากทั้งสองเป็นคนพร่องศรัทธา พร่องศีล พร่องจาคะ
พร่องปัญญา เสมอกัน มาพบเจอกันก็กลายเป็น “คู่เวรคู่กรรม”
แต่หากทั้งคู่สมบูรณ์ด้วยศรัทธา สมบูรณ์ด้วยศีล สมบูรณ์ด้วย
จาคะ สมบูรณ์ปัญญา นำพากันสร้างบุญกุศล เมื่อได้มาพบเจอกัน
ในชาติไหนๆ ก็ได้เป็น “คู่บุญ” ที่จะประดับประคองกันสร้าง
บุญบารมีไปตลอดชีวิต

การปฏิบัติธรรม

กิจที่สำคัญที่สุด
ปล่อยทุกอย่าง วางทุกสิ่ง
ความต่อเนื่อง
ความพอดี
ปัจจุบันสำคัญที่สุด
ต้องรักษาใจ
หนักแน่นตั้งแผ่นดิน
ช้าๆ...แต่คุ้มค่า
เอาแต่เป็นครู
เครื่องกั้นจิตปิดกั้นใจ
บุญมาก บรรลุนิพพานง่าย
“ไม่มีเวลา” ไม่มีในโลก
ที่สุดโลก ในตัวคุณ
ภารกิจและจิตใจ

กิจที่สำคัญที่สุด

ท่านเคยคิดไหมว่า หากเราทราบแน่นอนว่า จะมีชีวิตอยู่ถึง ๑๐๐ ปี เราจะวางแผนชีวิตอย่างไร หรือรู้แน่ๆว่าจะมีชีวิตอีกเพียง ๑ วัน เราจะทำอะไรก่อนหลัง แผนของคนส่วนใหญ่ก็เป็นที่คาดได้ว่า แผน ๑๐๐ ปี กับแผน ๑ วัน คงจะต่างกันมากทีเดียว แต่สำหรับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ว่าจะจะมีชีวิตอยู่นานแค่ไหน “กิจที่สำคัญที่สุด” ของชีวิตก็ยังคงเป็นเช่นเดิม คือ **การปฏิบัติธรรม** ให้เข้าถึงพระธรรมกาย เพื่อทำพระนิพพานให้แจ้ง ดังที่พระองค์ตรัสไว้ใน **เจลสูตร** และ **สัตตีสตสูตร** ว่า

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามภิกษุทั้งหลายว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อผ้าหรือศิระษะถูกไฟไหม้แล้ว เธอควรกระทำอย่างไร”

ภิกษุทั้งหลายกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อผ้าหรือศิระษะถูกไฟไหม้แล้ว ควรจะกระทำความพอใจ ความพยายาม ความอดุทธาหะ ความไม่ย่อเย้อ ความไม่ทอดยอ สติ และสัมปชัญญะอย่างแรงกล้า เพื่อดับไฟบนผ้าหรือศิระษะนั้น”

พ. “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พวกเธอควรวางเฉย ไม่ใส่ใจ ถึงฟ้าหรือศีระษะที่ถูกไฟไหม้ แล้วพึงกระทำความพอใจ ความพยายาม ความอดุทธสาหะ ความไม่ย่อเย้อ ความไม่ทอดย อดสติและสัมปชัญญะอย่างแรงกล้า เพื่อปฏิบัติให้รู้แจ้งอริยสัจ ๔ ที่ยังไม่รู้แจ้ง ตามความเป็นจริง

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เปรียบเหมือนใครๆ พึ่งกล่าวกับ บุรุษผู้มีอายุ ๑๐๐ ปี มีชีวิตอยู่ ๑๐๐ ปีว่า “มาเถิด พ่อมหาจำเริญ ชนทั้งหลายจักเอาหอกครั้งละ ๑๐๐ เล่มทิ่มแทงท่าน ในเวลาเช้า... ในเวลาเที่ยง... ในเวลาเย็น ท่านนั้นถูกเขาเอาหอก ๓๐๐ เล่มทิ่มแทงอยู่ทุกวันๆ ตลอดอายุ ๑๐๐ ปี มีชีวิตอยู่ ๑๐๐ ปี เมื่อล่วงไป ๑๐๐ ปี จักรู้แจ้งอริยสัจ ๔ ที่ยังไม่ได้รู้แจ้ง

กุลบุตรผู้เห็นประโยชน์ควรจะรับเอาข้อเสนอนั้น ช้อนั้น เพราะเหตุไร

เพราะว่าสงสารนี้ มีเบื้องต้นและที่สุดกำหนดรู้ไม่ได้ เบื้องต้นและที่สุดแห่งการประหารด้วยหอก ดาบ หลาว และขวาน ย่อมไม่ปรากฏ ฉันทใด ก็ช้อนี่พึงมีได้ ฉันทนั้นว่า ก็เราไม่กล่าวว่าการรู้แจ้งอริยสัจ ๔ เป็นไปด้วยทุกข์ โทมนัส แต่เรากล่าวว่าการรู้แจ้งอริยสัจ ๔ เป็นไปพร้อมด้วยสุข โสมนัส เท่านั้น

อริยสัจ ๔ เป็นไฉน คือ ทุกขอริยสัจ ทุกขสมุทัยอริยสัจ
ทุกขนิโรธอริยสัจ และทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะฉะนั้นแหละ เธอทั้งหลาย
พึงกระทำความเพียร เพื่อรู้ตามความเป็นจริงว่านี่ทุกข์ ฯลฯ
นี่ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา”

สรุปได้ว่า การปฏิบัติธรรม เป็นกิจที่ต้องทำอย่างรีบด่วน
ที่สุด ต่วนกว่าการดับไฟที่กำลังไหม้บนศีรษะ เพราะความทุกข์
เผ็ดร้อนของภัยใดๆ ในโลกนี้เป็นเพียงชั่วคราว เทียบไม่ได้เลย
กับภัยในวัฏฏะที่ทุกข์แสนสาหัสอย่างไม่มีสิ้นสุด

การปฏิบัติธรรม เป็นกิจที่จำเป็นต้องทำ แม้ต้องแลกด้วย
ความทุกข์ทรมานแสนสาหัส จากความเจ็บปวดที่ยิ่งกว่าตาย
เพราะหากเข้าถึงพระธรรมกาย ทำพระนิพพานให้แจ้งได้
ความทุกข์เจ็บปวดนี้เป็นเพียง การลงทุนเล็กน้อย เมื่อเทียบกับ
ผลกำไร คือการพ้นจากทุกข์ภัยในวัฏฏะอย่างถาวร และ
บรมสุขที่ได้รับ

ปล่อยทุกอย่าง วางทุกสิ่ง

“ทำอย่างไรใจจึงจะหยุดนิ่ง?” คำถามนี้คงอยู่ในใจของนักปฏิบัติธรรมทุกคน เพราะเวลาปฏิบัติธรรม ใจของเรามักชอบวิ่งไปในอารมณ์ต่างๆ ที่คุ้นเคย และยึดติดอยู่ในอารมณ์นั้น ทำให้ใจเศร้าหมองไม่ผ่อนคลาย เกิดความกังวลและความทุกข์ตามมาไม่จบสิ้น แต่ถ้าเราต้องการแก้ไขก็ต้องรู้จักปล่อยวางจากสิ่งต่างๆ ที่เรายึดติด แล้วอยู่กับปัจจุบันที่เราเป็น ใจก็จะเริ่มเบาสบาย คลายจากความยึดมั่นที่มีอยู่

เรื่องของการปล่อยวางนั้น เป็นเรื่องสำคัญที่พระพุทธองค์ทรงเน้นย้ำอยู่เสมอ และไม่เพียงสอนให้ปล่อยวางในสิ่งที่เป็นบาปอกุศลเท่านั้น แม้ธรรมะที่พระองค์สั่งสอนก็ไม่ให้ยึดติด เพราะธรรมเหล่านั้น เป็นเพียงอุปกรณ์ที่ใช้กล่อมเกล่าใจของผู้ฟังให้อ่อนโยน เพื่อให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาจนมีแรงบันดาลใจที่จะปฏิบัติธรรมด้วยตนเอง แต่เมื่อเริ่มปฏิบัติแล้วก็ไม่จำเป็นต้องยึดมั่นในคำสอนต่อไป ให้ทำใจหยุดนิ่งเป็นหนึ่งเดียวเท่านั้น

ในเรื่องนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสยืนยันเอาไว้ใน

อลคัณฑปุณณสูตร โดยเปรียบเทียบคำสั่งสอนของพระองค์เหมือนแพที่ใช้ข้ามฟาก เมื่อถึงฝั่งแล้วก็ไม่จำเป็นต้องแบกแพไปด้วย แพเป็นเพียงอุปกรณ์ในการนำพาเราไปถึงฝั่งที่ต้องการเท่านั้น ดังมีใจความโดยสรุปว่า...

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุรุษคนหนึ่งเดินทางไกลมาพบแม่น้ำขวางหน้า แต่ฝั่งนี้มีอันตราย ส่วนฝั่งโน้นเป็นที่สบายปลอดภัย เรือหรือสะพานจะข้ามฝั่งก็ไม่มี บุรุษหนุ่มนั้นคิดว่า จะอยู่ข้ามไม่ได้แล้วเพราะมีอันตรายรออยู่ เขาจึงรวบรวมกิ่งไม้และใบไม้มาผูกเป็นแพ แล้วพยายามต่อแพไปจนถึงฝั่งตรงข้ามโดยปลอดภัย หลังจากนั้น เขาจึงคิดว่าแพนี้มีประโยชน์แก่เขามาก พาเขาข้ามฝั่งพ้นอันตรายมาได้ อย่างกระนั้นเลย เราแบกแพนี้ขึ้นทูนหัวไปด้วยดีกว่า แล้วเขาก็เอาแพนั้นทูนหัวเดินไป

ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอคิดว่า บุรุษนั้นทำถูกต้องหรือไม่”

ภิกษุทั้งหลายกราบทูลว่า

“ไม่ถูกต้อง พระเจ้าข้า ความจริงบุรุษนั้นควรผูกแพไว้ที่ริมฝั่ง หรือยกแพขึ้นมาเกยบนบก แล้วจึงเดินทางต่อไป เพราะหมดความจำเป็นที่จะต้องอาศัยแพอีกแล้ว”

พระพุทธองค์ตรัสว่า

“เช่นเดียวกันภิกษุทั้งหลาย เราแสดงธรรมเพื่อเป็น
อุปกรณ์ให้ปฏิบัติเพื่อออกจากทุกข์ ดุจพาน้ำไปสู่ฝั่ง ไม่ใช่เพื่อ
ให้ยึดมั่นถือมั่น แม้ธรรมะเรายังสอนให้ละวาง ไม่ต้องพูดถึง
อธรรมเลย”

เมื่ออ่านพระสูตรนี้จบลง ใครที่เป็นนักปฏิบัติธรรม
ตัวจริงก็คงจะซาบซึ้งดีอยู่แล้ว เพราะใจจะหยุดนิ่งได้ต้อง
ปราศจากความยึดมั่นถือมั่น ทั้งในบาปอกุศลหรือแม้แต่ธรรมะที่
ได้เคยศึกษาเล่าเรียนมา ต้องทำใจให้ว่างเปล่า “ปล่อยทุกอย่าง
วางทุกสิ่ง” ให้ได้จริงๆ ใจถึงจะหยุดนิ่งถึงเข้าสู่ความสะอาด
บริสุทธิ์ภายในได้

ความต่อเนื่อง

การปฏิบัติธรรมเป็นสิ่งที่ใครๆ ก็ปฏิบัติกันได้ง่ายๆ แต่น้อยคนนักที่จะประสบความสำเร็จ ตัวแปรสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ทำให้นักปฏิบัติธรรมประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวก็คือ “ความต่อเนื่อง” เพราะคนส่วนมากมักละความเพียรไปกลางคัน บ้างก็บอกว่าไม่มีเวลา บ้างก็มีภาระหรืออ่อนเพลียจากการทำงาน เป็นต้น คนเหล่านี้แม้จะรักและต้องการเข้าถึงธรรมเพียงใด ก็ยอมไปไม่ถึงจุดหมายปลายทาง ทั้งๆ ที่ใจก็รักที่จะเข้าถึงธรรมะภายใน และธรรมะภายในก็มีอยู่แล้วในตัวของมนุษย์ทุกคน แต่เพราะไม่ได้ทำอย่างต่อเนื่องนี้เอง จึงทำให้ความรักในธรรมะต้องกลายเป็นหมันไปในที่สุด ความต่อเนื่องจึงมีความสำคัญ และมีผลต่อการเข้าถึงธรรมะภายใน ดังโอวาทที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อภิกษุไม่หมั่นเจริญภาวนา แม้จะพึงปรารถนาให้จิตหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะก็จริง แต่จิตก็ไม่สามารถหลุดพ้นได้ เหมือนแม่ไก่มีไข่ ๘ ฟอง ๑๐ ฟอง ๑๒ ฟอง

เมื่อแม่ไถ่กักไซ่ไม่ดี ให้ความอบอุ่นไม่เพียงพอ พักก็ไม่ได้ แม่แม่
ไถ่จะปรารถนาให้ลูกเงาะกระเปาะไซ่ออกมาทำไม่ได้

เมื่อภิกษุหมั่นเจริญภาวนา แม่ไม่พึงปรารถนาขอให้จิต
หลุดพ้นก็จริง แต่จิตก็หลุดพ้น เหมือนแม่ไถ่มีไซ่ ๘ ฟอง ๑๐ ฟอง
๑๒ ฟอง เมื่อแม่ไถ่กักดี ให้ความอบอุ่นเพียงพอ พักดี แม่แม่
ไถ่จะไม่ปรารถนาให้ลูกไถ่เงาะกระเปาะไซ่ออกมา ลูกไถ่ก็ออกมา
มาได้โดยสวัสดิ์

เปรียบเหมือนรอยนิ้วมือที่ด้ามมีด ย่อมเกิดแก่นายช่างไม้
แต่เขาไม่รู้รูปร่างนี้ว่า วันนี้ด้ามมีดของเราสึกไปเท่านี้เมื่อวาน
สึกไปเท่านี้ เมื่อวานชินสึกไปเท่านี้ แต่ที่จริงเมื่ออาสวะ
สิ้นไป ภิกษุนั้นก็รู้ว่าสิ้นไป

หรือเปรียบเหมือนเรือเดินสมุทรที่เขาผูกหวายชันชะเนาะ
แล้วแล่นไปตลอด ๖ เดือน ถึงฤดูหนาวก็เข็นขึ้นบก
เครื่องผูกประจำเรือตากลมและแดดไว้ เครื่องผูกเหล่านั้นถูก
ฝนชะ ย่อมชำรุดเสียหาย เป็นของเปื่อยไปโดยไม่ยากฉันใด
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย... เมื่อภิกษุหมั่นเจริญภาวนาอยู่
สังโยชน์ย่อมระงับไปโดยไม่ยาก ฉะนั้น”

จากพระสูตรนี้ จะเห็นว่า การปฏิบัติที่ไม่ต่อเนื่อง แม้มีความปรารถนาที่จะเข้าถึงธรรมมากเพียงใด ก็ไม่อาจจะสมหวังได้ นักปฏิบัติธรรมที่ต้องการไปถึงจุดหมายปลายทาง จึงต้องหมั่นประกอบเหตุไปเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง แล้วผลก็จะเกิดขึ้นโดยไม่ยากนัก อย่างมัวแต่รอโอกาสหรือบ่นเพ้อรำพันว่า เมื่อไหร่หนอจะถึงจุดหมายเสียที ให้ทำตนเหมือนนักเดินทาง ผู้ชาวนฉลาด เมื่อกำหนดทิศทางที่แน่นอนแล้ว ก็ตั้งหน้าตั้งตาเดินทางโดยไม่สนใจข้างทาง หรืออุปสรรคความยากลำบาก ไม่นานก็จะรู้สึกแปลกใจว่า “เอ๊ะ! ถึงที่หมายเสียแล้วหรือนี่”

ความพอดี

ความพอดี เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง เพราะเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องอาศัยความช่างสังเกตและความพิถีพิถันเพื่อให้เกิดความลงตัวในสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ ยกตัวอย่างเช่น ช่างตัดเสื้อ ถ้าตัดเสื้อออกมาไม่พอดี เวลาใส่จะรู้สึกไม่สบายตัว แต่ถ้าช่างคนไหนตัดเสื้อออกมาพอดี นอกจากจะใส่สบายแล้ว ยังดูสมส่วนสวยงามรับกับรูปร่างอีกด้วย

ความพอดีนี้จึงต้องมีอยู่ในทุกๆเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องการปฏิบัติธรรม ยิ่งต้องอาศัยความพอดีเป็นอย่างมาก เพราะต้องปฏิบัติแบบไม่ตึงเกินไป ไม่หย่อนเกินไป ดำเนินอยู่บนเส้นทางสายกลาง ถ้าทำไม่ถูกส่วน ไม่พอดี ก็อาจทำให้เกิดทุกข์เกิดโทษได้ ดังเรื่องราวต่อไปนี้

ในสมัยพุทธกาล... มีภิกษุรูปหนึ่งชื่อว่า “พระโสณโกฬิวิสะ” เป็นบุตรมหาเศรษฐีที่มีความสะดวกสบายมาก ท่านมีลักษณะพิเศษ คือ ฝ่าเท้าอ่อนนุ่มมากมีขนอ่อนๆ ทั่วฝ่าเท้า ในภายหลังท่านได้รับการยกย่องว่า “เป็นภิกษุผู้เลิศด้านการทำความเพียร”

แต่ในช่วงต้น ท่านทำความเพียรจัดเกินไป จึงทำให้ร่างกายบอบช้ำ ไม่สามารถบรรลุธรรมได้ การปฏิบัติของท่านนั้นว่ากันว่า ถึงขั้นเลือดตกยางออกกันทีเดียว

มีเรื่องเล่าว่า ในช่วงต้นท่านได้ทำความเพียรทั้งกลางวันและกลางคืน เป็นเหตุให้ตัวท่านเกิดความง่วงเป็นอย่างมาก แม้ความง่วงเกิดขึ้นท่านก็ยังไม่ยอมคลายความเพียร ท่านจึงเปลี่ยนจากการนั่งสมาธิ มาเป็นการเดินจงกรม เมื่อท่านเดินบนลานจงกรมมากเข้า ทำให้อ่อนนุ่มของท่านจึงแตก แม้เท้าของท่านจะแตกจนเดินไม่ได้ แต่ท่านก็ยังไม่ละความเพียร ท่านยังคงเดินต่อไปด้วยเช่า และในที่สุดก็ต้องคลาน ท่านคลานไปด้วยออกจนเนื้อตัวลอกปอกเปลือก ทำให้ลานจงกรมเปรอะเปื้อนไปด้วยเลือดของท่าน เมื่อเป็นเช่นนั้น ท่านจึงคิดว่า

“เราคงไม่มีบุญวาสนา ที่จะบรรลุธรรมเป็นแน่ เพราะขนาดเราทำความเพียรถึงขนาดนี้แล้ว ก็ยังไม่บรรลุธรรมเลย” ท่านจึงเกิดความท้อใจ คิดที่จะเลิกไปเป็นคฤหัสถ์ในครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทราบด้วยญาณทัสสนะ จึงเสด็จมาเป็นกัลยาณมิตรให้กับพระโสณะ เมื่อพระพุทธรองค์เสด็จมาถึงจึงตรัสถามว่า

“โสณะ เธอคิดว่า ในบรรดาสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า

ที่ปรารถนาความเพียร เราก็เป็นรูปหนึ่งที่มีความเพียรเป็นอย่างยิ่ง แต่ใจของเราจึงยังไม่หลุดพ้นสักที ควรที่เราจะกลับไปใช้ชีวิตเช่นคฤหัสถ์ แล้วนำทรัพย์สมบัติที่มีอยู่มาทำบุญดีกว่า ใช่หรือไม่”

“ใช่ พระพุทธเจ้าข้า” พระโสณโกปิวิสะยอมรับ

“โสณะ สมัยที่เธอยังอยู่ครองเรือน เธอเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตีดพินมิใช่หรือไม่?”

“ใช่ พระพุทธเจ้าข้า”

“เวลาสายพินของเธอถึงเกินไป เสียงพินของเธอใช้ได้มั๊ย”

“ใช้ไม่ได้ พระพุทธเจ้าข้า”

“เวลาสายพินของเธอหย่อนเกินไป เสียงพินของเธอใช้ได้มั๊ย”

“ใช้ไม่ได้ พระพุทธเจ้าข้า”

“และถ้าสายพินของเธอไม่ตึงไม่หย่อน อยู่ในระดับพอดี เสียงพินของเธอใช้ได้มั๊ย”

“ใช้ได้ พระพุทธเจ้าข้า”

“การปฏิบัติธรรมก็เช่นเดียวกัน โสณะ ความเพียรที่
เน้นหนักเกินไปมักทำให้จิตฟุ้งซ่าน แต่ถ้าหย่อนเกินไปก็ทำให้
เกิดความเกียจคร้าน เธอต้องปรับความเพียรในการปฏิบัติของ
เธอให้พอดี ปรับอินทรีย์ให้เสมอกัน”

พระโสณะเมื่อรับฟังพระโอวาทจากพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว
ก็ตั้งใจปฏิบัติตามนั้น ไม่นานก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์
ในที่สุด

ความเพียรพยายามนำมาซึ่งความสำเร็จก็จริง แต่ถ้า
เร่งเพียรพยายามมากเกินไป กำลังไป ไม่พอดี ก็ไม่อาจที่จะบรรลุ
วัตถุประสงค์ ตรงกันข้ามกลับส่งผลเป็นอันตรายต่อการปฏิบัติ
ได้ ความเพียรนั้นควรดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
เหมือนรถที่วิ่งไปในระดับความเร็วพอดีๆ ไม่ซัดส่าย วิ่งไป
เรื่อยๆ ในที่สุดก็จะถึงจุดหมายปลายทางโดยสวัสดิภาพเอง

ปัจจุบันสำคัญที่สุด

“เวลา” เป็นสิ่งที่มีค่ามาก เพราะเมื่อมันผ่านไปแล้ว จะไม่มีวันหวนกลับมาคืน แต่คนเรามักจะใช้เวลาให้หมดไปกับสิ่งที่ไร้สาระ บ้างก็มัวแต่นึกถึงอดีตที่ผ่านเลยไปแล้ว หรือฟุ้งฝันถึงอนาคตที่ยังมาไม่ถึง ปล่อยให้วันเวลาผ่านไปอย่างไร้คุณค่า เราควรให้ความสำคัญและใช้ประโยชน์ จากวันเวลาที่ผ่านไปให้มากที่สุด จะได้ไม่ต้องมาเสียดายในภายหลังว่า **“รู้แบบนี้ น่าจะทำอย่างนั้น...น่าจะทำอย่างนี้”** โดยเฉพาะเวลาในปัจจุบัน เป็นช่วงเวลาที่เราต้องให้ความสำคัญมากที่สุด เพราะเป็นเวลาที่เรাজบต้องได้ สามารถกำหนดชะตาชีวิตเราได้ ในเรื่องนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านได้ตรัสยืนยันไว้ใน **ภักทเทภรตตสูตร** มีใจความว่า...

“ปัจจุบันเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะอดีตได้ผ่านไปแล้ว อนาคตยังมาไม่ถึง ทั้งอดีตและอนาคตจึงเป็นสิ่งที่ไม่ควรสนใจ สิ่งที่เราควรให้ความสนใจคือ ปัจจุบัน ที่นี่ และเดี๋ยวนี้”

และตรัสอีกว่า “บุคคลไม่ควรคิดถึงสิ่งที่ล่วงไปแล้ว

ไม่ควรมุ่งหวังในสิ่งที่ยังมาไม่ถึง บุคคลใดเห็นแจ้งในปัจจุบัน
ธรรม ไม่อ่อนแอจนคลอนแคลนในธรรมนั้นๆ ผู้นั้นควรเจริญ
ธรรมนั้นเนื่องๆ ควรทำความเพียรเสียในวันนี้ เดียวนี้ ไม่มีใคร
รู้ว่าความตายจะมีในวันพรุ่งนี้หรือไม่ เพราะการผัดเพี้ยนกับ
ความตาย ไม่มีใครทำได้ ผู้รู้ ผู้สงบ ย่อมเรียกผู้ที่มีความเพียร
ไม่เกียจคร้านทั้งกลางวันและกลางคืนว่า **‘ผู้มีราตรีเดียวเจริญ’** ”

เมื่อเรารู้แล้วว่า เวลาในปัจจุบันสำคัญที่สุด เราก็ควรมีสติอยู่กับปัจจุบัน เพราะถ้าเราทำปัจจุบันให้ดี เมื่อเวลาผ่านไปมันจะกลายเป็นอดีตที่น่าจดจำ และยังเป็นรากฐานไปสู่อนาคตที่เจริญรุ่งเรืองในภายภาคหน้าอีกด้วย โดยเฉพาะในเรื่องการปฏิบัติธรรม ยิ่งต้องให้ความสำคัญกับปัจจุบันขณะ เพราะเป็นการเจริญสติให้อยู่กับปัจจุบันโดยตรง ไม่ส่งจิตเที่ยวไปภายนอก มีใจตั้งมั่นในอารมณ์เดียว ถ้าทำได้ เดียวก็จะพบที่พึ่งภายใน ที่อยู่ในใจของเราเอง

ต้องรักษาใจ

“ใจ” มีธรรมชาติที่อ่อนไหว ปรวนแปรและล่องลอยไป
ในทุกๆ ที่ได้ง่ายแสนง่าย แม้แต่ช่วงเวลาเพียงเล็กน้อย ใจ...ก็
อาจจะล่องลอยไปไกลจนตามไม่ทัน ผู้ที่ไม่ระวังรักษาใจ ปล่อยให้
ให้ฟุ้งซ่านไปในอารมณ์ต่างๆ จึงมีชีวิตที่สับสนวุ่นวาย อาจเป็น
อันตรายทั้งต่อตนเองและผู้อื่นได้

พระบรมศาสดาได้ตรัสสอนเรื่องนี้ โดยตรัสเล่าถึงภิกษุ
หนุ่มรูปหนึ่งผู้เคยมีชีวิตที่ล่อแหลมต่อเพศพรหมจรรย์ เพราะมัก
ปล่อยให้ฟุ้งซ่าน แต่ในที่สุดก็สามารถพลิกชีวิตให้พบความสุข
ได้ เมื่อหันมารักษาใจด้วยการปฏิบัติธรรม โดยมีรายละเอียด
ดังนี้

ที่เมืองสาวัตถี มีชายหนุ่มคนหนึ่งไปขอบวชกับ
พระสังฆรักขิตเถระผู้เป็นลุงของตน พอบวชแล้วก็ลา
หลวงลุงไปจำพรรษาที่วัดใกล้หมู่บ้านแห่งหนึ่ง

ต่อมาภิกษุนั้นได้รับจีวรมา ๒ ผืน ผืนหนึ่งยาว ๗
ศอก อีกผืนหนึ่งยาว ๘ ศอก ตัวท่านเองเก็บผืนที่ยาว ๗ ศอก

ไว้ใช้ ส่วนพื้นที่ยาว ๘ คอก ท่านตั้งใจจะนำไปถวายหลวงลุง
ผู้เป็นอุปัชฌาย์

พอออกพรรษา ท่านจึงเดินทางไปเยี่ยมหลวงลุง พร้อมกับนำผ้าจีวรผืนนั้นไปถวาย แต่หลวงลุงเป็นพระอรหันต์มีความมักน้อยสันโดษ จึงบอกกับพระหลานชายไปว่า “ฉันมีผ้าพอใช้แล้ว เธอจงเก็บไว้ใช้เองเถิด”

ภิกษุหนุ่มจึงกราบเรียนว่า “ผมตั้งใจจะถวายหลวงลุง ขอให้หลวงลุงเป็นเพื่อนาบุญด้วย” แต่หลวงลุงก็ยังยืนยันคำเดิม คือให้พระหลานชายเก็บจีวรไว้ใช้เอง

เมื่ออ้อนวอนไม่สำเร็จ ภิกษุหนุ่มจึงคิดน้อยใจว่า “หลวงลุงคงไม่รักเราเสียแล้ว เราจะอยู่เป็นพระไปทำไม สู้สึกไปครองเรือนดีกว่า”

ขณะนั่งฟังชานอยู่นั้น ภิกษุหนุ่มก็หยิบเอาพัดใบตาลขึ้นมาพัดให้หลวงลุง มือพัดไปใจก็ยังคงคิดไปอีกว่า

“เมื่อสึกแล้ว เราจะหาเลี้ยงชีพด้วยการนำผ้าจีวรผืนนี้ไปขายเป็นต้นทุน เมื่อได้เงินแล้วจะไปซื้อแม่แพะสักตัว เพราะแพะมีลูกง่าย เมื่อมีลูกแพะ เราก็จะขายได้เงินทอง แล้วก็หาภรรยามาสักคนหนึ่ง ต่อมาก็จะมีลูก เมื่อเราได้ลูกชายเป็นเด็กที่น่ารัก เราก็จะพาครอบครัวกลับมาเยี่ยมหลวงลุง โดย

อาศัยเกวียนน้อยเดินทาง ให้ภรรยาเป็นคนอุ้มลูก ส่วนเราจะ
เป็นคนขับเกวียน”

“เมื่อภรรยาเมื่อย เราจะอุ้มลูกแทน แต่นางกลับ
ไม่ยอม ลูกจึงพลัดจากมือนาง ตกลงไปถูกล้อเกวียนทับตาย
เราโกรธมากจึงตีนางด้วยด้ามปฏัก”

“โปก!”

สิ้นเสียงนั้นภิกษุหนุ่มก็ได้สติรู้ตัวว่า ตนได้เอาด้ามพัด
ฟาดหัวหลวงลุงเข้าอย่างจังเข้าเสียแล้ว

ฝ่ายหลวงลุงก็รู้ด้วยเจโตปริยญาณว่า พระหลานชาย
กำลังใจลอยคิดไปไกลว่า จะตีภรรยาจึงเปลวเอาด้ามพัดมาฟาด
ศีรษะของท่าน ท่านจึงพูดขึ้นว่า “เธอตีไม่ถูกภรรยา ไพล่มาตีเรา
แล้วพระแกไปทำผิดอะไรเล่า”

พระหนุ่มรู้ว่าหลวงลุงรู้วาระจิต ทั้งอายทั้งกลัวความผิด
จึงลนลานวิ่งหนีไป แต่ถูกพระเณรในวัดช่วยจับไว้ แล้วพาตัว
ไปเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระพุทธองค์ ทรงเมตตาปลอบโยนภิกษุหนุ่มนั้นว่า

“เธอบวชในศาสนาของเรา ได้ชื่อว่าเป็นลูกของ
พระพุทธเจ้า เธออย่าคิดวิตกกังวลให้มากไปเลย ธรรมชาติของใจ
นั้นชอบรับอารมณ์ ชอบเที่ยวไปไกล เธอเป็นภิกษุควรพยายาม

รักษาใจของตนให้พ้นจากบ่วงแห่งมารเกิด”

แล้วตรัสพระคาถาว่า “ใจอยู่ในร่างกาย ไม่มีรูปร่าง ชอบเที่ยวไปไกลตามลำพัง ผู้ใดควบคุมได้ ผู้นั้นย่อมพ้นจากบ่วงแห่งมารคือกิเลส”

ภิกษุหนุ่มน้อยมนำใจ ปฏิบัติธรรมตามเสียงของพระบรมศาสดา เมื่อจบพระธรรมเทศนาก็ได้บรรลุเป็นพระโสดาบันในที่สุด

แม้ว่าใจคนเราจะอ่อนไหวปรวนแปร และล่องลอยไปง่ายแสนง่าย แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่สามารถฝึกหัดให้หยุดนิ่งได้ด้วย การปฏิบัติธรรม หากเราหมั่นดูแลรักษาใจด้วยการปฏิบัติธรรมบ่อยๆ เราก็จะพบกับความสงบสุขและปลอดภัย ปราศจากภัยอันตรายใดๆ ในชีวิต

หนักแน่นตั้งแผ่นดิน

“ใจ” เป็นธรรมชาติที่ละเอียดอ่อน มีความฟ่องใสในตนเอง แต่ผู้เป็นเจ้าของมักชักนำอารมณ์ต่างๆ เข้ามาทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ยอมให้มันยินดีบ้าง ยินร้ายบ้าง เมื่อเห็นรูป ฟังเสียง ตมกลิ่น ลิ้มรส ถูกต้อง สัมผัส และใจรับรู้อารมณ์ เมื่อใจรับรู้อารมณ์แล้วก็ต้องคอยดีใจ เสียใจอยู่เสมอ การตามใจตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ จนเกินไปยอมทำให้ต้องตื่นนอนมาก มีทุกข์มาก จิตไม่ตั้งมั่นเป็นสมาธิ เป็นอันตรายต่อการปฏิบัติธรรม

ดังนั้นพระพุทธองค์จึงทรงพร่ำสอนให้รู้จักระวังจิตของตนไม่ให้หวั่นไหวในอารมณ์ที่มากกระทบ ดังโอวาทที่ทรงให้ไว้กับพระราหุลใน **มหาราหุโลวาทสูตร** มีใจความว่า...

“ราหุล เธอจงทำจิตให้เหมือนแผ่นดินเกิด เพราะเมื่อเธอทำจิต ให้เหมือนแผ่นดินเป็นประจําอยู่เสมอแล้ว เมื่อกระทบอารมณ์ที่ชอบใจหรือไม่ชอบใจก็ดี อารมณ์เหล่านั้น จะไม่สามารถทำให้จิตหวั่นไหวได้

ราหุล เปรียบเหมือนคนทั้งหลายที่สิ่งของที่สะอาดบ้าง ไม่สะอาดบ้าง ถ่ายอุจจาระรดบ้าง ถ่ายปัสสาวะบ้าง ลงที่ แผ่นดิน แต่แผ่นดินจะอึดอัดระอาหรือรังเกียจด้วยสิ่งของนั้นๆ ก็หาไม่ ฉันทใด

ราหุล เธอจงทำจิตให้เสมอแผ่นดิน ฉันทนั้นแล เพราะ เมื่อเธอทำจิตให้เหมือนแผ่นดินอยู่ เมื่อมีการกระทบอารมณ์ เกิดขึ้น ความรักหรือความชังก็ไม่สามารถครอบงำจิตเธอได้ ฉันทนั้น”

ความหวั่นไหวเกิดขึ้นได้ง่าย เมื่อใจกระทบอารมณ์ ถ้าไม่อยากหวั่นไหว ก็ต้องมีสติในการมอง การฟัง การดมกลิ่น การรับรส การถูกต้องสัมผัส และความรู้สึกนึกคิด อย่าให้มีการ ยึดมั่นถือมั่นในการรับอารมณ์เหล่านั้น เมื่อฝึกบ่อยๆ ใจจะเริ่ม หนักแน่นมั่นคง สมาธิจะตั้งมั่น การปฏิบัติธรรมก็จะดีเอง

ช้าๆ...แต่คุ้มค่า

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่แข่งกับเวลา ทุกชีวิตต่างดำเนินไปด้วยความรีบเร่ง แม้การรับประทานอาหารก็ยังเป็นแบบ Fast Food

การทำอะไรอย่างรีบเร่ง บางคนมองว่าเป็นการใช้เวลาอย่างคุ้มค่า แต่คุณแน่ใจหรือว่า ได้ใช้เวลาไปอย่างคุ้มค่าจริงๆ เพราะบางครั้งการที่ยอมเสียเวลายาวนาน เพื่อให้ได้ผลงานอันประณีตสมบูรณ์ อาจเป็นการใช้เวลาอย่างคุ้มค่าที่สุดก็เป็นได้

ตั้งเรื่องทีพระพุทธรองค์ศรีสวัสดิ์เล่าใน **ปเจตนสูตร** มีรายละเอียดดังนี้

มีพระราชโอรสองค์หนึ่งนามว่า “ปเจตนราช” พระองค์ต้องการรถศึกคันใหม่ จึงให้ไปตามหาช่างไม้ผู้มีฝีมือ เพื่อทำล้อรถคู่หนึ่ง โดยใช้เวลา ๖ เดือน

นายช่างไม้เมื่อรับงานมาแล้วก็รีบลงมือทำล้อรถในทันที จนเวลาล่วงไปเหลือเพียง ๖ วัน จะครบ ๖ เดือน เขาเพิ่งจะทำ

ล้อรถเสร็จข้างเดียวเท่านั้น

เมื่อพระราชาทรงทราบดังนั้น จึงตรัสถามว่า “เหลือเวลาอีกแค่ ๖ วัน ก็จะครบกำหนดแล้ว ล้ออีกข้างจะทำเสร็จหรือ?”

นายช่างกราบทูลว่า “เสร็จพระเจ้าข้า”

พอครบกำหนด ๖ เดือน นายช่างไม้ก็ทำล้อรถเสร็จตามกำหนดที่ได้รับปากไว้ และเมื่อเขานำไปถวายพระราชาราชพระองค์มองดูล้อคู่ใหม่นั้นพร้อมตรัสว่า

“ล้อทั้งสองข้าง ข้างหนึ่งใช้เวลาเกือบ ๖ เดือน อีกข้างใช้เวลาเพียง ๖ วัน ไม่เห็นว่าจะต่างกันตรงไหนเลย”

นายช่างทูลว่า “ดูภายนอกเหมือนกัน แต่ภายในที่เป็นส่วนประกอบแตกต่างกัน ขอพระองค์ทอดพระเนตรดูความแตกต่างกันเถิด”

ว่าแล้วนายช่างก็เอาล้อข้างที่ทำเพียง ๖ วัน กลิ้งไปบนพื้นดิน พอสุดกำลังมันก็ล้มลง ส่วนล้อที่ใช้เวลาทำนานถึงเกือบ ๖ เดือน พอกำลังไปสุดกำลังแล้วยังคงตั้งอยู่ดังเดิม

พระราชาทรงแปลกใจ จึงถามถึงสาเหตุที่ล้อทั้งคู่แตกต่างกัน นายช่างจึงกราบทูลว่า “ขอเดชะ ล้อที่รีบทำเพียง ๖ วันนั้นใช้ไม้ที่ยังอบไม่แห้งสนิท ยังมียางอยู่ ไม่จึงคด เมื่อนำมาใช้จึง

ไม่สมดุล ส่วนล่อข้างที่ใช้เวลาเกือบ ๖ เดือน ทำด้วยไม้ที่อบ
แห้งสนิทดีแล้ว ไม่คดงอ เมื่อนำมาใช้จึงได้สมดุล พระเจ้าข้า”

จากเรื่องนี้ ทำให้เราเห็นว่า การที่นายช่างยอมสละเวลา
ยาวนานในการทำล่อให้มีความสมดุล มันคง ไม่เป็นการเสีย
เวลาเลย ตรงกันข้ามกลับเป็นการใช้เวลาอย่างคุ้มค่าเพื่อผล
งานที่สมบูรณ์แบบ

ในเรื่องการปฏิบัติธรรมก็เช่นกัน แม้ต้องใช้ระยะเวลา
นาน แต่ผลการปฏิบัติที่ได้จะมั่นคงถาวร เมื่อเราทำถูกวิธีแล้ว
ชยันแล้ว แต่ยังไม่เข้าถึงธรรมชกที่ ก็ขอให้ทำไปอย่างมีความสุข
สุข เพราะเวลาแห่งความสุขย่อมเป็นเวลาที่มีค่ามากที่สุด

เอาเต่าเป็นครู

สังคมปัจจุบันนี้มีภัยอยู่รอบตัว โดยเฉพาะภัยทาง
อารรมณ์ที่คอยรุมเร้าจิตใจของเราให้เศร้าหมอง เราร้อน
กระวนกระวาย ทำให้เกิดความทุกข์ใจอยู่เสมอ แต่ถ้าเรารู้จัก
ระวังป้องกันภัยเหล่านั้นอย่างถูกวิธี ใจของเราก็จะรอดพ้นจาก
อันตรายนั้นได้

การรู้จักระวังป้องกันภัยที่จะมาทำร้ายใจ ในทางธรรมะ
เรียกว่า **“อินทริย์สังวร”** หมายถึงการสำรวมอินทริย์ทั้ง ๖
คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ เพื่อปิดกั้นไม่ให้บาปอกุศล
หรือสิ่งที่จะทำให้ใจเศร้าหมองเข้ามาสู่ภายในได้ ถ้าเรารู้จัก
สำรวมอินทริย์ มีสติรู้เท่าทันอารรมณ์ต่างๆ ภายนอก เราก็จะ
สามารถรักษาใจให้สะอาดบริสุทธิ์อยู่เสมอ

เรื่องนี้พระพุทธองค์ตรัสไว้ใน **กุมมสูตร** โดยอุปมา
ไว้ว่า

“มีเต่าตัวหนึ่งเที่ยวหากินอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเล็กๆ สายหนึ่ง
วันหนึ่งในเวลาเย็นได้มีสุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งเดินผ่านมาพบเข้า

เต่าเห็นสุนัขจิ้งจอกเดินมาแต่ไกล ก็รีบหอด้วยวะทุกส่วนของร่างกายเข้าไปอยู่ในกระดองและนั่งอยู่

ฝ่ายสุนัขจิ้งจอกเมื่อเห็นเต่า ก็อยากกินเนื้อเต่า ดังนั้นจึงหยุดนิ่ง และคอยจ้องดูว่า เมื่อใดเต่าจะเหยียดคอหรือขาข้างใดข้างหนึ่งออกมานอกกระดอง เราจะจับและฟาดมันให้กระดองแตกแล้วกินเนื้อมันทันที

ส่วนเจ้าเต่าดูเหมือนว่า จะรู้ความคิดของสุนัขจิ้งจอก จึงไม่ยอมยื่นขาหรือคอกออกนอกกระดองเลย ทนนิ่งอยู่อย่างนั้นเป็นเวลานาน ในที่สุด สุนัขจิ้งจอกก็ทนรอไม่ไหว จึงเดินหนีไปด้วยความผิดหวัง

ภิกษุทั้งหลาย ตราบใดที่เธอทั้งหลาย คู่มครองอินทรีย์ (คือรักษาใจเมื่อรับอารมณ์ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) เมื่อเห็นรูป (คือ...มองเห็นสิ่งต่างๆ) ทั้งเมื่อมองโดยรวม และมองแยกส่วน ส่วนใจก็ไม่ยินดียินร้าย ระมัดระวังการรับอารมณ์ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ

“มาร” คือ อภิชฌา ความโลภจ้องอยากได้ของคนอื่น และโทมนัส ความเสียใจทุกข์ใจ จะไม่มีโอกาสทำให้พวกเธอตกเป็นเหยื่อได้”

แม้ว่าภัยอันตรายที่จะมาทำร้ายใจ จะมีมากมายเพียงใด
แต่ถ้าเราหมั่นรักษาใจด้วย “อินทรียสังวร” มีสติรู้เท่าทัน
อารมณ์ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ ปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่น ตั้งใจ
นั่งสมาธิปฏิบัติธรรมเป็นประจำ ชีวิตเราก็จะพบกับความสงบ
สุขและปลอดภัยปราศจากอันตรายใดๆ ในชีวิตอย่างแน่นอน

เครื่องกันจิตปิดกั้นใจ

“จิต” ของมนุษย์นั้นเดิมทีมีความใสสว่าง สะอาดบริสุทธิ์ หรือที่เรียกว่า **“จิตประภัสสร”** แต่เพราะถูกอาคันตุกะกิเลส (กิเลสที่จรมา) รบกวน จึงสูญเสียความใสกระจ่างไป นำมาซึ่งความเศร้าหมองไม่โปร่งใส อาคันตุกะกิเลสที่กล่าวถึงนี้ เรียกว่า **“นิวรณ์”** หมายถึง เครื่องกันจิต ซึ่งจัดเป็นกิเลสชั้นกลาง เป็นอุปสรรคต่อการทำสมาธิ ทำให้จิตมัวหมองไม่โปร่งใส ใจไม่หยุดนิ่ง ดิ่งเข้าสู่ภายในไม่ได้

นิวรณ์ ที่กล่าวถึงนี้มีอยู่ ๕ อย่างด้วยกัน คือ

๑. กามฉันทะ (ความรักความพอใจในกาม)
๒. พยาบาท (ความปองร้าย ความอาฆาต)
๓. ถีนมิตฺตะ (ความท้อแท้ และความง่วงซึม)
๔. อุทธัจจกุกกุกจะ (ความฟุ้งซ่านรำคาญใจ)
๕. วิจิกิฉณา (ความลังเลสงสัย)

นิวรณ์ทั้ง ๕ ชนิดนี้เป็นตัวกิเลสที่ทลายความเจริญก้าวหน้า และขัดขวางการปฏิบัติธรรม ซึ่งพระพุทธองค์ทรง

อุปมาเปรียบเทียบไว้ดังนี้

“ดูก่อนพราหมณ์ ภาชนะใส่น้ำซึ่งผสมด้วยสีครึ่ง สีเหลือง สีเขียว สีแดง คนตาดี เมื่อมองดูเงาหน้าของตนในน้ำ ที่ผสมด้วยสีนั้นๆ ย่อมไม่เห็นตามความเป็นจริง ฉนใด ผู้มีจิตประกอบด้วย**ราคะ** ย่อมไม่รู้ไม่เห็นอุปายอันเป็นเครื่องสลัดออกซึ่งราคะที่เกิดขึ้นแล้วตามความเป็นจริง ฉนนั้น

ดูก่อนพราหมณ์ ภาชนะใส่น้ำร้อนที่เดือดพล่านมีไอพุ่งขึ้น คนตาดี เมื่อมองดูเงาหน้าของตนในน้ำนั้น ย่อมมองไม่เห็นตามความเป็นจริง ฉนใด ผู้มีจิตประกอบด้วย**พยาบาท** (คิดปองร้ายเขา) ย่อมไม่รู้ไม่เห็นอุปายอันเป็นเครื่องสลัดออกซึ่งพยาบาทที่เกิดขึ้นแล้วตามความเป็นจริง ฉนนั้น

ดูก่อนพราหมณ์ ภาชนะใส่น้ำซึ่งมีสาหร่ายและจอกแหวนปกคลุมอยู่ คนตาดี เมื่อมองดูเงาหน้าของตนในน้ำนั้น ย่อมมองไม่เห็นตามความเป็นจริง ฉนใด ผู้มีจิตประกอบด้วย**ถีนมิทธะ** (ความหดหู่ซึมเซา) ย่อมไม่รู้ไม่เห็นอุปายเครื่องสลัดออกซึ่งถีนมิทธะที่เกิดขึ้นแล้วตามความเป็นจริง ฉนนั้น

ดูก่อนพราหมณ์ ภาชนะใส่น้ำที่ถูกลมพัดกระเพื่อม คนตาดีเมื่อมองดูเงาหน้าของตนในน้ำนั้น ย่อมมองไม่เห็นตามความเป็นจริง ฉนใด ผู้มีจิตประกอบด้วย**อุทธัจจกุกกุกจะ**

(ความฟุ้งซ่านรำคาญใจ) ย่อมไม่รู้ไม่เห็นอุปายเครื่องสลัดออก ซึ่งอุทธีจกุกุกจะที่เกิดขึ้นแล้วตามความเป็นจริง ฉะนั้น

ดูก่อนพราหมณ์ ภาชนะใส่น้ำซึ่งขุ่นมัวเป็นต้ม คนตาดี เมื่อมองดูเงาหน้าของตนในน้ำนั้น ย่อมมองไม่เห็นตามความเป็นจริง ฉันไต่ ผู้มีจิตประกอบด้วย **วิจิกิจฉา** (ความลังเลสงสัย) ย่อมไม่รู้ไม่เห็นอุปายเครื่องสลัดออกซึ่ง **วิจิกิจฉา** ที่เกิดขึ้นแล้วตามความเป็นจริง ฉันนั้น”

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า คนที่ถูกนิเวศน์ครอบงำ ใจจะถูกปิดกั้น ทำให้มองไม่เห็นปัญหา ค้นหาทางออกไม่เจอ แม้มีตาดีก็เหมือนคนตาบอด ได้แต่ดำเนินชีวิตไปแบบสะเปะสะปะตามประสา “คนตามีตมิด จิตมีตมึน” แต่ถ้าอยากหลุดพ้นจากนิเวศน์ก็ต้องตั้งใจปฏิบัติธรรม ปล่อยทุกอย่างวางทุกสิ่ง ทำใจให้นิ่ง ทำจิตให้สงบ แล้วท่ามกลางความสงบก็จะพบทางออกเอง

บุญมาก บรรลุธรรมง่าย

บุญเป็นต้นทุนแห่งความสำเร็จในทุกสิ่ง คนมีบุญมาก ความสุขความสำเร็จก็มาก มีบุญน้อยความสุขความสำเร็จก็น้อย ทุกอย่างวัดกันด้วยกำลังบุญทั้งสิ้น และหากได้ทำบุญ ถูกรื้อนอบนุญ และทำอย่างต่อเนื่องกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์ หรือภิกษุผู้ประพฤติธรรมทั้งหลาย ย่อมเป็นเหตุ ให้เมื่อทำความเพียรย่อมได้บรรลุธรรมได้เร็ว ดังเรื่องการบรรลุธรรมของพระอานนทเถระ

เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใกล้จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน ท่านพระอานนท์เกิดความเสียใจว่า “พระพุทธเจ้าใกล้จะปรินิพพานแล้ว เรายังไม่ได้บรรลุพระอรหันต์เลย” จึงได้ปลีกตัวเข้าไปในพระวิหาร ยืนเหนี่ยวไม้สลักเพชรร้องให้อยู่ว่า “เรา ยังเป็นเสขะบุคคล มีกิจที่จะต้องทำอยู่ แต่พระศาสดาของเรา ซึ่งเป็นผู้อนุเคราะห์เรา จะปรินิพพานเสียแล้ว”

ขณะนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสถามภิกษุทั้งหลาย ว่า “อานนท์อยู่ที่ไหน” พวกภิกษุจึงกราบทูลให้ทรงทราบเหตุนั้น

พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงรับสั่งภิกษุรูปหนึ่งว่า “ภิกษุ เธอจงไปบอกอานนท์ตามคำของเราว่า ‘ท่านอานนท์ พระศาสดารับสั่งหาท่าน’ ภิกษุนั้นทูลรับพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วได้เข้าไปหาท่านพระอานนท์ แจ้งให้ทราบ ว่า “ท่านอานนท์ พระศาสดารับสั่งหาท่าน” ท่านพระอานนท์รับคำภิกษุนั้นแล้วเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วนั่งลงในที่สมควร

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสกับพระอานนท์ว่า “อานนท์ เธออย่าเศร้าโศกรำไรไปเลย เราได้บอกไว้ก่อนแล้วไม่ใช่หรือว่า “ความพลัดพราก ความทอดทิ้ง ความเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นจากของรักของชอบใจทั้งสิ้นต้องมี ฉะนั้นเธอจะหวังอะไรในสังขารนี้ สิ่งใดเกิดขึ้น มีขึ้น ถูกปัจจัยปรุงแต่งแล้ว ล้วนแตกสลายไปเป็นธรรมดา ความปรารถนาว่า ‘ขอสิ่งนั้นอย่าแตกสลายไปเลย’ นั้นไม่ใช่ฐานะที่จะมีได้”

อานนท์ เธอได้อุปัฏฐากตถาคตด้วยกายกรรม วชิกรรม มโนกรรม อันประกอบด้วยเมตตา เป็นประโยชน์เกื้อกูล เป็นความสุขเสมอดันเสมอปลาย หาประมาณมิได้มาช้านาน เธอได้กระทำบุญไว้แล้ว อานนท์ จงประกอบความเพียรเถิด เธอจักเป็นผู้ไม่มีอาสวะโดยฉับพลัน”

จากนั้นพระพุทธองค์ตรัสยกย่องพระอานนท์ว่า เป็นยอด

ของอุปัฏฐากในพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย ตลอดเวลาที่พระอานนท์เถระ อุปัฏฐากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่นั้น ท่านไม่มีโอกาสทำความเพียรอย่างเต็มที่ เพราะกังวลอยู่แต่เรื่องที่จะถวายความสะดวกแก่พระบรมศาสดา และเรื่องการทรงจำพระพุทธรวจนะ แต่เมื่อพระบรมศาสดาเสด็จปรินิพพานแล้ว และวันประชุมสงฆ์ทำสังคายนาใกล้เข้ามา

พวกภิกษุจึงได้เตือนท่านพระอานนท์ว่า “อาวุโส การประชุมจะมีในวันพรุ่งนี้ แต่ท่านยังเป็นเสขะบุคคลอยู่ เพราะเหตุนั้น ท่านไม่ควรไปอยู่ที่ประชุม ขอท่านจงเป็นผู้ไม่ประมาทเถิด”

พระอานนท์คิดว่า “การประชุมจะมีในวันพรุ่งนี้ ก็การที่เรายังเป็นเสขะบุคคลอยู่ จะพึงไปอยู่ที่ประชุมเพื่อทำสังคายนา นั้นไม่สมควรเลย” แล้วได้เร่งความเพียรกำหนดกายคตาสติตลอดคืน ในเวลาใกล้รุ่งท่านได้หวนนึกถึงพระดำรัสของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่า

“อานนท์ เธอเป็นผู้ได้ทำบุญไว้แล้ว จงหมั่นประกอบความเพียรเถิด จักเป็นผู้หาอาสวะมิได้โดยฉับพลัน”

ธรรมดาว่า ความผิดพลาดแห่งพระดำรัสของพระพุทธรเจ้าทั้งหลายไม่มี เราเพียรจัดเกินไป เพราะเหตุนี้

จิตของเราจึงเกิดความฟุ้งซ่าน เอาเถิด เราจะประกอบความเพียรให้สม่ำเสมอ คิดดังนี้แล้ว จึงได้ลงจากที่จงกรม เข้าไปในพระวิหาร คิดว่า จักพักผ่อนสักนิด ได้เอนกายลง เท้าทั้งสองพ้นจากพื้น แต่ศีรษะไม่ทันถึงหมอน ในระหว่างนี้ จิตก็พ้นจากอาสวะ บรรลุพระอรหัตต์ในขณะนั้น

เพราะฉะนั้น ใครที่คิดว่า เราได้ทำแต่งงานพระศาสนาที่ใช้เรี่ยวแรงกำลัง ได้เพียงชวนชวายเป็นด้วยกายด้วยวาจา ไม่ค่อยได้สร้างมหาทานเหมือนอย่างมหาเศรษฐีเลย สมาก็มีเวลานั่งน้อย เราคงยากที่จะบรรลุธรรมอย่างคนอื่นเขา ก็อย่าได้กังวลใจไปเลย ตั้งใจรับผิดชอบงานพระศาสนาที่เราได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ควบคู่ไปกับการปฏิบัติธรรม เมื่อบุญเต็มส่วน ความสำเร็จย่อมเกิดขึ้นได้โดยง่าย ปฏิบัติธรรมก็จะสะดวก บรรลุได้เร็วพลันอย่างแน่นอน

“ไม่มีเวลา” ไม่มีในโลก

ชีวิต ๑ วัน มีเวลา ๒๔ ชั่วโมง เท่ากันทุกคน ฉะนั้นคำว่า “ไม่มีเวลา” จึงไม่มีจริงในโลก มันเป็นเพียงคำปฏิเสธสำเร็จรูปของคนที่ยังไม่เห็นความสำคัญสำหรับสิ่งนั้นๆ จึงไม่ได้แบ่งเวลามาให้ เพราะไม่เคยมีใครบอกว่า “โห้! งานยุ่งมาก ไม่มีเวลาหายใจเลย” และหากไม่ได้หายใจจริงๆ ก็คงพูดได้เต็มปากกว่า “ไม่มีเวลา”

บุคคลใดที่เข้าใจความจริงของชีวิตว่า “เราเกิดมาเพื่อสร้างบารมี” ย่อมไม่เอ่ยคำว่า “ไม่มีเวลา” สำหรับการสั่งสมบุญ ทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา มีแต่ว่า “กำลังจะหมดเวลา” สร้างบารมี หรือ “ไม่มีเวลา” สำหรับความเพลิดเพลิน ประมาทอีกแล้ว เพราะเรากำลังถูกภัย คือ ความแก่และความตาย ตามบดขยี้อยู่ทุกอนูวินาที ไม่อาจรู้ได้ว่าเวลาชีวิตยังเหลืออยู่มากน้อยเท่าใด ดังเช่นที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเตือนพระเจ้าปเสนทิโกศลไม่ให้ประมาท ดังนี้

ณ กรุงสรวัดถี ครั้งนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศลได้เสด็จ

เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับแต่ยังวัน ถวายอภิวาท แล้วประทับนั่ง ณ ที่สมควร พระผู้มีพระภาคได้ตรัสกับพระเจ้าปเสนทิโกศลว่า “เชิญเถิดมหาบพิตร พระองค์เสด็จมาจากไหนแต่ยังวัน”

พระเจ้าปเสนทิโกศลกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ต้องชวนชวาชราชกรณียกิจมากมาย ตามวิสัยของกษัตริราชผู้ได้มูรธาภิเษกแล้ว มัวเมาเพราะความเป็นใหญ่ ถูกความกำหนดในกามกัณฐ์แล้ว ผู้ถึงซึ่งความมั่นคงในชนบทได้ชนะครอบครองปฐพีมณฑลใหญ่แล้ว”

พ. “มหาบพิตร พระองค์จะทรงเข้าพระทัยว่าอย่างไร สมมุติว่า ณ ที่นี้ ราชบุรุษที่พระองค์ไว้วางใจได้มาจากทิศตะวันออก เข้ามาเฝ้าพระองค์แล้วกราบทูลอย่างนี้ว่า “ขอเดชะ ข้าพระองค์มาจากทิศตะวันออก ณ ที่นั้นได้เห็นภูเขาใหญ่สูง เทียมเมฆกำลังกลิ้งบดทับสัตว์ทั้งปวง พระเจ้าข้า ขอพระองค์ทรงกระทำสิ่งที่พึงกระทำเถิด”

ลำดับนั้น ราชบุรุษคนที่ ๒ มาจากทิศตะวันตก ก็กล่าวเช่นเดียวกัน

ต่อจากนั้น ราชบุรุษคนที่ ๓ มาจากทิศเหนือ ก็กล่าวเช่นเดียวกัน

ต่อจากนั้น ราชบุรุษคนที่ ๔ มาจากทิศใต้ ก็กล่าวเช่นเดียวกัน

เมื่อมหากษัตริย์ราชกาจ ที่จะทำให้นุชนุชนสิ้นชีวิต อันใหญ่หลวงเห็นปานนี้ บังเกิดขึ้นแล้วแก่พระองค์ อะไรเล่าจะเป็นกิจที่พระองค์ควรกระทำในฐานะเป็นมนุษย์ที่หาได้ยาก”

ป. “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ หากเกิดเหตุการณ์เช่นนั้นจริง ข้าพระองค์จะทำอะไรได้ นอกเสียจาก ปฏิบัติธรรมให้เสมอดั้นเสมอปลาย สร้างบุญกุศลเอาไว้”

พ. “มหาบพิตร อาตมภาพขอถวายพระพรให้ทรงทราบชราและมรณะย่อมครอบงำพระองค์ (ดังเช่น ภูเขาที่กลิ้งมาทั้ง ๔ ทิศ) เมื่อชราและมรณะครอบงำพระองค์อยู่ อะไรเล่าจะเป็นกิจที่พระองค์ควรกระทำ”

ป. “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อชราและมรณะครอบงำข้าพระองค์อยู่ ข้าพระองค์จะทำอะไรได้ นอกเสียจาก ปฏิบัติธรรมให้เสมอดั้นเสมอปลาย สร้างบุญกุศลเอาไว้

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ กษัตริย์ราชผู้ได้มูรธาภิเษกแล้ว ฯลฯ ทรงทำการรบด้วยพลช้าง พลม้า พลรถ พลเดินเท้า เหล่าใด เมื่อชราและมรณะครอบงำอยู่ ก็ไม่ใช่คติ ไม่ใช่วิสัยที่จะทำการรบด้วยพลช้าง พลม้า พลรถ พลเดินเท้า แม้เหล่านั้น

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ในราชตระกูลนี้ มหาอำมาตย์ผู้มีมนตรี ซึ่งสามารถจะใช้มนตรีทำลายข้าศึกที่ยกทัพมา ก็มีอยู่เหมือนกัน แต่เมื่อชราและมรณะครอบงำอยู่ ก็ไม่ใช่คติ ไม่ใช่วิสัยที่จะทำการรบด้วยมนตรีแม่เหล่านั้

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อนึ่ง ในราชตระกูลนี้ เงินทอง ทั้งที่อยู่บนพื้นดิน ทั้งที่อยู่บนอากาศ ซึ่งพวกข้าพระองค์สามารถจะใช้เป็นเครื่องมือยุแหย่ให้ข้าศึกที่ยกทัพมาแตกกัน ก็มีอยู่เป็นอันมาก แต่เมื่อชราและมรณะครอบงำก็ไม่ใช่คติ ไม่ใช่วิสัยที่จะทำการรบด้วยทรัพย์แม่เหล่านั้

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็แลเมื่อชราและมรณะครอบงำอยู่ ข้าพระองค์จะทำอะไรได้ นอกเสียจากปฏิบัติธรรม ให้เสมอดันเสมอปลาย สร้างบุญกุศลเอาไว้”

พ. “มหาบพิตร ข้อนี้เป็นอย่างนั้น ข้อนี้เป็นอย่างนั้น ฯลฯ”

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสสรุปเป็นคาถาประพันธ์ว่า

ภูเขาใหญ่ล้วนแล้วด้วยศิลา สูงจดท้องฟ้า
กลิ้งบดสัตรีมาโดยรอบทั้ง ๔ ทิศ แม่ฉันใด

ชราและมรณะก็ฉันนั้น

ย่อมครอบงำสัตว์ทั้งหลาย คือ พวกกษัตริย์

พราหมณ์ แพศย์ คูทร คนจันทาล และคนเทษยะ
ไม่เว้นใครๆ ไร้เลย ย่อมย่ำยีเหล่าสัตว์ทั้งสิ้น
ณ ที่นั้น ไม่มียุทธภูมิสำหรับพลช้าง
พลม้า พลรถ พลเดินเท้า

และไม่อาจจะเอาชนะแม้ด้วยมนตร์หรือด้วยทรัพย์

เพราะฉะนั้น บุคคลผู้เป็นบัณฑิต มีปัญญา
เมื่อเห็นประโยชน์ตน พึงตั้งศรัทธาไว้ในพระพุทธเจ้า
พระธรรม และพระสงฆ์

ผู้ใดมีปกติประพฤติธรรมทางกาย ทางวาจา ทางใจ
บัณฑิตทั้งหลายย่อมสรรเสริญผู้นั้นในโลกนี้โดยแท้
ผู้นั้นละโลกนี้ไปแล้ว ย่อมบันเทิงในสวรรค์

ที่สุดโลก ในตัวคุณ

เวลาแหงนหน้ามองฟ้าที่กว้างใหญ่ ไร้ขอบเขต มักเกิดจินตนาการมากมาย บ้างก็สงสัยว่ามีอะไรอยู่ที่สุดขอบฟ้า บ้างก็ใฝ่ฝันว่าจะไปให้ถึงดวงดาวอันไกลโพ้น ฝันว่าที่สุดฟ้าจะมีสถานที่ที่งดงาม มีความสุขเป็นนิรันดร์ จินตนาการเหล่านี้ล้วนเป็นที่มาของการแสวงหาความรู้ทางดาราศาสตร์ จนสามารถสร้างยานอวกาศไปสำรวจดวงดาวต่างๆ ได้ และการค้นหาความรู้นี้ก็คงจะออกไกลโลก ไกลตัวเราไปเรื่อยๆ ไม่มีสิ้นสุด เพราะจุดเริ่มต้นของการแสวงหาคือ “มองออกนอกตัว” ซึ่งบัณฑิตในอดีตกาลได้พิสูจน์แล้วว่า ไม่สามารถหาที่สุดของคำตอบได้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงปฏิวัติการแสวงหาความรู้ของโลก ด้วยการ “มองเข้าไปในตัว” จึงทรงพบกับความสำเร็จ ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้รู้แจ้งโลก ดังปรากฏในโรหิตัสสสูตร ดังนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวัน อารามของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี กรุงสาวัตถี ครั้งนั้น เมื่อ

ล่องปฐมยาม โรหิตัสสเทพบุตรมีวรรณงามยิ่งนัก ทำให้
พระวิหารเชตวันสว่างทั่ว ได้เข้าไปกราบทูลพระผู้มีพระภาค ว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระองค์สามารถหรือหนอที่
จะทรงรู้ ทรงเห็น หรือทรงถึงที่สุดแห่งโลกที่สัตว์ไม่เกิด ไม่แก่
ไม่ตาย ไม่จืด ไม่อุปบัติด้วยการเดินทางไป”

พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า “เทพบุตร เราไม่กล่าวที่สุด
แห่งโลกที่สัตว์ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่ตาย ไม่จืด ไม่อุปบัติ ว่า ‘พึงรู้
พึงเห็น พึงถึงได้’ ด้วยการเดินทางไป”

โรหิตัสสเทพบุตรกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
นำอัครจรรยจริง ไม่เคยปรากฏ พระผู้มีพระภาคตรัสเรื่องนี้ไว้
ดียิ่งนัก

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เรื่องเคยมีแล้ว (ในชาติก่อน)
ข้าพระองค์เป็นฤๅษีชื่อ โรหิตัสสะ เป็นบุตรของผู้เป็นใหญ่ เป็น
ผู้มีฤทธิ์ เหาะได้ ความเร็วของข้าพระองค์นั้นเปรียบได้กับนาย
ขมังธนู ผู้ยิงธนูแม่นยำ ศึกษามาดีแล้ว ผู้เชี่ยวชาญข้าของ
ฝึกซ้อมมาดี พึงยิงลูกศรเบาให้ผ่านเงาตาลด้านขวางไปได้โดย
ไม่ยาก ฉะนั้น (ด้วยความเร็วนั้น) การย่างเท้าแต่ละก้าวของ
ข้าพระองค์ไปได้ไกลเท่ากับระยะทางจากทะเลด้านตะวันออก
ถึงทะเลด้านตะวันตก ฉะนั้น ข้าพระองค์เกิดความปรารถนา

อย่างนี้ว่า “เราจักเดินทางไปให้ถึงที่สุดแห่งโลก”

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์นั้นเพียบพร้อมด้วยความเร็วและการย่างเท้าอย่างนี้ เว้นจากการกิน การดื่ม การเคี้ยว การลิ้ม การถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ การหลับ และการบรรเทาความเหน็ดเหนื่อย มีอายุ ๑๐๐ ปี ดำรงชีพอยู่ได้ตั้ง ๑๐๐ ปี ดำเนินไปได้ตั้ง ๑๐๐ ปี ยังไปไม่ถึงที่สุดแห่งโลก ก็ตายเสียก่อนในระหว่างทาง

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ น้าอัศจรรย์จริง ไม่เคยปรากฏ พระผู้มีพระภาคตรัสเรื่องนี้ไว้ดียิ่งนัก ฯลฯ”

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “เทพบุตร เราไม่กล่าวที่สุดแห่งโลกที่สัตว์ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่ตาย ไม่จุติ ไม่อุบัติ ว่า ‘พึงรู้ พึงเห็น พึงถึงได้’ ด้วยการเดินทางไป และเราไม่กล่าวว่า การที่บุคคลยังไม่ถึงที่สุดแห่งโลก จะทำที่สุดแห่งทุกขีได้

อนึ่ง เราบัญญัติโลก (ทุกขี) ความเกิดแห่งโลก (สมุทัย) ความดับแห่งโลก (นิโรธ) และข้อปฏิบัติที่ให้ถึงความดับแห่งโลก (อริยมรรค) ในร่างกายที่มีประมาณวาหนึ่ง มีสัญญา มีใจครองนี้เอง”

ดังนั้น ที่สุดโลก ที่สุดของความรู้ ที่สุดแห่งธรรม ก็อยู่ในกายยาววา หนาคืบ กว้างศอก ของเรานี่เอง บุคคลจะถึงที่สุดแห่งการแสวงหาได้ เมื่อเราเอาใจมาหยุดนิ่งที่ตำแหน่ง ๐๗๒ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เหนือระดับสะดือขึ้นมา ๒ นิ้วมือ เมื่อใจหยุด ก็เกิดความสว่าง เมื่อสว่างก็เกิดความรู้แจ้ง ดังนั้น เมื่อหยุดในหยุด ก็ยิ่งสว่างในสว่าง การรู้แจ้งโลกทั้งปวงย่อมเกิดขึ้นในที่สุด

ภารกิจและจิตใจ

ทำดี จะให้ได้ดีไม่มีเสีย ต้องเข้าหลัก “ถูกดี ถึงดี และพอดี” เบื้องต้นของการสั่งสมบุญให้ถูกดี คือ ต้องทำให้ครบดีทั้งทาน ศีล และภาวนา มิฉะนั้น จะเจอหลุมพรางของการสั่งสมบุญ คือ มุ่งมั่นทำภารกิจเพื่อการสั่งสมบุญ ทั้งทำทาน ช่วยงานพระศาสนาอย่างสุดกำลัง แต่ลืมทำกรณียกิจหลัก คือ การปฏิบัติธรรมเจริญภาวนา เข้าข่าย “**ทำแต่ภารกิจจนลืมจิตใจ**” ซึ่งในที่สุดความเสื่อมก็จะเกิดขึ้นตามมา ปรากฏเป็นความท้อแท้ เบื่อหน่าย ตัดพ้อต่อว่า ทะเลาะวิวาท และตัดขาดจากการสร้างความดีไปอย่างน่าเสียดาย ดังที่พระพุทธองค์ตรัสเตือนไว้ ว่า

ภิกษุทั้งหลาย ธรรม ๕ ประการนี้ ย่อมเป็นไปเพื่อความเสื่อมแก่ภิกษุผู้เป็นเสชะ (ยังไม่หมดกิเลส) คือ

๑. *ภิกษุผู้เป็นเสชะ เป็นผู้ที่มีกิจมาก มีกรณียกิจมาก ไม่ฉลาดในกิจน้อยใหญ่ แล้วละการหลีกเร้น (เจริญภาวนา) ไม่ตามประกอบความสงบใจภายใน*

๒. ภิกษุผู้เป็นเสขะ ปล่อยให้วันเวลาว่างไปเพราะการทำงานเล็กน้อย แล้วละการหลีกเร้น ไม่ประกอบความสงบใจภายใน

๓. ภิกษุผู้เป็นเสขะ คลุกคลีกับพวกคฤหัสถ์และบรรพชิต ด้วยการคลุกคลีอย่างคฤหัสถ์ที่ไม่สมควร แล้วละการหลีกเร้น ไม่ประกอบความสงบใจภายใน

๔. ภิกษุผู้เป็นเสขะ เข้าไปยังหมู่บ้านในเวลาเช้าเกินไป กลับมาในเวลาสายเกินไป แล้วละการหลีกเร้น ไม่ประกอบความสงบใจภายใน

๕. ภิกษุผู้เป็นเสขะ ไม่ได้ตามความปรารถนา ได้โดยยาก ได้โดยลำบาก ซึ่งกถาเป็นเครื่องขัดเกลากิเลส ทำให้จิตโปร่งสบาย คือ อับปิจฉกถา (เรื่องความมักน้อย) สันตุฏฐิกถา (เรื่องความสันโดษ) ปวิเวกกถา (เรื่องความสงบ) อสังสัคคกถา (เรื่องความไม่คลุกคลี) วิริยารัมภกถา (เรื่องการปรารถนาความเพียร) สีลกถา (เรื่องศีล) สมာธิกถา (เรื่องสมาธิ) ปัญญาถา (เรื่องปัญญา) วิมุตติกถา (เรื่องวิมุตติ) วิมุตติญาณทัสสนกถา (เรื่องความรู้ความเห็นในวิมุตติ) แล้วละการหลีกเร้น ไม่ประกอบความสงบใจภายใน

ส่วนภิกษุผู้เป็นเสขะ ผู้ปฏิบัติตรงกันข้ามกับ ๕ ข้อ ข้างต้น คือ แม้มีภารกิจมาก ฯลฯ ก็ยังชวนชวายเป็นละการหลีกออกเร้น เพื่อทำความสงบใจภายใน ย่อมเป็นผู้ไม่เสื่อม ถึงความเจริญ ในพระธรรมวินัยนี้

การสร้างบารมี จะให้ได้ดีล้วนๆ และมั่นคงได้ตลอดรอดฝั่ง ต้องให้ “ภารกิจคู่กับจิตใจ” คือ แม้มีภารกิจการทำงานมากปานใดก็ไม่ขาดการนั่งสมาธิ เพราะเมื่อจิตฟุ้งใส ใจก็กระຈ้างเกิดสติปัญญา สามารถทำกิจการงานให้สำเร็จลุล่วงได้โดยง่าย แม้ใช้เวลาทำน้อยแต่ได้งานมาก ไม่เสียเวลาจมอยู่ในการงาน ก็กลับทำให้ยังมีเวลาสำหรับการนั่งสมาธิ สั่งสมบุญได้มากขึ้นไปอีก ดังนั้น ภารกิจและจิตใจจึงต้องเกื้อกูลกันไปตลอดทางการสร้างบารมี

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก { ทญิงข้างซ้าย

{ ขายข้างขวา

๒

ฐานที่ ๒ เพลาตา

{ ทญิงข้างซ้าย

๑

{ ขายข้างขวา

ฐานที่ ๓ จอมประสาท

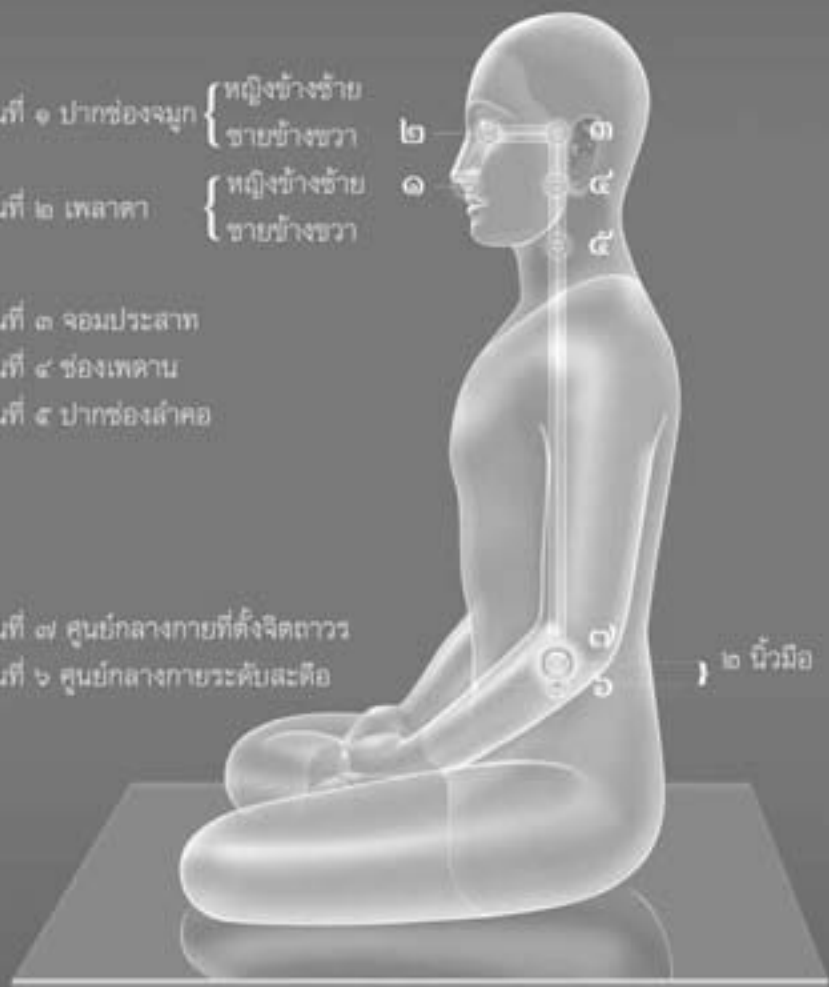
ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตดาว

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

๒ นิ้วมือ

วิธีการฝึกสมาธิเบื้องต้น

สมาธิ คือ ความสงบ สบาย และความรู้สึกเป็นสุขอย่างยิ่งที่มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตัวเอง เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนากำหนดเอาไว้เป็นข้อควรปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตทุกวันอย่างมีความสุข ไม่ประมาท เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญา อันเป็นเรื่องไม่เหลือวิสัย ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายๆ ดังวิธีปฏิบัติที่พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงปู่ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้เมตตาสั่งสอนไว้ดังนี้

๑. กราบบูชาพระรัตนตรัย เป็นการเตรียมตัวเตรียมใจให้ชุ่มนวลไว้เป็นเบื้องต้น แล้วสมาทานศีล ๕ หรือ ศีล ๘ เพื่อย้ำความมั่นคงในคุณธรรมของตนเอง

๒. คุณเข้าหรือนั่งพับเพียบสบายๆ ระลึกถึงความดี ที่ได้กระทำแล้วในวันนี้ ในอดีต และที่ตั้งใจจะทำต่อไปในอนาคต จนราวกับว่าร่างกายทั้งหมดประกอบขึ้นด้วยธาตุธรรมแห่งคุณงามความดีล้วนๆ

๓. นั่งขัดสมาธิ ขาขวาทับขาซ้าย มือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้ของมือข้างขวาจรดนิ้วหัวแม่มือข้างซ้าย นั่งให้อยู่ในท่าที่พอดี ไม่ฝืนร่างกายจนเกินไป ไม่ถึงกับเกร็ง แต่อย่าให้หลังโค้งงอ หลังตาพอสบายคล้ายกับกำลังพักผ่อน ไม่บีบกล้ามเนื้อตาหรือขมวดคิ้ว แล้วตั้งใจมั่น วางอารมณ์สบาย สร้างความรู้สึกให้พร้อมทั้งกายและใจว่ากำลังจะเข้าไปสู่ภาวะแห่งความสงบสบายอย่างยิ่ง

๔. นึกกำหนดนิมิต เป็น **“ดวงแก้วกลมใส”** ขนาดเท่าแก้วตาดำ ใสบริสุทธิ์ ปราศจากรอยตำหนิใดๆ ขาวใส เย็นตาเย็นใจ ดังประกายของดวงดาว ดวงแก้วกลมใสนี้เรียกว่า **บริกรรมนิมิต** นึกสบายๆ นึกเหมือนดวงแก้วนั้นมานิ่งสนิทอยู่ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ นึกไปภาวนาไปอย่างนุ่มนวล เป็นพุทธานุสติว่า **“สัมมา อะระหัง”** หรือค่อยๆ น้อมนึกดวงแก้วกลมใสให้ค่อยๆ เคลื่อนเข้าสู่ศูนย์กลางกาย ตามแนวฐาน โดยเริ่มตั้งต้นตั้งแต่วินาที ๑ เป็นต้นไป น้อมนึกอย่างสบายๆ ใจเย็นๆ ไปพร้อมๆ กับคำภาวนา

อนึ่ง เมื่อนิมิตดวงแก้วกลมใสปรากฏแล้ว ณ กลางกาย ให้วางอารมณ์สบายๆ กับนิมิตนั้น จนเหมือนกับว่าดวงนิมิตเป็นส่วนหนึ่งของอารมณ์ หากดวงนิมิตอันตรธานหายไป ก็ไม่ต้องนึกเสียดาย ให้วางอารมณ์สบาย แล้วนึกนิมิตนั้นขึ้นมาใหม่แทนดวงเก่า หรือเมื่อนิมิตนั้นไปปรากฏที่อื่น ที่มีใช้ศูนย์กลางกายให้ค่อยๆ น้อมนิมิตเข้ามาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่มีการบังคับ และเมื่อนิมิตมาหยุดสนิท ณ ศูนย์กลางกาย ให้วางสติลงไปยังจุดศูนย์กลางของดวงนิมิต ด้วยความรู้สึกคล้ายมีดวงดาวดวงเล็กๆ อีกดวงหนึ่ง ซ่อนอยู่ตรงกลางของนิมิตดวงเดิม แล้วสนใจเอาใจใส่แต่ดวงเล็กๆ ตรงกลางนั้นเข้าไปเรื่อยๆ ใจจะปรับจนหยุดได้ถูกส่วน เกิดการตกศูนย์และเกิดดวงสว่างเข้ามาแทนที่ ดวงนี้เรียกว่า “ดวงธรรม” หรือ “ดวงปฐมมรรค” อันเป็นประตูเบื้องต้นที่จะเปิดไปสู่หนทางแห่งมรรคผลนิพพาน

การระลึกถึงนิมิตสามารถทำได้ในทุกแห่ง ทุกที่ ทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะนั่ง นอน ยืนเดิน หรือขณะทำภารกิจใดๆ

ข้อแนะนำ คือ ต้องทำให้สม่ำเสมอเป็นประจำ ทำเรื่อยๆ ทำอย่างสบายๆ ไม่เร่ง ไม่บังคับ ทำได้แค่ไหน ให้พอใจแค่นั้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดความอยากจนเกินไป จนถึงกับทำให้ใจต้องสูญเสียความเป็นกลาง และเมื่อฝึกการฝึกสมาธิบังเกิดผลจนได้ “ดวงปฐมมรรค” ที่ใสเกินใส สวยเกินสวย ติดสนิทมันคงอยู่ที่ศูนย์กลางกายแล้ว ให้หมั่นตรึกระลึกนึกถึงอยู่เสมอ

อย่างนี้แล้ว ผลแห่งสมาธิจะทำให้ชีวิตดำรงอยู่บนเส้นทางแห่งความสุข ความสำเร็จ และความไม่ประมาทได้ตลอดไป ทั้งยังจะทำให้สมาธิละเอียดลุ่มลึกไปตามลำดับอีกด้วย

ข้อควรระวัง

๑. อย่าใช้กำลัง คือไม่ใช่กำลังใดๆ ทั้งสิ้น เช่น ไม่บีบกล้ามเนื้อตาเพื่อให้เห็นนิมิตเร็วๆ ไม่เกร็งแขน ไม่เกร็งกล้ามเนื้อหน้าท้อง ไม่เกร็งตัว ฯลฯ เพราะการใช้กำลังตรงส่วนไหนของร่างกายก็ตาม จะทำให้จิตเคลื่อนจากศูนย์กลางกายไปสู่จุดนั้น

๒. อย่าอยากเห็น คือทำให้เป็นกลาง ประคองสติมิให้ผลจาก
 บริกรรมภาวนาและบริกรรมนิมิต ส่วนจะเห็นนิมิตเมื่อใดนั้น อย่างกังวล ถ้า
 ถึงเวลาแล้วย่อมเห็นเอง การบังเกิดของดวงนิมิตนั้น อุปมาเหมือนการขึ้นและ
 ตกของดวงอาทิตย์ เราไม่อาจเร่งเวลาได้

๓. อย่างกังวลถึงการกำหนดลมหายใจเข้าออก เพราะการฝึกสมาธิเพื่อ
 ให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน อาศัยการนึกถึง “อาโลกสิม” คืออกสิมแสงสว่าง
 เป็นบาทเบื้องต้น เมื่อฝึกสมาธิจนเข้าถึงดวงปฐมมรรคแล้ว ฝึกสมาธิต่อไป ผ่าน
 กายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรุปรหม จนกระทั่งเข้าถึง
 พระธรรมกายแล้วจึงเจริญวิปัสสนาในภายหลัง ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้อง
 กำหนดลมหายใจเข้าออกแต่ประการใด

๔. เมื่อเลิกจากการนั่งสมาธิแล้ว ให้ตั้งใจไว้ที่ศูนย์กลางกายที่เดียวไม่
 ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใดก็ตาม เช่น ยืนก็ดี เดินก็ดี นอนก็ดี หรือนั่งก็ดี อย่าย้าย
 ฐานที่ตั้งจิตไปไว้ที่อื่นเป็นอันขาด ให้ตั้งใจบริกรรมภาวนา พร้อมกับนึกถึงนิมิต
 เป็นดวงแก้วใสควบคู่กันตลอดไป

๕. นิมิตต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะต้องน้อมไปตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกายทั้งหมด
 ถ้านิมิตเกิดขึ้นแล้วหายไปก็ต้องตามหาให้ภาวนาประคองใจต่อไปตามปกติ
 ในที่สุดเมื่อจิตสงบ นิมิตย่อมปรากฏขึ้นมาใหม่

การฝึกสมาธิเบื้องต้นเท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ย่อมเป็นปัจจัยให้เกิด
 ความสุขได้พอสมควร เมื่อซัดซ้อมปฏิบัติอยู่เสมอๆ ไม่ทอดทิ้ง จนได้ดวงปฐม
 มรรคแล้ว ก็ให้หมั่นประคองรักษาดวงปฐมมรรคนั้นไว้ชั่วชีวิต ดำรงตนอยู่ใน
 ศีลธรรมอันดี ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่า ได้ที่พึ่งของชีวิตที่ถูกต้องดีงาม ที่จะ
 ส่งผลให้เป็นผู้มีความสุข ความเจริญ ทั้งในภพนี้และภพชาติหน้า

หากสามารถแนะนำต่อๆ กันไป ขยายไปยังเหล่ามนุษยชาติ อย่าง
 ไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และเผ่าพันธุ์ สันติสุขอันไพบูรณ์ที่ทุกคนใฝ่ฝัน ก็ย่อม
 บังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

